

EUROJUST

Aastaruanne 2015

Criminal justice across borders

Eurojust supports national authorities in the efficient coordination of investigations and prosecutions of serious and organised cross-border crime

© Eurojust, 2016

See aruanne hõlmab ajavahemikku 1. jaanuarist 2015 kuni 31. detsembrini 2015.

Katalooginumber: QP-AA-16-001-ET-N

ISBN: 978-92-9490-040-1

ISSN: 2443-6496

DOI: 10.2812/829073

Lisateave:

Telefon: + 31 70 412 5000

E-mail: info@eurojust.europa.eu

Veebileht: www.eurojust.europa.eu

Aastaaruanne 2015

Eurojusti aastaaruanne 2015 on ingliskeelsest originaalist eesti keelde tõlgitud.
Kui eestikeelses tõlkes esineb küsitavusi, siis palun vaata ingliskeelset versiooni.

Sisukord

14

26

54

Eessõna	7
Kokkuvõte	9
Lühiülevaade Eurojustist.....	13

1. Eurojusti vahendid

1.1 Eurojusti koordineerimisnõupidamised ..	15
1.2 Eurojusti koordineerimiskeskused	16
1.3 Eurojusti juhtumite haldussüsteem	17
1.4 Eurojust ja ühised uurimisrühmad	18

Ajajoon: aasta sündmused	24
---------------------------------------	-----------

2. Eurojusti juhtumikorraldus

2.1 Eurojusti juhtumikorraldus prioriteetsetes kuritegevusvaldkondades	27
2.1.1 Terrorism	28
2.1.2 Küberkuritegevus	32
2.1.3 Illegaalsete immigrantide smugeldamine	34
2.1.4 Inimkaubandus	35
2.1.5 Kelmus	37
2.1.6 Korruptsioon	39
2.1.7 Narkokaubandus	40
2.1.8 Mobiilsete organiseeritud kuritegelike ühenduste poolt toimepandud varavastased kuriteod	42
2.2 Eurojusti abi kuritegevuse teiste valdkondade puhul	44

2.2.1 Rahapesu	44
2.2.2 ELi finantshuve mõjutavad kuriteod	44
2.2.3 Merepiraatlus	44
2.2.4 Keskkonnakuriteod	45
2.2.5 Lastekaitse	45

2.3 Eurojusti partnerid	46
-------------------------------	----

2.3.1 Koostöö Europoliga	46
2.3.2 Koostöö OLAFiga	46
2.3.3 Koostöö kolmandate riikidega	47

Operatsioon Vertigo: lähem vaatlus	54
---	-----------

3. Väljakutsed ja parim praktika

3.1 Kohtualluvuse konfliktid	57
3.2 Andmete säilitamine	59
3.3 Kontrollitavad saadetised	60

Aasta põhifookus: arestimine, konfiskeerimine ja vahendite sissenõudmine	62
---	-----------

4. Eurojusti administratsioon

4.1 Tugi operatiivsele ja strateegilisele tööle	67
4.2 Personal ja eelarve	69
4.3 Väliskommunikatsioon	69
4.4 Uued tööruumid	70

5. Eurojust ja õigustöötajate võrgustikud

5.1	Euroopa õigusalase koostöö võrgustik	73
5.2	Ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustik.....	73

5.3	Genotsiidivõrgustik.....	75
5.4	Konsultatiivfoorum.....	75

Teema: hindamine ja tulevikuperspektiivid..... 78

Nõukogu järelduste järelmeetmed.....	81
--------------------------------------	----

Joonised ja arvandmed

Eurojust võitleb raske piiriülese organiseeritud kuritegevusega	4
Juhtumikorraldus 2002 – 2015	10
Kahepoolsed / mitmepoolsed juhtumid 2011 – 2015	10
Kahepoolsed / mitmepoolsed juhtumid liikmesriigiti	11
Taotlusi esitanud / saanud liikmesriigid	11
Eurojusti töö 2015. aastal	12
Koordineerimisnõupidamised	15
Koordineerimisnõupidamistesse kaasatud kolmandad riigid, koostööpartnerid ja rahvusvahelised organisatsioonid	16
Koordineerimiskeskused	17
28 Eurojusti siseriiklikku koordinatsioonisüsteemi.....	18
Eurojusti poolt toetatud ühised uurimisrühmad, sealhulgas kuritegevuse põhiliigid	19
Eurojusti poolne ühiste uurimisrühmade rahastamine, detsember 2009 – detsember 2015	21
Eurojusti töö prioriteetsete kuriteovaldkondadega.....	22
Eurojust ja ühised uurimisrühmad	28
Kolmandate riikide, koostööpartnerite ja rahvusvaheliste organisatsioonide kaasatus Eurojusti juhtumikorraldusse	48
Eurojusti juhtumikorraldusse kaasatud kolmandate riikide esikümme.....	49
Eurojusti koostöö kolmandate riikidega	51
Eurojusti struktuur Ühiste uurimisrühmade rahastamine	52
Aastatel 2011 – 2015 käsitletud juhtumid sideprokuröride järgi.....	53
Euroopa Vahistamismäärused	61
Eurojust organigram	67
Euroopa vahistamismäärusega seotud juhtumid.....	74
Artikliga 13 seotud juhtumid	79

Eurojust fights serious, cross-border organised crime

Early involvement of Eurojust facilitates the coordination of investigations and prosecutions. Eurojust enables effective and efficient cooperation between Member States' competent national authorities in bringing criminals to justice.

Eurojust supports EU Member States by:

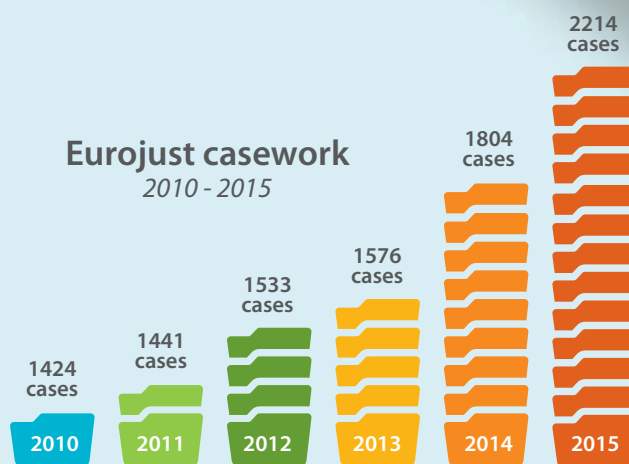

Coordinating cross-border investigations and prosecutions; assisting with conflicts of jurisdiction and gathering of evidence

Facilitating execution of EU legal instruments, such as the European Arrest Warrant (EAW), confiscation and freezing orders, setting up joint investigation teams (JITs), and more

Eurojust casework 2010 - 2015

Akronüümid ja lühendid

CBRN-EELi keemiliste, bioloogiliste, radioloogiliste ja tuumaainete (KBRT) alane julgeolek

CJEU	Euroopa Liidu Kohus
CMS	Juhtumite haldussüsteem
COSI	Nõukogu alaline sisejulgeoleku komitee
EAW	Euroopa vahistamismäärus
EIO	Euroopa uurimismäärus
EJN	Euroopa õiguslase koostöö võrgustik
EJTN	Euroopa õiguslase koolituse võrgustik
ENCS	Eurojusti siseriiklik koordinatsioonisüsteem
EMPACT	Euroopa kuritegevusohutude vastu võitlemise valdkonnaülene platvorm
EPPO	Euroopa Prokuratuur
FTF	Välismaised terroristlikud võitlejad
JIT	Ühine uurimisrühm
JSB	Eurojusti ühine järelevalveasutus
LoR	Abitaotlus
MLA	Vastastikune õigusabi
MOCG	Mobiilne organiseeritud kuritegelik ühendus
MPJM	Merepiraatluse õiguslane ülevaade
MTIC	Ühendusesisese puuduva kaupleja pettus
NCBC	Kohtuotsuseta tehtav vara konfiskeerimine
NPS	Uued psühhoaktiivsed ained
OAP	Operatiivne tegevusplaan
OCC	Erakorraline koordinatsiooniüksus
OCG	Organiseeritud kuritegelik ühendus
OPC	Organiseeritud varavastane kuritegevus
PIF	Euroopa Liidu finantshuvide kaitse
SOCTA	Raske ja organiseeritud kuritegevuse ohu hinnang
TCM	Terrorismialaste kohtuotsuste ülevaade
TE-SAT	Terrorismi olukorra ja suundumuste raport
TFEU	Euroopa Liidu toimimise leping
THB	Inimkaubandus
VAT	Käibemaks (KM)

Eurojusti käsitlev Nõukogu otsus

„Eurojusti käsitlevaks Nõukogu otsuseks“ nimetatakse käesolevas raportis Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsust, millega moodustati Eurojust, et tugevdada võitlust raskete kuritegude vastu, ning mida on viimati muudetud Nõukogu 16. detsembri 2008. aasta otsusega 2009/426/JSK, millega tugevdatakse Eurojusti. Nõukogu peasekretariaadi poolt on koostatud Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse [konsolideeritud versioon](#), millel on ainult informatiivne eesmärk.

Käesolevas aruandes sisalduv statistika Eurojusti kohta oli koostatud nende andmete alusel, mis sisalduvad Eurojusti juhtumite haldussüsteemis. Arvud võeti 14. jaanuaril 2016 ning peegeldavad sel hetkel olemasolevaid andmeid. Juhtumite jätkuva olemuse tõttu võib esineda võimalikke lahknevusi varem esitatud arvudest.

Sujuv ja vastastikku toimiv koostöö kiirendab lisaks operatiivsetele tulemustele vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamist ja vastastikuse usalduse loomist pädevate siseriiklike asutuste vahel Euroopa Liidus

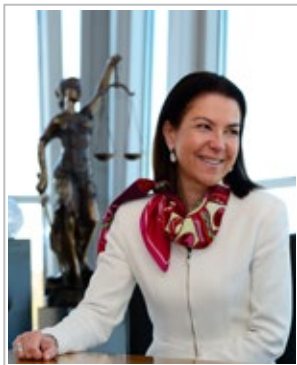
Mul on hea meel esitleda teile 14. aastaaruannet, mis pakub sissevaadet Eurojusti juhtumikorraldusse ja strateegilistesse tegevustesse võitluses raske piiriülese kuritegevusega, samuti Eurojusti organisatsioonilisse arengusse liikmesriikide ootuste valguses, muutuvasse seadusandlikku raamistikku ja eelarvepiirangutesse.

2015. aasta ei olnud erandiks. Eurojusti juhtumikorraldus jätkab igal aastal kasvamist. Liikmesriigid taotlesid Eurojusti abi 2 214 juhtumist, mis on 23 % võrra rohkem kui 2014. aastal. See statistika kinnitab, et Eurojusti tööd vajatakse, tunnustatakse ja hinnatakse. Kolmandate riikide kasvav kaasatus Eurojusti juhtumikorraldusse peegeldab järjekordselt kuritegevuse piirideta olemust.

Samuti näeme me märkimisväärset suurenemistrendi Euroopa koordineerimisnõupidamiste ja koordineerimiskeskuste kasutamisel. Samuti on ühiste uurimisrühmade kontseptsioon saamas tuttavamaks kolmandatele riikidele ning on märgatav kolmandate riikide suurenev kaasatus sellistesse Eurojusti poolt toetatud meeskondadesse. Selline sujuvam ja interaktiivne koostöö edendab lisaks operatiivsetele tulemustele vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamist ja vastastikuse usalduse loomist pädevate asutuste vahel Euroopa Liidus.

Strateegilisel tasandil vaatlleb Eurojust spetsialiseerunud prokuröride võrgustiku nõupidamiste lisaväärtust, nagu seda on Eurojusti terrorismiasjade siseriiklike kontaktisikute ja ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustiku kontaktpunktid. Küberkuritegevus kui arenev kuritegevusilming kujutab endast teist valdkonda, kus oli tunda vajadust küberkuritegude alale spetsialiseerunud prokuröride järele. Väljakutsete ja parima praktika vahetamine näiteks asitõendite kogumise ja kohtualluvuse konfliktide osas on viinud käegakatsutavate tulemusteni: sillaloomise, teadmiste konsolideerimise ja kindlate süüdimõistmisteni.

Olles samal arvamusel Euroopa turvalisuse ja migratsiooni tegevuskavadega ning pidades silmas terroristlike ründeid ja enneolematut migratsioonikriisi, saab Eurojust 2015. aasta osas raporteerida terrorismi, küberkuritegevuse ja illegaalsete immigrantide smugeldamise juhtumite märkimisväärselt kasvust. Võitlus arenevate kuritegevusilmingutega ja kuritegelike struktuuridega eeldab valdkonnaülest lähenemisviisi ning tugevat partnerlust õiguskaitse ja siseküsimuste ametite vahel ning edendatud koostööd kolmandate riikidega. Eurojusti küberkuritegevuse eksperdi

nimetamine tihedaks koostööks EC3ga, värskest nimetatud side-täitevametnik Šveitsi poolt ning õiguslaste kontaktpunktide võrgustiku laiendamine kolmandates riikides on kindlasti sammud õiges suunas.

Organiseeritud kuritegelikud ühendused rahastavad oma olemasolu märkimisväärselt, oma kriminaalsetest tegevustest saadud tuludega ning kriminaaltulud läbivad rahapesu ja süstitakse uuesti legaalsesse majandusse. Järelikult on kurjategijate kriminaaltuludest ilmajätmine tulemuslik meede kuritegelike struktuuride mõjutamiseks. Seetõttu oli Eurojusti põhitähelepanu 2015. aastal arestimisel, konfiskeerimisel ja vahendite sissenõudmisel, väljakutsete ja võimalike edasimineku viisi sõnastamisel seaduste ja praktika harmoneerimise kaudu.

Eurojust tervitas Eurojusti sõltumatu välise hindamise tulemusi, mis täiendavad liikmesriikide kuuenda vastastikuse hindamise vooru soovitusi. Kolleegiumi poolt võeti ennetavaid meetmeid kasutav lähenemisviis, et parandada Eurojusti teenuseid, sisemisi struktuure ja töömeetodeid, hinnates samas ühtlasi nendest hindamistoimingutest saadud positiivset tagasisidet.

Eurojust jälgib suure huviga seadusandlikke protsesse uue Eurojusti määruse osas ning panustab läbirääkimistesse meie kogemuse põhjal. Loomulikult tegi Eurojust tähelepanekuid ka meie partneri Europoli ning ELi justiits- ja õiguskaitse maastiku uue tulevase osaleja, Euroopa Prokuratuuri kohta. Usume, et ELi seadusandjate poolt antud täiendavate mandaatide alusel saavutatakse praktikas sünergiad ning need võimaldavad Eurojustil oma potentsiaali ära kasutada.

Eurojustilt oodatakse iga aastaga üha rohkem, mitte vähem. Siiski hakkavad eelarvepiirangud 2016. aastal esmakordselt Eurojusti tööd piirama. Sellegipoolest, ühiselt koos ELi eelarvepädevate asutustega heastatavate puudujääkidega hakkab Eurojust olema paremal positsioonil, et optimeerida ressursside eraldamist oma operatiivsesse töösse, seada prioriteedid eelarvepiirangute raames ja tagada vajalik tõhususe kasv, et vastata tulevastel aastatel kõigi sidusrühmade suurenevatele ootustele.

Mulle isiklikult oli sel aastal austavaks taasvalimine Eurojusti presidendiks kolleegiumi poolt. Töötades koos oma asepresidentide ja kolleegidega kolleegiumist, olen ma veendunud, et Eurojust jätkab kasvamist õiguslase ja juriidilise oskusteabe keskusena.

Michèle CONINSX
Eurojusti president

Eurojusti riiklike liikmete kolleegium 2015. aastal

Michèle Coninsx, Belgium

Kamen Mihov, Bulgaria

Lukáš Starý, Czech Republic

Jesper Hjortenberg, Denmark

Klaus Meyer-Cabri, Germany

Raivo Sepp, Estonia

Frank Cassidy, Ireland

Nikolaos Ornerakis, Greece

Francisco Jiménez-Villarejo, Spain

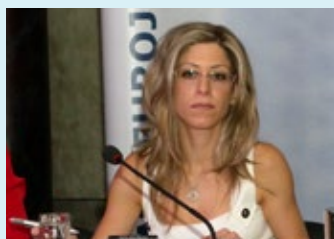
Frédéric Baab, France

Josip Čule, Croatia

NM for Italy not appointed in 2015

Katerina Loizou, Cyprus

Gunārs Bundzis, Latvia

Laima Čekelienė, Lithuania

Olivier Lenert, Luxembourg

László Venczl, Hungary

Donatella Frendo Dimech, Malta

Han Moraal, Netherlands

Gabriela Hornbeck, Austria

Mariusz Skowroński, Poland

António Cluny, Portugal

Daniela Buruiană, Romania

Malči Gabrijelčič, Slovenia

Ladislav Hamran, Slovak Republic

Piia Vottonen, Finland

Leif Görts, Sweden

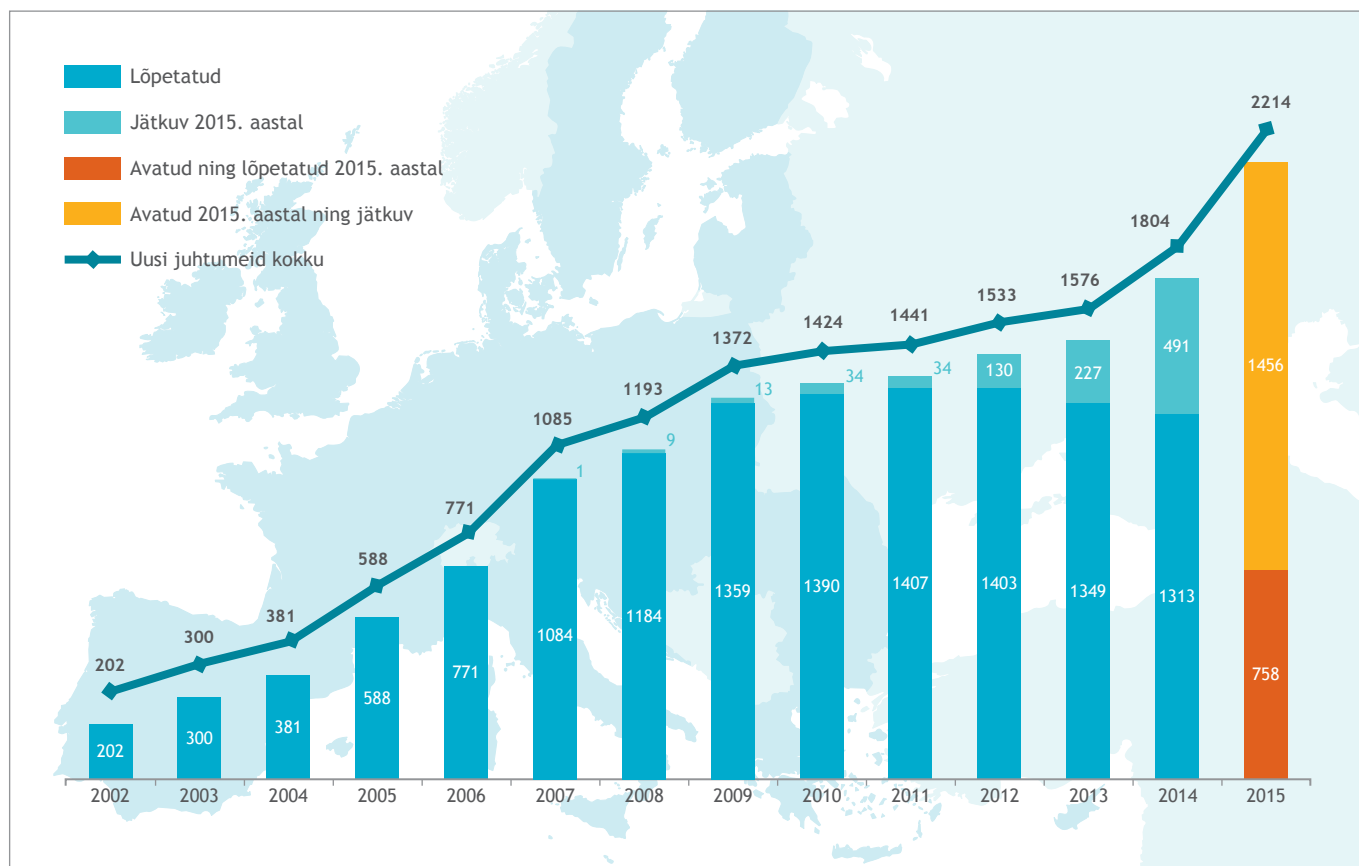
Frances Kennah, UK

Kokkuvõte

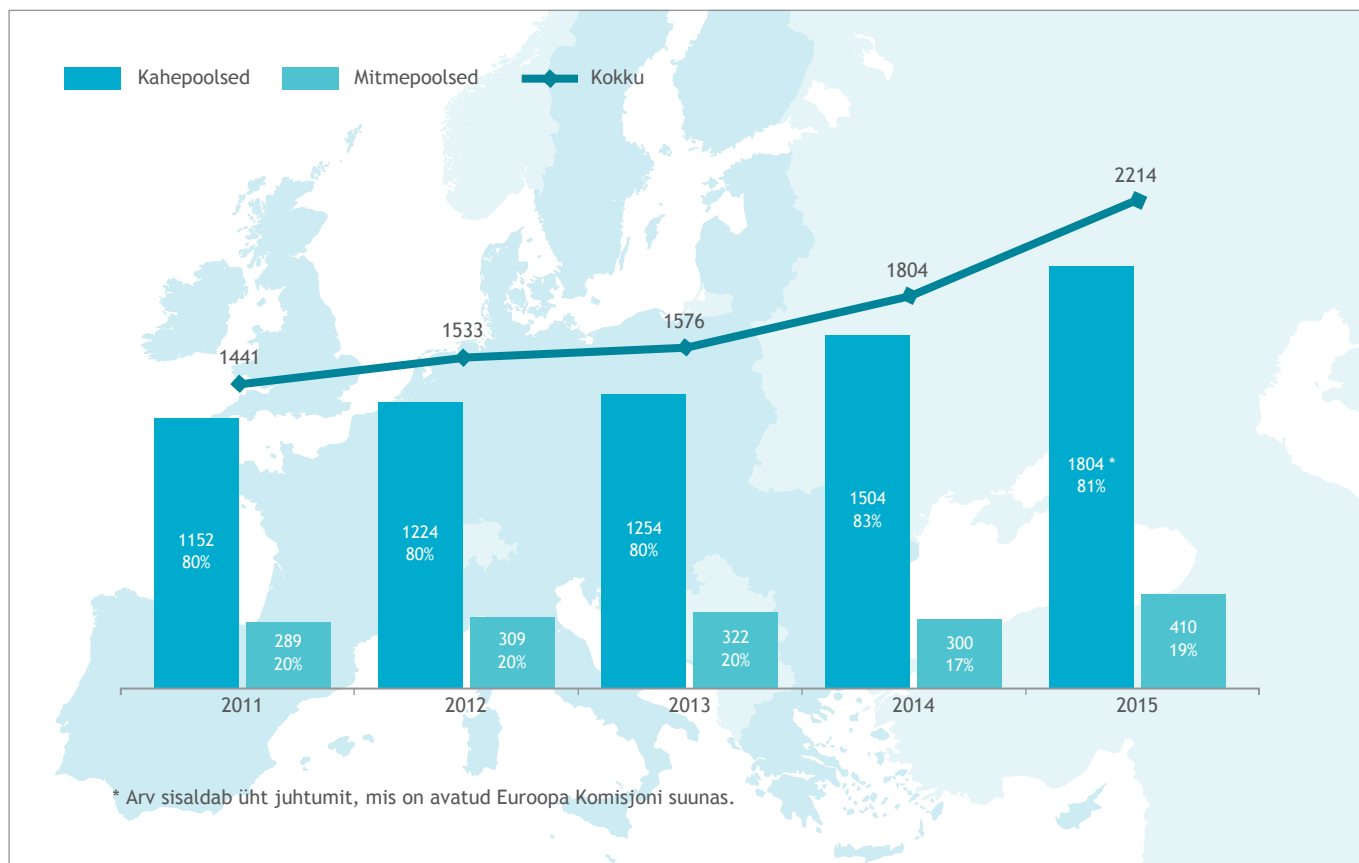
- ▶ **Juhtumite hulk**, mille puhul taotleti Eurojusti abi, kasvas 2014. aasta 1 804 juhtumilt 2015. aastal 2 214 juhtumile ehk 23 %. **Kolmandad riigid** olid kaasatud 298 juhtumis.
- ▶ **Juhtumikorraldus** suurenes terrorismi, küberkuritegude, illegaalsete immigrantide smugeldamise, inimkaubanduse, kelmuse, korruptsiooni ja mobiilsete organiseeritud kuritegelike ühenduste valdkondades.
- ▶ Koordinatsioonivahendite kasutamise kasv: **koordineerimisnõupidamised** (274, võrreldes 2014. aastaga kasv 39 %) ja **koordineerimiskeskused** (13).
- Suurenes Europoli (99), OLAFi (5) ja ka kolmandate riikide (67) osalus koordineerimis-nõupidamistel.
- ▶ Eurojust toetas 120 **ühist uurimisrühma**, millest 46 olid uued, ja osutas finantstuge 68 ühisele uurimisrühmale. Moodustati esimene ühine uurimisrühm koos OLAFiga ning taas oli märgata kolmandate riikide kaasatuse suurenemist.
- ▶ Eurojust abistas 292 korral **Euroopa vahistamis-määruse** täideviimisel.
- ▶ Eurojust lähetas **õiguslase küberkuritegude eksperdi** EC3 juurde ning tunnistas vajadust luua **küberkuritegude prokuröride ja kohtunike võrgustik**.
- ▶ Eurojust toetas **kriisikoldeid** (Hotspots), moodustas **temaatilise töörühma tegelemiseks illegaalsete immigrantide smugeldamisega** ja allkirjastas vastastikuse mõistmise memorandumid EUNAVFOR MEDiga.
- ▶ Eurojust korraldas ühe **strateegilise seminari** kohtualluvuse konfliktide kohta ja ühe töötoa andmete säilitamise kohta kombineerituna **konsultatiivfoorumi** koosolekutega.
- ▶ Eurojusti **nõupidamised 2015. aastal**:
  - iga-aastane strateegiline nõupidamine ja taktikaline nõupidamine terrorismi teemal
  - taktikaline nõupidamine ja *ad hoc* koosolek küberkuritegevusest
  - strateegiline nõupidamine inimkaubanduse teemal
  - nõupidamine merepiraatluse teemal
  - nõupidamine õigusalasest koostööst suurematel spordiüritustel
  - strateegiline seminar *Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste vastastikuse õigusabi ja väljaandmise lepingute rakendamine*
- ▶ Eurojusti poolt **avaldati 2015. aastal**:
  - *Terrorismialaste kohtuotsuste ülevaade*
  - Kolmas raport *Välismaised terroristlikud võitlejad*
  - Teise raporti *Välismaised terroristlikud võitlejad* kokkuvõte
  - *CBRN-E käsiraamat*
  - Raport *Vastutuselevõtmine inimkaubanduse eest tööjõu eksploateerimise eesmärgil*
  - Raport *Vastutuselevõtmise otsuse mõju seoses uute psühhoaktiivsete ainete juhtumitega*
  - Raport *Protseduurilised ja õiguslikud küsimused seoses mobiilsete organiseeritud kuritegelike ühendustega*
  - *Merepiraatluse õiguslane ülevaade, 2. väljaanne*
  - *Parima praktika juhend seoses suuremate spordiüritustega*
  - Raport *Eurojusti juhtumikorraldus kohtualluvuse konfliktides 2009–2014*
  - Raport *Eurojusti kogemus vahendite sissenõudmisel*
- ▶ Eurojust pööras 2015. aastal põhitähelepanu **kohtualluvuse konfliktidele, andmete säilitamisele ja kontrollitavatele saadetistele**.
- ▶ **Eurojusti eelarve** 2015. aastaks oli 33 818 miljonit eurot. Eelarve täitmise määr oli 99,86 %.
- ▶ EY lõppraport *Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse ja Eurojusti poolt läbiviidud tegevuste hindamisest* avaldati 30. juunil ning tehti avalikult kättesaadavaks.

Juhtumikorraldus 2002 - 2015

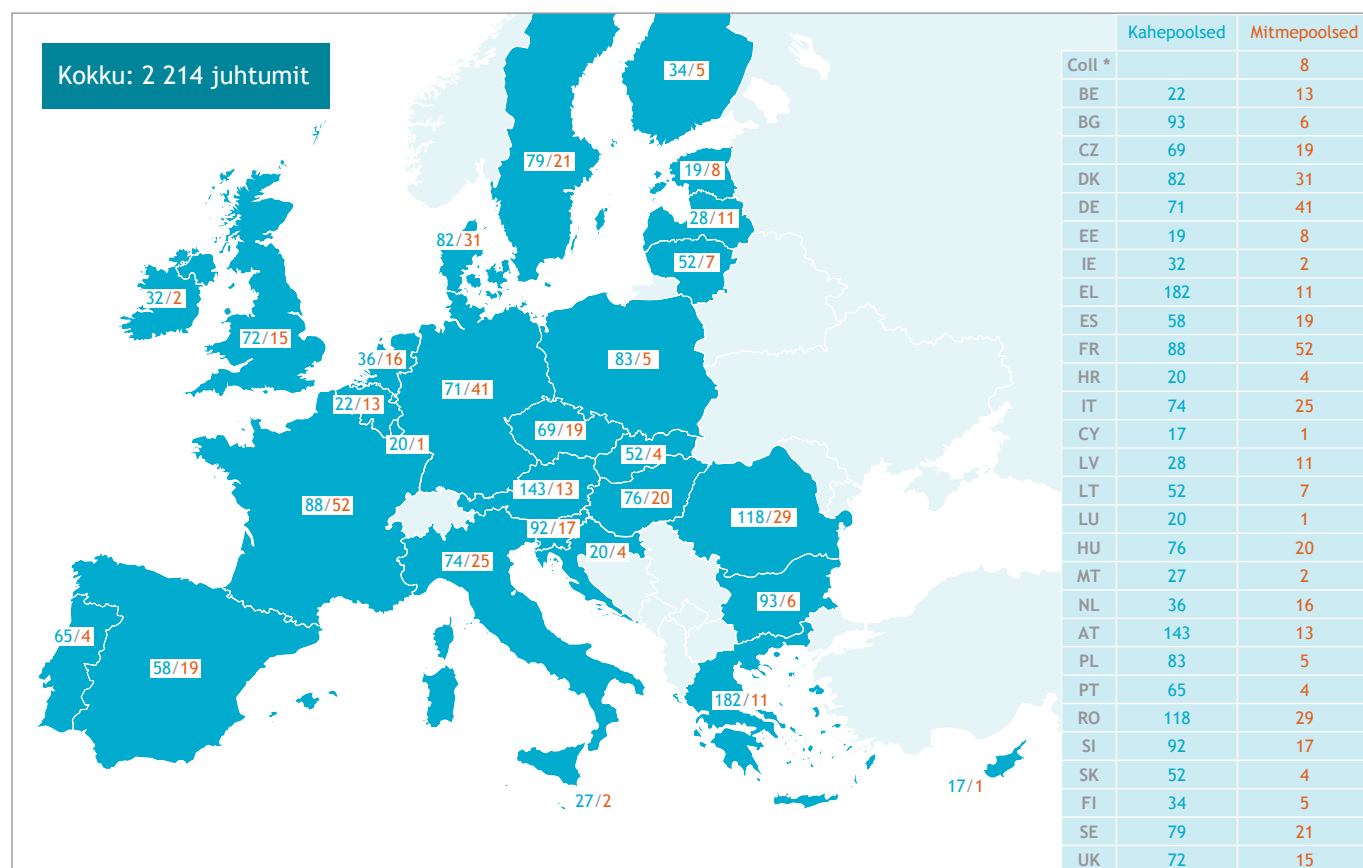

Kahepoolised / mitmepoolised juhtumid 2011 - 2015

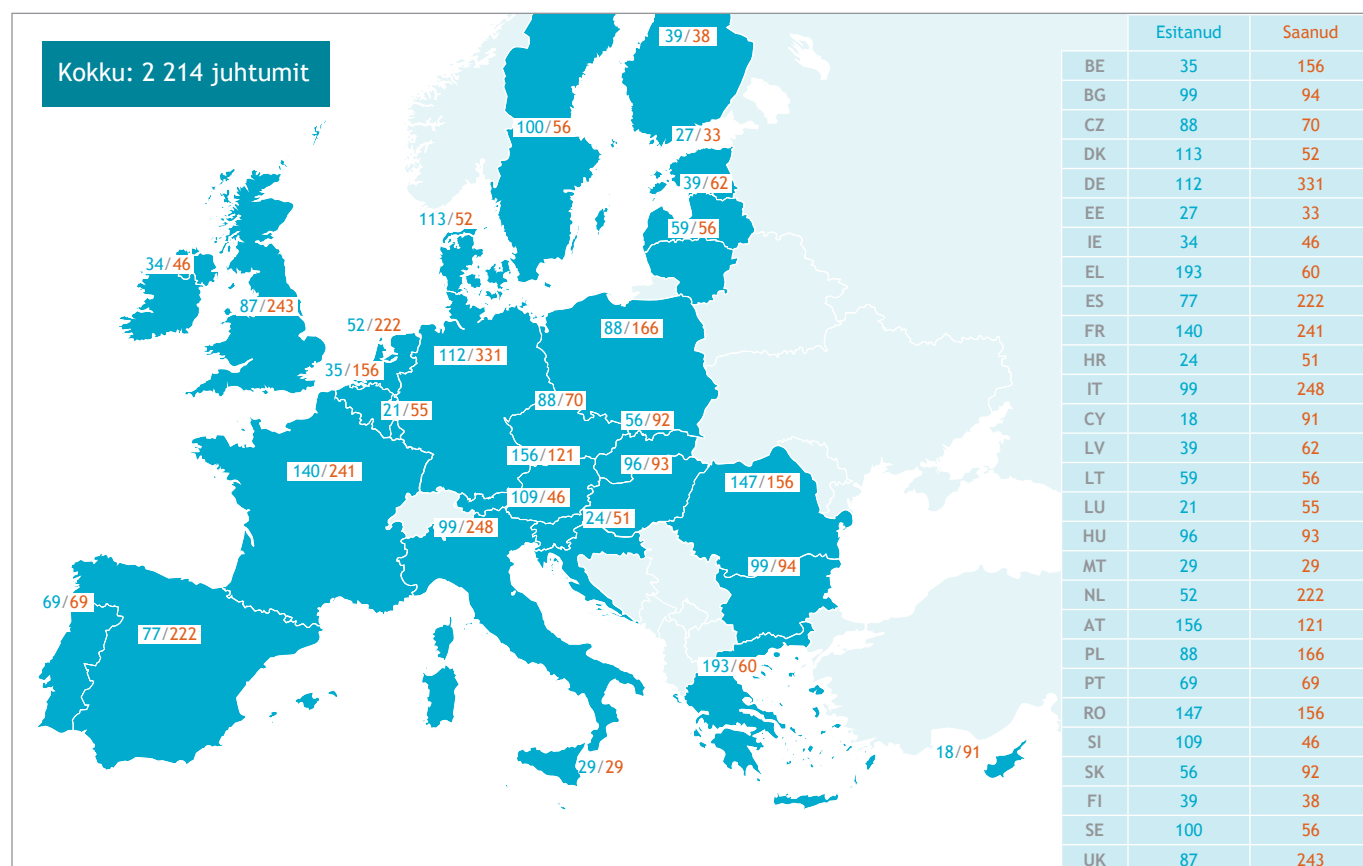

Kahepoolised / mitmepoolsed juhtumid liikmesriigiti

Taotlusi esitanud / saanud liikmesriigid

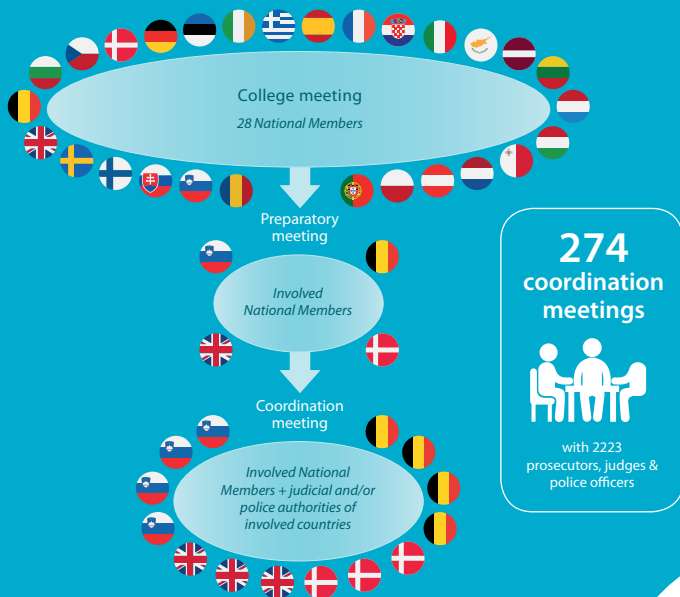
Eurojust at work in 2015

Eurojust's core business is to assist the competent authorities of EU Member States when they deal with serious cross-border organised crime

1

Judicial coordination meetings

Bringing together judicial and law enforcement authorities from Member States and third States.

2

Joint investigation teams (JITs)

Carrying out criminal investigations in one or more of the involved countries.

24/7
availability

Execution of European Arrest Warrants

3

Coordination centres

Coordination centres enable coordination and real-time transmission of information in serious cross-border crimes among national authorities during action days.

13
Eurojust
coordination
centres were
held in 2015

Gathering evidence correctly is important for successful future court proceedings

Lühiülevaade Eurojustist

Mis?

Eurojust on Euroopa Liidu õiguslase koostöö üksus. 2002. aastal loodud Euroopa Liidu organina on Eurojusti eesmärgiks stimuleerida ja parandada liikmesriikide pädevate asutuste omavaheliste uurimiste ja vastutuselevõtmiste koordineerimise ning nende omavahelise koostöö seoses raskete piiriüleste kuritegudega, eriti organiseeritud kuritegevuse korral.

Liikmesriigi taotlusel võib Eurojust pakkuda abi ka uurimiste ja vastutuselevõtmiste korral, mis on seotud kindla liikmesriigi ja kolmanda riigiga, kui sõlmitud on koostöölepe Eurojusti ja nimetatud kolmanda riigi vahel või kui on olemas oluline huvi sellist abi pakkuda.

Liikmesriigi või Euroopa Komisjoni taotlusel võib Eurojust pakkuda abi ka uurimiste ja vastutuselevõtmiste korral, mis on seotud ainult konkreetse liikmesriigi ja Euroopa Ühendusega.

Kes?

Eurojusti kolleegium koosneb 28 riiklikust liikmest, kes on oma ametilt prokurörid, kohtunikud või samaväärse pädevusega politseiametnikud, kelle on lähetanud iga liikmesriik. Riiklike liikmete igapäevane töökoht asub Eurojusti peakontoris Haagis.

Enamikke riiklikke liikmeid abistavad asetäitja ja / või assistent (assistendid). Eurojusti toetab administratsioon ning selle koosseisu kuuluvad Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku (EJN) sekretariaat, ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustik (JIT võrgustik) ning Euroopa kontaktpunktide võrgustik seoses genotsiidi, inimsusevastaste kuritegude ja sõjakuritegude eest vastutavate isikutega (genotsiidivõrgustik).

Lisaks on Eurojusti lähetatud sideprokurörid Norrast, Šveitsist ja Ameerika Ühendriikidest. Eurojustis töötavate inimeste koguhulk oli 2015. aastal 349, sealhulgas kolleegiumi liikmed.

Kuidas?

Eurojusti võtmerollide ja volituste hulka kuulub liikmesriikide pädevate siseriiklike asutuste abitaotlustele vastamine. Eurojust saab omakorda taotleda liikmesriikidelt spetsiaalsete kuritegude uurimist või nende eest vastutuselevõtmist. Riiklikud liikmed teostavad Eurojusti mandaati koordineerida siseriiklike asutuste tööd kriminaaluurimiste ja vastutuselevõtmiste igas staadiumis.

Koordineerimisnõupidamised.

Koordineerimisnõupidamised on unikaalne ja tulemuslik õiguslase koostöö vahend. Need ühendavad liikmesriikide ning kolmandate riikide justiits- ja õiguskaitseasutusi ning võimaldavad informeeritud ja eesmärgipäraseid operatsioone piiriüleste kuritegude puhul. Koordineerimisnõupidamiste käigus on võimalik lahendada õiguslikke ja praktilisi raskusi, mis tekivad 30 Euroopa Liidus olemasoleva õigussüsteemi erisuste tõttu.

Koordineerimiskeskused.

Koordineerimiskeskustel on väga oluline roll operatsioonide käigus, mil need edendavad reaajas tuge ühiste tegevuspäevade läbiviimisel, koordineerimise ning kohest järeltegevust arestimiste, vahistamiste, hoonete / ettevõtete läbiotsimiste, arestimismääruste ning tunnistajate küsitlemiste puhul.

Ühised uurimisrühmad.

Eurojust rahastab ning pakub oma oskusteavet ühiste uurimisrühmade loomiseks ning nende tegevusega seotud vajaduste rahuldamiseks. Ühine uurimisrühm koosneb prokuröridest, kohtunikust ja õiguskaitseasutuste esindajatest. Ühine uurimisrühm luuakse kindlaks perioodiks ja kindlal eesmärgil seonduvate riikide vahelise kirjaliku kokkuleppe teel, ühiste uurimisrühmade abil on võimalik kriminaaluurimisi ühes või mitmes juhtumiga seotud riigis palju tulemuslikumalt läbi viia.

Välissuhted.

Eurojusti töö aluseks on stabiilsed suhted mitmete partneritega. Kokkulepete alusel toimub eriti tihe koostöö siseriiklike asutuste ja ELi institutsioonide ning partnerite vahel: Euroopa Komisjon; Europol; Euroopa Pettuste vastane Amet (OLAF); Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuur (Frontex); Euroopa narkootikumide ja narkomaania seirekeskus (EMCDDA); Euroopa Politseikolledž (CEPOL); Euroopa õiguslase koolituse võrgustik (EJTN); Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA) ja Euroopa Liidu sõjaline operatsioon Vahemeres (EUNAVFOR MED); ning rahvusvahelised organid: INTERPOL, Ladina-Ameerika rahvusvahelise õiguslase koostöö võrgustik (IberRed) ning ÜRO Narkomaania ja Kuritegevuse vastu võitlemise Keskus (UNODC).

Lisaks on Eurojust allkirjastanud koostöölepped Liechtensteini, Šveitsi, endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi, Ameerika Ühendriikide, Norra, Islandi ja Moldovaga.

Eurojusti vahendid

1.1 Eurojusti koordineerimisnõupidamised

Peetuna märkimisväärsel 274 korral – võrrelduna 2014. aastaga oli kasv 39 % – säilitavad koordineerimisnõupidamised kindlalt oma positsiooni Eurojusti kõige sagedamini kasutatava operatiivse vahendina. Liikmesriikide ning samuti kolmandate riikide justiits- ja õiguskaitseasutused kohtusid 2015. aastal peaaegu igapäevaselt Eurojustis Haagis, et edendada õigusala koostööd kriminaalasjades.

Eurojusti värskelt esitatud juhtumit tutvustatakse kõigepealt kolleegiumile vastava riikliku liikme poolt ning võetakse vastu otsus, kas registreerida juhtum Eurojusti juhtumina (niinimetatud I taseme koosolek). Teise sammuna kohtuvad asjassepuutuvad Eurojusti riiklikud bürood selleks, et analüüsida lahendamist vajavaid küsimusi, kindlustada õigusala koostöö ja koordinatsioon selles konkreetsetes juhtumis ning kaardistada kõige sobivam viis edasiminekuks (niinimetatud II taseme koosolek). Järgnevalt korraldatakse vajaduse korral veel üks või enam koordineerimisnõupidamist, kus osalevad juhtumiga otseselt seotud siseriiklike justiits- ja õiguskaitseasutuste esindajad.

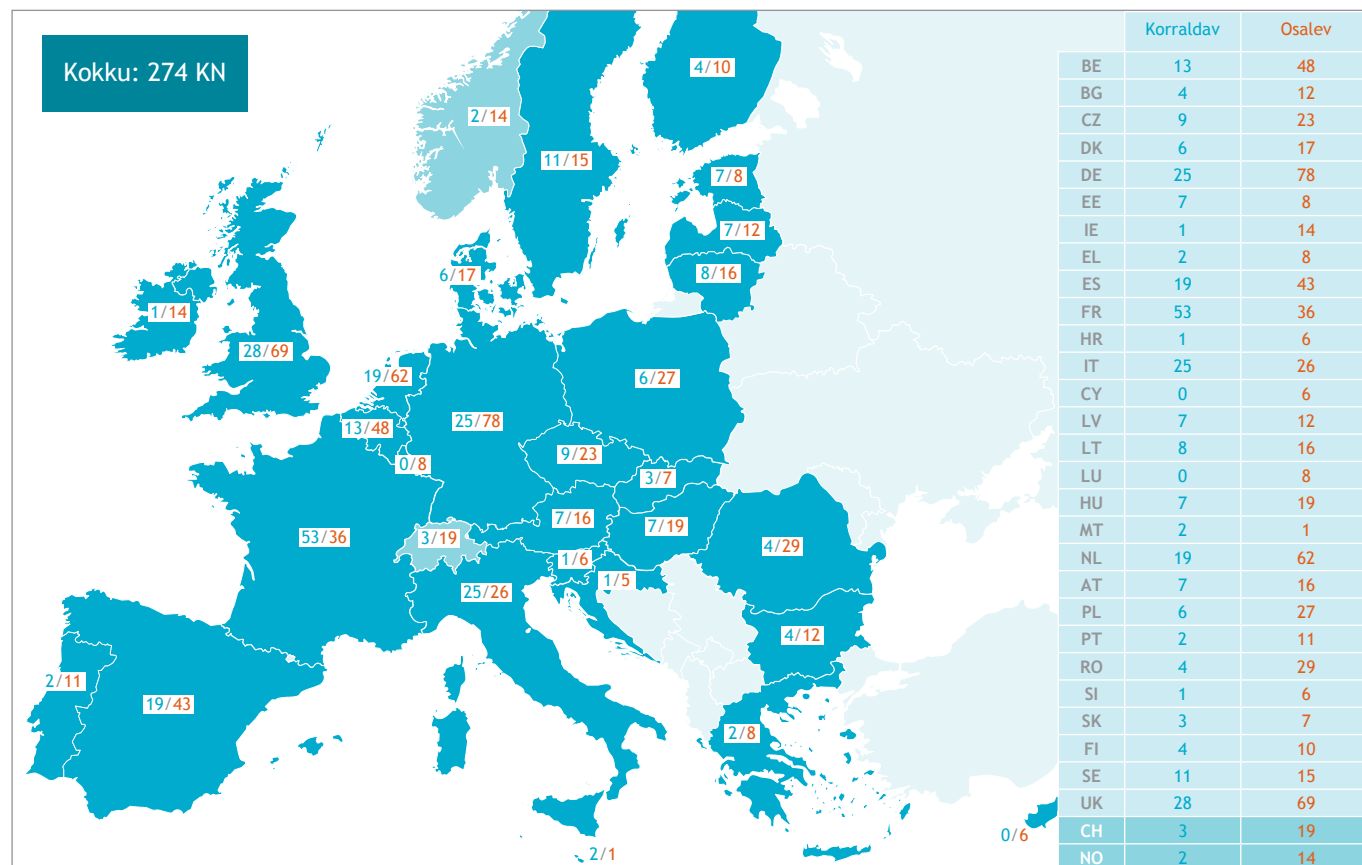
Koordineerimisnõupidamisi kavandatakse eesmärgiga hõlbustada infovahetust, tuvastada ning juurutada vahendeid ja meetodeid vastastikuse õigusabi taotluste

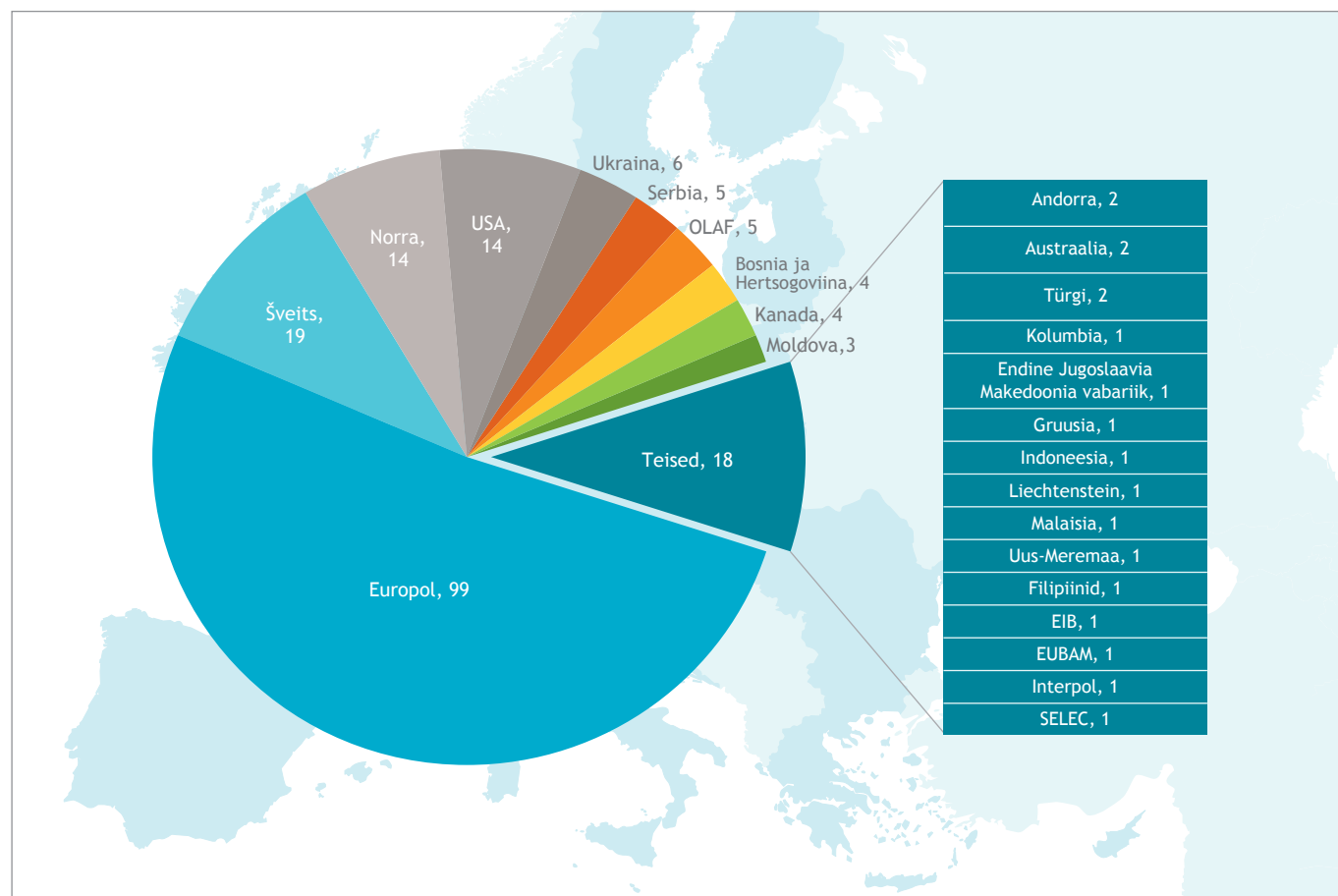
täitmise ning sunnimeetmete (näiteks läbiotsimismääruste ja vahistamismääruste) toetamiseks, käimasolevate uurimiste ja vastutuselevõtmiste koordinatsiooni ning kohtualluvuse konfliktide avastamist, ennetamist või lahendamist, *ne bis in idem* põhimõttega (ladina keeles „sama teo eest ei saa kaks korda karistada“) seonduvaid teemasid ja muid õiguslikke ning tõenduslikke probleeme.

Juhtumid, mida käsitleti koordineerimisnõupidamiste käigus 2015. aastal, katsid kõiki suuremaid raskete piiriüleste kuritegude valdkondi, pettusi ja kelmusi, narkokaubandust ja rahapesu kui kõige sagedasemaid kuriteoliike.

2015. aastal toimunud 274 nõupidamisest korraldasid kõige suurema arvu nõupidamisi Prantsusmaa (53), Ühendkuningriik (28), Saksamaa ja Itaalia (mõlemad 25). Liikmesriikide seast osalesid kõige sagedamini Saksamaa (78), Ühendkuningriik (69) ja Holland (62). Kolmandate riikide rühmas, mis on Eurojustis kõik oma side-täitevametnike kaudu esindatud, olid 2015. aastal peetud koordineerimisnõupidamistel juhtivad Šveits (19), Norra (14) ja Ameerika Ühendriigid (14), lisaks olid hõlmatud Ukraina (6) ning Serbia (5), samuti Bosnia ja Hertsegoviina ning Kanada (mõlemad 4). Europol osales 99-l ja OLAF viiel koordineerimisnõupidamisel.

Koordineerimisnõupidamised

1.2 Eurojusti koordineerimiskeskused

Eurojust pidas 2015. aastal 13 koordineerimiskeskust, mis näitab nende arvu edasist suurenemist – kümneelt 2014. aastal ja seitsmelt 2013. aastal. See trend kinnitab, et see operatiivne koordinatsioonivahend võitluses raske piiriülese kuritegevusega Euroopas on liikmesriikides justitiis- ja õiguskaitseasutuste poolt nii teada kui ka hinnatud.

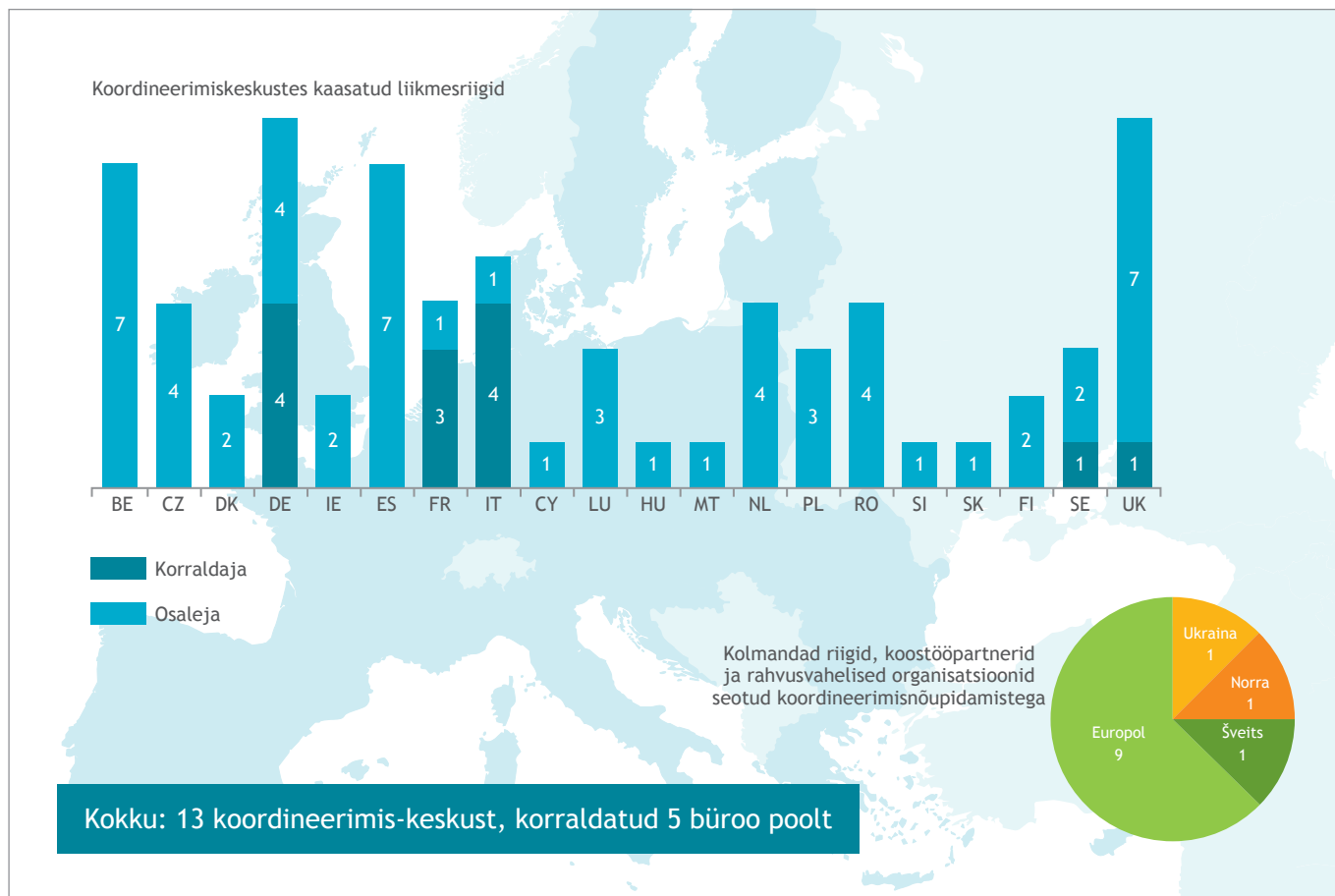
Eurojusti koordineerimiskeskused hõlbustavad infovahetust õigusalaste asutuste vahel reaalajas ja osutavad otsest tuge koordineeritud, samaaegsete tegevuste, muu hulgas vahistamismääruste, läbiotsimiste ja arestimiste läbiviimiseks erinevates riikides.

Koordineerimiskeskusi oli kolmteist, neid korraldati Saksamaa (4), Itaalia (4), Prantsusmaa (3), Rootsi (1) ja Ühendkuningriigi (1) poolt. Neid ühiseid tegevuspäevi toetasid oma aktiivse osalusega teised liikmesriigid, riigid oma side-täitevametnikuga Eurojusti juures, nagu Šveits ja Norra, kolmandad riigid (nt ühel juhul Ukraina) ja Europol (5). Nende sihtmärgiks oli

lai kuriteoliikide spekter, sealhulgas pettus ja kelmus, küberkuritegevus, rahapesu, illegaalsete immigrandide smugeldamine ja inimkaubandus ning esmakordselt ka terrorism.

Koordineerimiskeskused on eriti sobivad võitluses keerukate juhtumitega laiaulatuslike mitmepoolsete tegevuspäevade korral. Sama käibemaksupettusega seotud juhtumi tarbeks loodi viimasel aastal ühel juhul kolm koordineerimiskeskust. Juhtumiga seondus üle 200 piiriülese meetme. Osalesid siseriiklikud asutused 15 liikmesriigist ja Europol (vaata Operatsioon Vertigo: lähem vaatlus, allpool).

Üks koordineerimiskeskus loodi raske maksu- ja raamatupidamispettuse juhtumi raames Rootsis. Omanatud õppetundide seas tuvastati Rootsis vajadus uute juhendite järele protseduuride järgimiseks rahvusvaheliste vahistamismääruste väljaandmise korral Rootsi majanduskuritegude asutuse jaoks ning Rootsi esindus Eurojustis koostas sellised juhised.

1.3 Eurojusti juhtumite haldussüsteem

Eurojusti operatiivseid tegevusi toetatakse rätsepatööna väljaarendatud andmebaasi CMS kaudu, mis on kavandatud juhtumitega seonduvate andmete säilitamiseks ja töötlemiseks, samuti isikuandmete töötlemise reeglitele vastavuse seire hõlbustamiseks.

CMSi funktsionaalsuse ja operatiivse suutlikkuse parandamiseks arendati 2015. aastal välja ja anti töösse CMSi kaks ajakohastatud versiooni. Need täiendused lihtsustavad uute profiilide sisemise konfiguratsiooni protsessi, kasutades ära süsteemi juba olemasolevat funktsionaalsust, selle asemel et tugineda välisele arendamisele. See omadus on oluline seetõttu, et see võimaldab hallata ligipääsu CMSile erinevate kasutajarühmade jaoks paindlikumal viisil ja toetab sellisena Eurojusti siseriikliku koordinatsioonisüsteemi (ENCS) liikmete ühenduse juurutamist CMSiga igast liikmesriigist, nagu on ette nähtud Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artiklis 12.

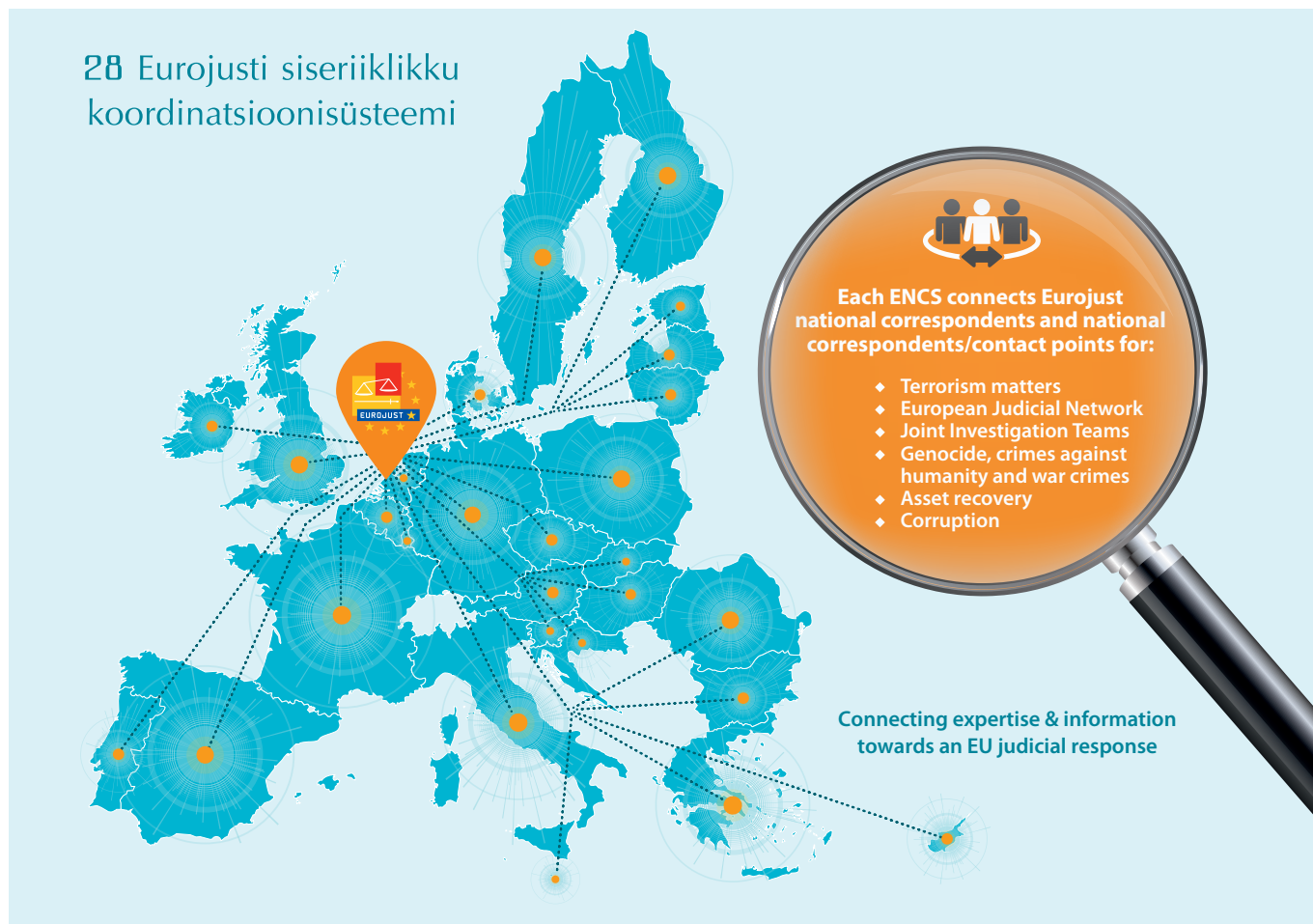
2015. aastal võeti kasutusse turvalised võrguühendused Hispaania ja Luksemburgiga, millega kasvas Eurojustiga turvalise võrguühenduse kaudu liitunud liikmesriikide koguhulk 13-ni. Lisaks pakkus CMSi uusim

versioon olulise uuenduse, võimaldamaks riiklike liikmete otsuste salvestamist Eurojusti isikuandmete töötlemise ja kaitse protseduurireeglite (Eurojusti andmekaitsereeglite) artikli 19 alusel.

2015. aasta märtsis arutas Eurojusti kolleegium oma 2014. aasta juuni otsuse esimese kuue kuu tulemusliku täitmise hindamist andmete sisestamise kohta CMSi, mis on kõigile ühiste andmesisestuse standardite eesmärgiks ja kõigile Eurojusti riiklikele büroodele kohaldatav ühetaoline töömeetod. Viis riiklikku bürood leppisid kokku osalema edasistes testimistes ja raporteerima kolleegiumile omandatud õppetundidest.

2015. aastal pööras kolleegium erilist tähelepanu andmesisestuse parandamisele CMSis ja Eurojusti andmekaitsereeglite artikli 19 juurutamisele, et kindlustada täielik vastavus ja juurutada Eurojusti ühise järelevalveasutuse (JSB) poolt nende raportis 2015. aasta jaanuaris toimunud kontrollvisiidi järel esitatud soovitusi. JSB raportit ja Eurojusti poolseid soovitusi kohaseid järeltegevusi arutati kolleegiumi plenaarnõupidamisel JSB osalusel 2015. aasta septembris.

28 Eurojusti siseriiklikku koordinaatsioonisüsteemi

1.4 Eurojust ja ühised uurimisrühmad

Eurojust on konsolideerinud ühistes uurimisrühmades (JIT) oma keskse rolli nii ühistes uurimisrühmade asutamise ja käigushoidmise toetamise kui oskusteabe kogumise osas.

2015. aastal toetati Eurojusti riiklike liikmete poolt 120 ühist uurimisrühma, millest 46 olid värskest asutatud.

Peamised kuriteoliigid, mida 46 uue ühise uurimisrühma poolt uuriti, olid rahapesu, pettus ja kelmus, osalemine kuritegelikus ühenduses, inimkaubandus, narko-kaubandus ja küberkuritegevus.

Vastavalt Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 13 punktile 5 peavad liikmesriigid tagama, et riiklikke liikmeid teavitatakse ühise uurimisrühma moodustamisest ning kõnealuste rühmade töö tulemustest. Selles osas sai Eurojust 2015. aastal 17 teavitust.

Eurojusti juhtumikorraldus kinnitab kolmandate riikide kaasatuse suurenemist ühistes uurimisrühmades, mis oli täheldatav ka 2014. aastal. Kokku toetati Eurojusti poolt 11 ühist uurimisrühma, kuhu olid kaasatud kolmandad riigid, millest seitse asutati 2015. aastal.

Üha suurenev hulk kolmandaid riike peab nüüd ühiseid uurimisrühmi tulemuslikuks koostöö vahendiks, teiste hulgas Serbia, Bosnia ja Hertsegoviina ning Šveits (vaata alajaotis 2.3.3).

Tegemaks kokkuvõtteid omandatud õppetundidest, jätkas Eurojust koos ühistes uurimisrühmade ekspertide võrgustiku ja oma sekretariaadiga (vaata jaotis 5.2 allpool) ühistes uurimisrühmade hindamise edendamist ja hõlbustamist, kasutades selleks [ühiste uurimisrühmade hindamisvormi](#). See vorm, mis avaldati esmakordselt 2014. aastal, tehti Eurojusti veebilehel kättesaadavaks 2015. aastal koos praktilise nõuandega hindamise läbiviimiseks. Sellekohaseid hindamiskoosolekuid peeti Eurojustis või liikmesriikides Eurojusti toel.

Nende hindamiste tulemus kinnitab ühistes uurimisrühmade laialdast kasutamist õigustöötajate poolt tõhusa ja tulemusliku vahendina, et koordineerida piiriüleseid uurimisi ja vastutuselevõtmisi. Märkimisväärsel arvul juhtumitest on ühised uurimisrühmad asutatud enama kui kahe riigi poolt, mis ei pruugi tingimata olla naaberriigid, ning nad toetavad laia kuriteoliikide spektri uurimist.

Selle vahendi paindlikkus, eriti mitteformaalse kommunikatsiooni toetuseks ning info ja tõendusmaterjali vahetamiseks, on pädevate siseriiklike asutuste poolt laialt tunnustatud.

Kui kasutatakse ühist uurimisrühma, siis peetakse väljaspool oma päritoluriiki tegutsevate lähetatud liikmete osalust kasulikuks uurimise tõhususele. Ilmneb ka, et suures enamuses juhtudest hõlbustavad ühised uurimisrühmad ühist lähenemist meedia teavitamisele uurimise tulemustest.

Tuvastatud väljakutsete seas võivad erinevused siseriiklike menetluste ajaliste raamistike vahel, seda nii juriidilistel kui praktilistel põhjustel, takistada ühise uurimisrühma funktsioneerimist, näiteks kui üks partneritest peab lahkuma ühisest uurimisrühmast enne, kui teiste koostöövajadused on täidetud.

Parima praktika tähenduses, kuna ühised uurimisrühmad eksisteerivad sageli koos vastastikuse õigusabi taotlusega, eriti riikide osas, kes ühiste uurimisrühmadega ei ühine, raporteerivad õigustöötajad, et ühise uurimisrühma olemasolu annab eelise taotluse õigeaegsaks täitmiseks taotlevale riigile, samuti vastastikuse õigusabi taotluse alusel kogutud tõendusmaterjali jagamiseks ühise uurimisrühma partnerite vahel.

Kuna kogemused ühiste uurimisrühmadega kasvavad, peeti kasulikuks ühiste uurimisrühmade juurutamise

esimestel aastatel väljatöötatud vahendite (ühiste uurimisrühmade käsiraamat, näidisleping, ühise uurimisrühma operatiivne tegevusplaan) hindamist eesmärgil, kas need vastavad endiselt õigustöötajate vajadustele.

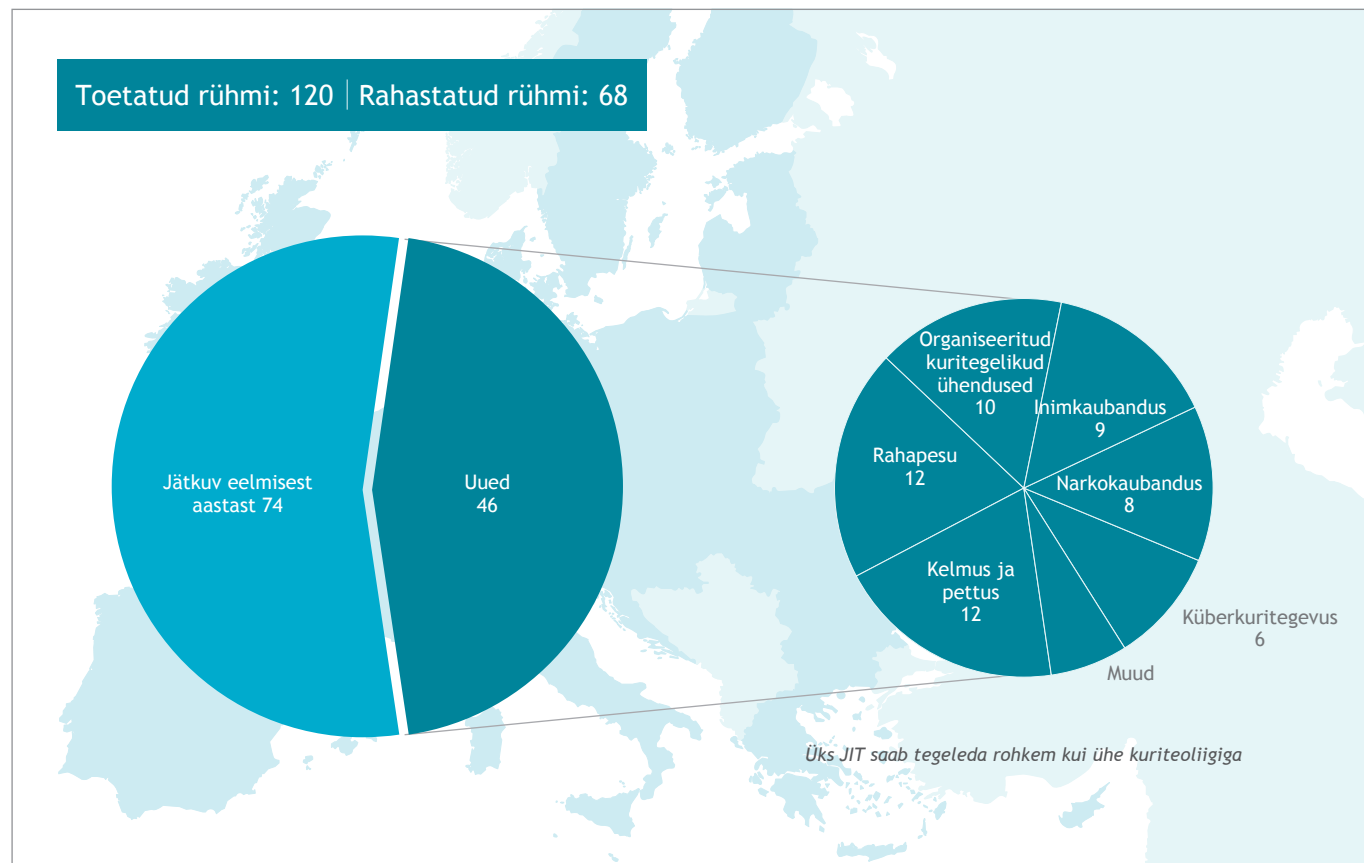
See hindamine moodustas Eurojustis 11. ja 12. juunil 2015 toimunud ühiste uurimisrühmade ekspertide iga-aastase koosoleku peateema. Koosoleku [järelдused](#) annavad selged juhised ühiste uurimisrühmade vahendite moderniseerimiseks ja nende kättesaadavuse edendamiseks õigustöötajatele. Ekspertidid leppisid kokku, et ühiste uurimisrühmade näidisleping on senini suhteliselt piisav ja paindlik, tehes järelдuse, et selle suuremahulisem läbivaatamine ei ole esmaülesanne. Ekspertidid leppisid kokku, et ühiste uurimisrühmade käsiraamatut tuleks vastavalt omandatud õppetundidele põhjalikult ajakohastada.

Ühise uurimisrühma operatiivne tegevusplaan, mida praktikas sageli ei kasutata, tuleks asendada mitteametlikumate planeerimiskorraldustega, näiteks koordineerimisnõupidamiste järelдustega.

Ühiste uurimisrühmade rahastamine Eurojusti poolt

Eurojust on jätkanud rahalise toe osutamist ühistele uurimisrühmadele. 2015. aastal sai Eurojusti võtmeroll ühiste uurimisrühmade tegevuste toetamisel oma rahastamisprogrammist kinnitust 144

Eurojusti poolt toetatud ühised uurimisrühmad, sealhulgas kuritegevuse põhiliigid

rahastamisaotluse saamisega (mõned taotlused puudutasid sama ühist uurimisrühma tegevuste osas, mis jagunesid erinevateks tegevusperioodideks). Rahastamistuge osutati 68 ühise uurimisrühma jaoks (ühe või mitme toetuse kaudu), millest 36 said 2015. aastal toetust esimest korda. Eurojusti eelarvest eraldati 2015. aastal ühiste uurimisrühmade rahastamiseks 500 000 eurot.

Alates 2014. aastast saab ühiste uurimisrühmade rahastamine katta ka kolmandate riikide poolt kantud kulutusi. Kooskõlas täheldatud trendiga Eurojusti juhtumikorralduses saadi 2015. aastal 13 taotlust ühistelt uurimisrühmadelt, kuhu kuulusid nii ELi liikmesriigid kui kolmandad riigid.

2015. aastal viidi sisse uus interaktiivne taotlusvorm, mille omadused võimaldavad taotluste lihtsamat esitamist, nagu näiteks rippmenüüd, kalkulatsioonide funktsioonid ja ülemmäära sisseehitatud automaatkontroll. Rahastatavate tegevuste ulatust laiendati ühiste uurimisrühmade järeltegevuste käigus tekkivate kulutuste katmiseks juhul, kui sellised tegevused on otseselt seotud ühise uurimisrühma tegevusega, nagu näiteks ühise uurimisrühma poolt kogutud asitõendite läbivaatamiseks toimuvad jätkukoosolekud, meeskonna poolt kogutud asitõendite tõlkimiskulud või mõnes seonduvas riigis tehtud kohtuotsuse tõlkimiskulud. Lisaks kinnitas Eurojusti kolleegium projekti, mis sisaldab vahendite arendamist rahastamisaotluste veebipõhiseks esitamiseks ja andmebaasi arendamist, et töödelda ühiste uurimisrühmadega seotud andmeid.

Juhtumi näide

Prantsusmaa uurimine tõi päevavalgele organiseeritud käibemaksupettuse kasutatud autode müümisel, samuti rahapesu. Süüteod pandi toime Prantsusmaa eraisikute rühma poolt, kes tegutsesid Hispaanias. Autod müüdi Saksamaa tarnijatelt Prantsusmaa edasimüüjatele arvukate fiktiivsete vahendustehingute kaudu Prantsusmaa, Hispaania, Rumeenia, Itaalia ja Portugali ettevõtetega, tuginedes võltsitud arvetele, et vältida käibemaksu tasumist.

Juhtum toodi Eurojusti Prantsusmaa asutuste poolt, mille järel peeti koordineerimisnõupidamine, et arutada uurimise hetkeseisu ja optimeerida koostööd seonduvate asutuste vahel. Eurojust toimis vahemehena, hõlbustades arvukate Prantsusmaa ja Hispaania vaheliste vastastikuse õigusabi taotluste täitmist, mis oli ülioluline, kuna menetlused olid Hispaanias pooleli.

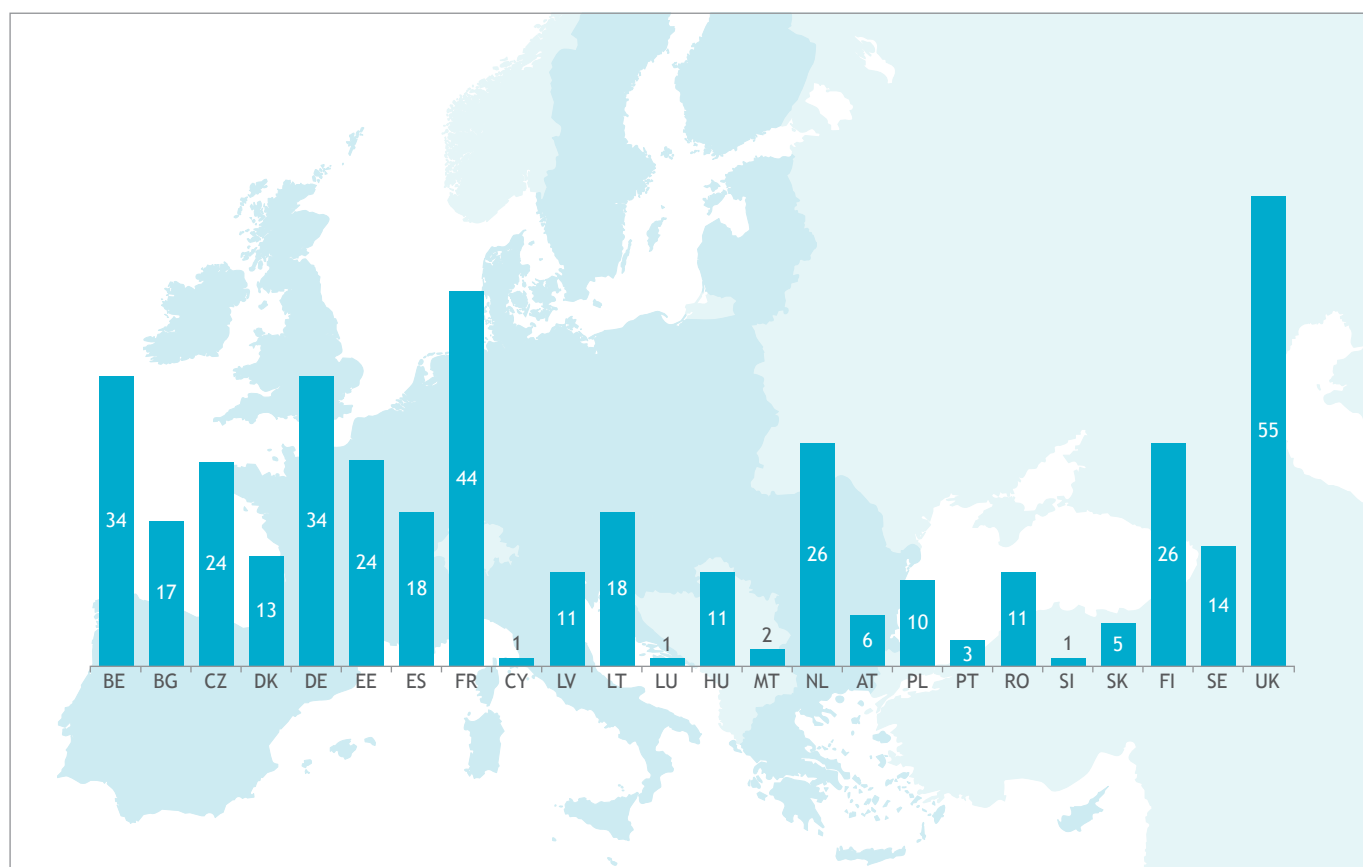
Osalejate vahel vahetatud teabe analüüs peegeldas teatud juriidilisi takistusi, eriti võimaliku *ne bis in idem* põhimõtte osas sihtmärkide kattuvuse tõttu Prantsusmaal ja Hispaanias. Et vältida kohtualluvuse konflikti menetluste hilisemas staadiumis, oli vajalik koordinatsioon tulevaste süüdistuste ja siseriiklike menetluste ulatuse osas. Nende takistuste valguses allkirjastasid Prantsusmaa ja Hispaania 2014. aasta juunis ühise uurimisrühma kokkuleppe koostöö hõlbustamiseks ja asitõendite vahetamiseks.

Intensiivse uurimise ja ühises uurimisrühmas osalejate suurenenud koostöö tulemusena viidi 2015. aasta jaanuaris võrgustikus läbi ühised tegevused Hispaania ja Prantsusmaa õiguskaitseasutuste poolt, mida toetas Eurojusti koordineerimiskeskus. Kakskümmend üheksa kahtluselust vahistati Hispaanias ja kaks Prantsusmaal. Läbiotsimiste käigus võeti ära arvukalt dokumente, mis paljastasid rahaliste vahendite pesu umbes 20 miljoni euro suuruses summas.

Julgustatuna esimesest edukast ettevõtmisest taotleti järgnevalt Eurojusti tuge ühise uurimisrühma laiendamiseks, mille eesmärgiks oli asitõendite vahetamise lihtsustamine eelseisvate kohtumenetluste ettevalmistamiseks. Koordineerimisnõupidamise käigus leppisid ühise uurimisrühma liikmed kokku rahapesu ja kuritegelikus rühmituses osalemise süüdistuste menetluste üleviimises Hispaaniast Prantsusmaale.

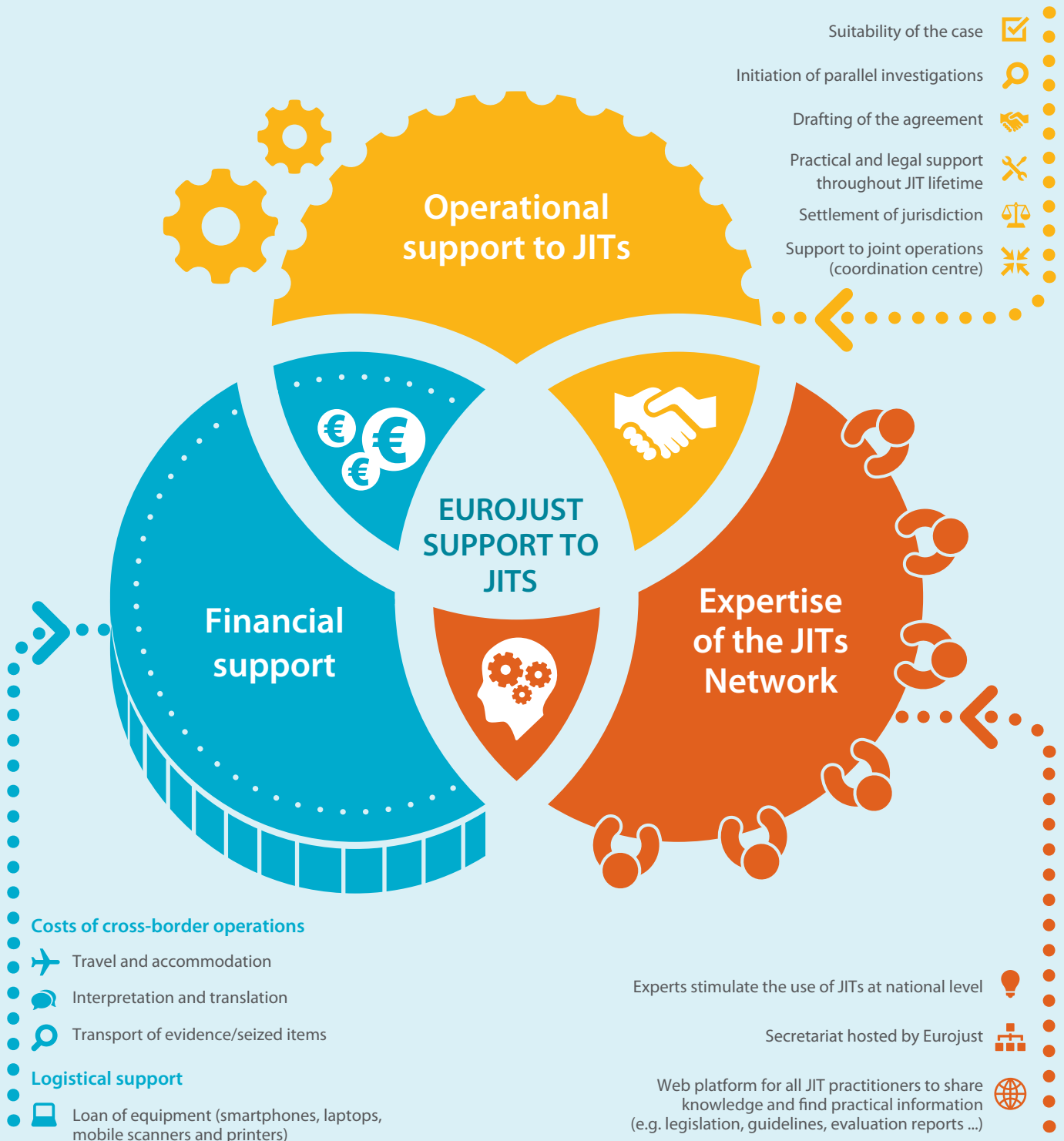
Hispaania pidi koondama tähelepanu maksupettuste süüdistustele. Prantsusmaa menetluste toetamiseks leppisid osalejad kokku, et Prantsusmaa uurijad saaksid sõita Hispaaniasse, et tutvuda Hispaanias läbiviidud uurimise käigus kogutud asitõenditega. Prantsusmaa asutused nõustusid abistama oma Hispaania partnereid videokonverentsi korraldamisega, et küsitleda kaht Prantsusmaal süüdistatud ja kinnipeetud isikut.

Siseriiklikud asutused saavutasid olulisi tulemusi oma menetluste kohtueelses faasis, kasutades tulemuslikult järgmisi õigusosalase koostöö vahendeid: koordineerimisnõupidamisi, koordineerimiskeskust ja ühist uurimisrühma.

Eurojust and joint investigation teams

Eurojust plays a central role in the setting up and running of joint investigation teams (JITs), including judicial and legal expertise, financial support, follow-up to JIT activities and building up know-how.

Pr Vera Jourová, ELi õigusküsimuste, tarbijate ja soolise võrdõiguslikkuse voliniku, visiit Eurojusti

Kohtumine Euroopa Liidu liikmesriikide ja kolmandate riikide suursaadikutega

Austatud pr Loretta Lynchi, Ameerika Ühendriikide peaprokuröri, visiit Eurojusti ning ELI–USA seminar Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste vastastikuse õigusabi ja väljaandmise lepingute rakendamise teemal

2015

Ajajoon: aasta sündmused

2. märts, Haag

*Pr Maria Schnebli lähetatakse Eurojusti
esimese Šveitsi sideprokurörina*

20. mai, Haag

Merepiraatluse nõupidamine

5. juuni, Haag

*Pr Věra Jourová, õigusküsimuste,
tarbijate ja soolise võrddõiguslikkuse
volinik, külastab Eurojusti*

JAANUAR

VEEBRUAR

MÄRTS

APRILL

MAI

JUUNI

16.-17. aprill, Haag

*Strateegiline nõupidamine
Inimkaubandusest*

21. aprill, Haag

*Pr Michèle Coninsx valitakse
kolleegiumi poolt uuesti
Eurojusti presidendiks*

22.-23. aprill, Haag

Genotsiidivõrgustiku 18. nõupidamine

11.-12. juuni, Haag

*Ühiste uurimisrühmade riiklike ekspertide
11. aastakoosolek*

17.-18. juuni, Haag

*Nõupidamine Õigusalasest koostööst
suurematel spordiüritustel*

24.-25. juuni, Haag

*Strateegiline ja taktikaline
nõupidamine Terrorismi teemal*

29.-30. juuni, Riia

*Euroopa õiguslase koostöö
võrgustiku (EJN) 44. plenaaristung*

15. september, Haag

Austatud Loretta Lynch, Ameerika Ühendriikide peaprokurör, külastab Eurojusti

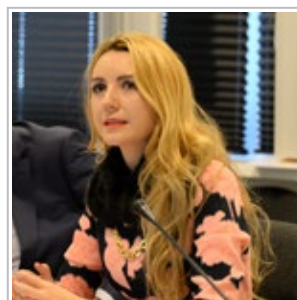
23. september, Haag

Kohtumine Euroopa Liidu liikmesriikide ja kolmandate riikide suursaadikutega

18.–19. november, Luxembourg

Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku (EJN) 45. plenaaristung

25. november, Haag

Nõupidamine teemal Küberkuritegevus: õigusalase küberkuritegevuse võrgustiku poole

JUULI

AUGUST

SEPTEMBER

OKTOOBER

NOVEMBER

DETSEMBER

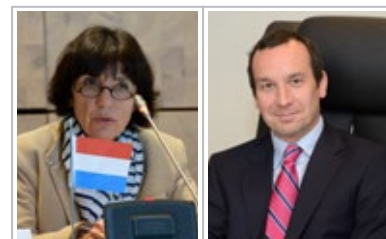
1. juuli, Haag

Hr Lodewijk Van Zwieten, Eurojusti poolt EC3 juurde lähetatud küberkuritegevuse ekspert, asub tööle

1. oktoober, Rooma

Vastastikuse mõistmise memorandum allkirjastamine EUNAVFOR MEDiga

10.–11. detsember, Haag

Töötuba teemal Andmete säilitamine ja konsultatiivfoorum Luksemburgi ELi eesistumisel

1. juuli, Haag

Taktikaline nõupidamine teemal Küberkuritegevus: territoriaalsus küberruumis ja asitõendite lubatavus

8.–9. oktoober, Haag

ELi–USA seminar Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste vastastikuse õigusabi ja väljaandmise lepingute rakendamise teemal

21.–22. oktoober, Haag

Genotsiidivõrgustiku 19. nõupidamine

Eurojusti juhtumikorraldus

Eurojust osales Euroopa kuritegevusohtude vastu võitlemise valdkonnaülese platvormi (EMPACT) 42 koosolekul ja panustas 2015. aastal aktiivselt operatiivsete tegevusplaanide (OAP) raames läbiviidud tegevustesse EMPACTi kõigis prioriteetsetes kuritegevuse valdkondades: illegaalse immigratsiooni hõlbustamine; inimkaubandus; võltsitud kaubad; aktsiisi ja ühendusesisese puuduva kauplusega seotud pettused; heroiin, sünteetilised narkootikumid ja kokaiin; tulirelvade salakaubavedu; organiseeritud varavastane kuritegevus; ning küberkuritegevus.

2015. aasta operatiivsete tegevusplaanide kontekstis osales Eurojust mitmetel Euroopa Politseikolledži (CEPOL) koolitustel, kus ta esitles oma tööd arvukates kuriteo valdkondades, nagu näiteks narkokaubandus (kokaiin ja heroiin). Lisaks osales Eurojust aktiivselt 2016. aasta operatiivsete tegevusplaanide arendamises, ettevalmistamises ja visandamises.

Kooskõlas 2013. aastal kolleegiumi poolt vastuvõetud ühise seisukohaga Eurojusti osalemise kohta operatiivsetes tegevusplaanides panustas Eurojust (kaas-)juhi või osalejana 49 tegevusse, mis võeti ette koordineeritud uurimiste ja vastutuselevõtmiste suurendamiseks operatiivsete tegevusplaanide raames. Sellised tegevused seisnesid kas info panustamises teabeolukorra raportitele, kõrge väärtusega sihtmärkide või organiseeritud kuritegelike ühenduste tuvastamises või uurimiste ja vastutuselevõtmiste toetamises.

Samuti toetas Eurojust operatiivsete tegevusplaanide tegevusi finantsuurimiste arvu suurendamisel mitmetes EMPACTi prioriteetsetes valdkondades.

Eurojust osales operatiivsete tegevusplaanide tegevustes teadlikkuse arendamisel või tõstmisel, eriti koolitusvajaduste väljaselgitamise kaudu kohtunikele ja prokuröridele EMPACTi prioriteetsetes valdkondades, nagu näiteks küberkuritegevus. Eurojust toetas neid tegevusi, et tuvastada õigusalsed kontaktpunktid EMPACTi prioriteetsete valdkondadega seonduvates kolmandates riikides.

Eurojust oli tegevusjuhiks operatiivsetes tegevusplaanides juurutatud heroini, sünteetiliste narkootikumide ja kokaiiniga tegelemisel ning oli kaasjuhiks nendes tegevustes, mis olid suunatud juriidilise möödahiilimise võimaluste tuvastamiseks ja käsitlemiseks prioriteetsetes organiseeritud varavastase kuritegevuse valdkonnas.

Lõpetuseks oli Eurojust seotud operatiivsete tegevustega, mis viidi läbi ETUTU (tuvastamaks Nigeeria inimkaubandusohvreid ja neilt teabe hankimiseks) ning

Hiina inimkaubanduse (loodud Hiina inimkaubandusega seotud kurjategijate tuvastamiseks) alamprojektide raames, mis viidi ellu EMPACTi inimkaubanduse kui prioriteetse kuritegevuse valdkonna raames.

Euroopa turvalisuse tegevuskava

Euroopa turvalisuse tegevuskava seab aastateks 2015–2020 prioriteetideks terrorismi, küberkuritegevuse ja organiseeritud kuritegevuse kui omavahel seotud valdkonnad, millel on tugev piiriülene mõõde ning kus on vajalik ELi koordineeritud tegevus, sealhulgas õigusalsel tasandil.

Euroopa turvalisuse tegevuskava sätestab ELi tegevuste tugisambad, sealhulgas parema infovahetuse ja suurenenud operatiivse koostöö. Eurojusti rolli on eriti rõhutatud neljas tegevusvaldkonnas: (i) liikmesriikide abistamine keerukates vastastikuse õigusabi taotlustes riikidega väljastpoolt Euroopa Liitu, eriti Eurojusti kontaktpunktide võrgustiku kaudu; (ii) täielik kaasatus Europoli juures asuva Euroopa terrorismivastase võitluse keskuse (ECTC) tegevustesse, et parandada uurimiste ja vastutuselevõtmiste koordineerimist; (iii) rohkema oskusteabe pakkumine ja abi osutamine siseriiklikele asutustele finantsuurimiste läbiviimisel; ning (iv) parima praktika vahetamise hõlbustamise jätkamine ning interneti teel toimepandavate kuritegude e-asitõendite kogumisel ja kasutamisel tekkivate väljakutsete tuvastamine uurimises ja nende eest vastutuselevõtmises.

Euroopa migratsiooni tegevuskava

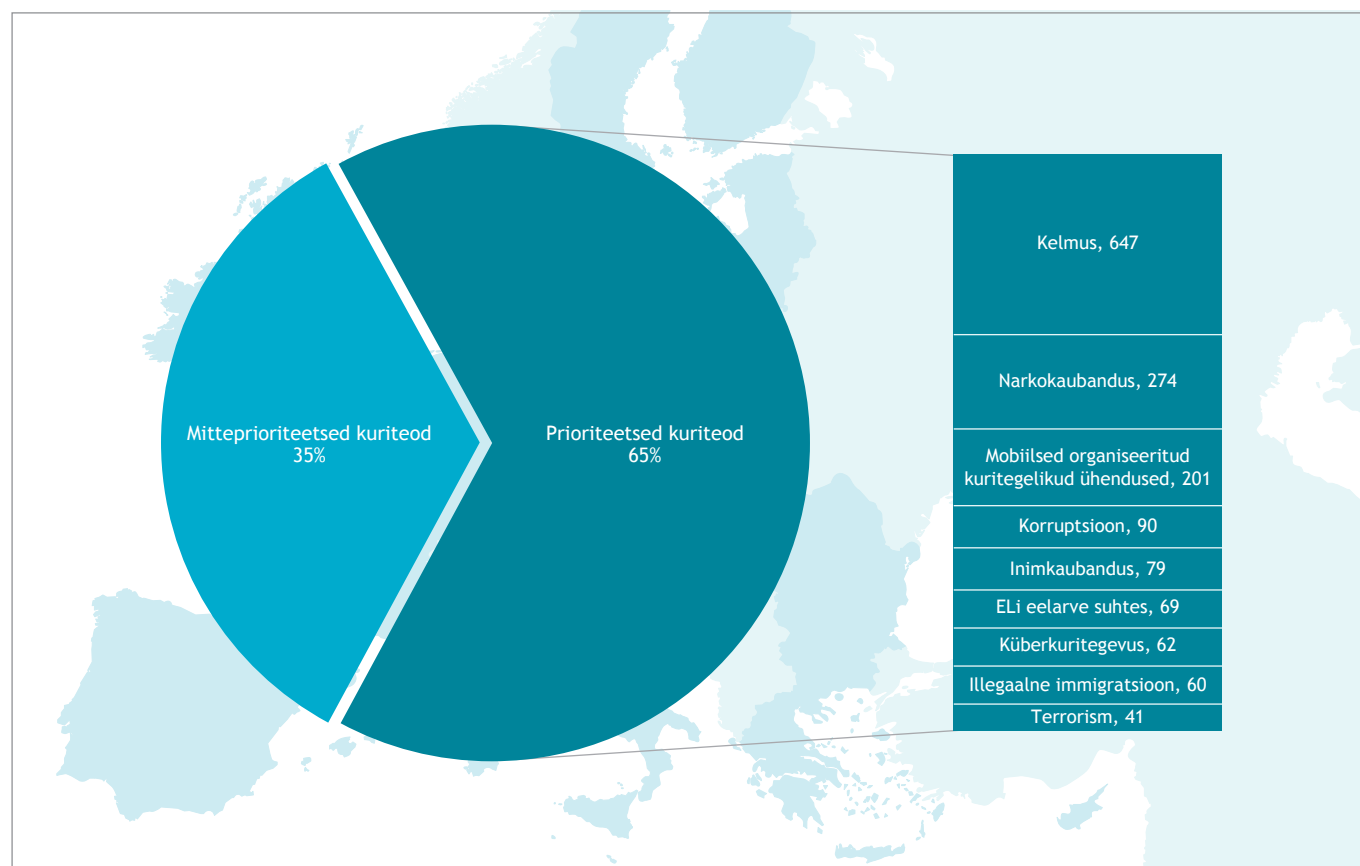
Euroopa migratsiooni tegevuskava täiendab Euroopa turvalisuse tegevuskava, kavandades Euroopa Komisjoni plaane nii seadusandlikeks kui mitteseadusandlikeks tegevusteks migratsiooni valdkonnas. Euroopa migratsiooni tegevuskava ja ELi tegevusplaan migrantide smugeldamise vastu identifitseerivad võitluse illegaalsete migrantide smugeldamise vastu kui ELi prioriteedi ja taotluseks on muuta illegaalsete immigrantide smugeldamise võrgustikud „vähese riski, suure kasuga“ operatsioonidest „kõrge riski, vähese kasuga“ operatsioonideks.

Liikmesriikide abistamisel smugeldamise ja inimkaubanduse võrgustike lammutamise juures on Eurojustile koos Europoliga ette nähtud võtmeroll. Lisaks taotleti Eurojustilt temaatilise rühma loomist migrantide smugeldamise alal, koostöö tugevdamist prokuröride vahel ja vastastikuse õigusabi edendamist, ühiste uurimisrühmade toetamist migrantide smugeldamise valdkonnas, osalemist kriisikolletes, panustamist ühise operatiivmeeskonna (JOT) Mare töösse ning parima praktika ja väljakutsete vahetamise hõlbustamist e-asitõendite kogumisel ja kasutamisel migrantide smugeldamise juhtumites.

2.1 Eurojusti juhtumikorraldus prioriteetsetes kuritegevusvaldkondades

Eurojusti operatiivsed prioriteedid peegeldavad põhiliselt ELi Nõukogu poolt määratletud Euroopa Liidu prioriteete võitluses raskete ja organiseeritud kuritegude vastu. Nõudmisest

juhitud organisatsioonina sisaldavad Eurojusti prioriteedid ka teatavaid kuriteoliike, mida ei ole ELi poliitikasüklis prioriteetideks seatud, nimelt korruptsiooni ja terrorismi.

Üldine statistika

Prioriteetsed kuriteod	Juhtumid		Koordineerimis- nõupidamised		Ühised uurimis- rühmad	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Terrorism	14	41	4	15	2	3
Küberkuritegevus	42	62	15	19	6	11
Illegaalsete immigrantide smugeldamine	32	60	10	20	9	9
Inimkaubandus	71	79	12	32	18	21
Kelmus	560	647	60	76	32	34
Korruptsioon	55	90	9	10	4	4
Narkokaubandus	283	274	52	57	31	25
Mobiilsed organiseeritud kuritegelikud ühendused	128	201	13	21	13	13

2.1.1 Terrorism

2015. aastale oli iseloomulik terroristlike rünnete arvu suurenemine, mida planeeriti või pandi toime Euroopa pinnal, ja tunnistamine, et välismaised terroristlikud võitlejad kujutavad endast globaalset ohtu. Eurojusti operatiivsed ja strateegilised tegevused terrorismivastases

võitluses peegeldasid vajadust tugevdada liikmesriikide võimekust võidelda terrorismiga ühisel, tulemuslikul ja koordineeritud viisil.

2015. aasta juhtumikorraldusest kogutud arvud kinnitavad, et liikmesriigid tuginevad üha rohkem Eurojusti toele, et tegeleda ja lahendada õiguslase koostöö küsimusi

keerukates terrorismijuhtumites. 2015. aastal registreeritud juhtumite hulk (41) on peaaegu kolm korda suurem kui 2014. aasta koguhulk. Eurojust korraldas 15 koordineerimisnõupidamist, kus käsitleti terrorismiga seonduvaid süütegusid, mis on võrreldes 2014. aastaga peaaegu neli korda rohkem, ning tegevad olid kolm ühist uurimiserühma. Lisaks korraldas Eurojust oma esimese koordineerimiskeskuse terrorismijuhtumiks. Enamus Eurojustis algatatud terrorismijuhtumitest pärinesid Belgiast, Prantsusmaalt ja Itaaliast. Kõige rohkem esitati taotlusi Belgiale, Prantsusmaale ja Ühendkuningriigile.

Märkimisväärset suurenemist täheldati Eurojustiga jagatud teabevahetuses terroristlike süütegude eest vastutuselevõtmiste ja süüdimõistmiste osas vastavalt Nõukogu otsusele 2005/671/JSK. Teavet vastutuselevõtmiste kohta terroristlike süütegude eest jagati Eurojustiga 104 korral, võrreldes 2014. aasta 30 korraga. Samuti suurenes Eurojustile teatatud terrorismiga seotud lõpetatud kohtumenetluste hulk 217-ni, võrreldes 2014. aasta 180-ga.

Eurojustiga vahetatud info sisaldab seoseid teiste vastavate juhtumitega, vastastikuse õigusabi taotlusi ja nende

Strateegiline nõupidamine terrorismi teemal

25. juunil peeti Eurojusti terrorismiasjade siseriiklike kontaktisikute 11. iga-aastane strateegiline nõupidamine. Euroopa Komisjon esitles prioriteete, mis olid tuvastatud Euroopa turvalisuse tegevuskavas, ning tõstis esile Eurojusti kaasatuse olulisuse ELi taseme algatustesse võitluses terrorismiga ja tegelemisel radikaliseerumisega.

Esitlusele järgnes paneeldiskussioon arengute kohta siseriiklikes ja ELi õiguslikes raamistikkes võitluses terrorismiga ja Eurojusti poolt edastati õigustöötajatele kasutamiseks terrorismivastase võitluse kaasajastatud jaotusmaterjalid. Need jaotusmaterjalid on *Terrorismialaste kohtuotsuste ülevaade (TCM)*, *CBRN E käsiraamat*, *Merepiraatluse õiguslik ülevaade (MPJM)* ja *Memorandum terroristide rahastamise kohta*.

Eurojust analüüsis samuti sügavuti Belgia kohtuotsust, mis puudutas välismaiste terroristlike võitlejate värbamise võrgustikku. See analüüs, mida peeti õigustöötajate poolt väga kasulikuks ja innustavaks, avaldati eraldi Eurojusti piiratud ligipääsuga dokumendina ning see jagati Eurojusti terrorismiasjade siseriiklikele kontaktisikutele.

Juhtumi näide

Alates 2007. aastast oli terroristlik organisatsioon nimega Rawti Shax või Didi Nwe („uus kurss“ või „mäestiku poole“) uurimise all mitmetes Euroopa riikides, sealhulgas Itaalias, Šveitsis ja Saksamaal. Organisatsioon kujutab endast Ansar Al Islami edasiarendust, mis on ÜRO poolt nimetatud Al-Qaedaga sidemetes olevaks terroristlikuks organisatsiooniks ning mille juht peeti Norras kinni Norra poliitikute korduvate surmaga ähvardamiste eest. Rawti Shaxi esmaseks eesmärgiks on kukutada vägivaldselt praegune Iraagi Kurdi valitsus ja asendada see šariaadi seaduste järgi valitsetava kalifaadiga.

Itaalia uurimine leidis tõenduse, et Rawti Shax on ajanud juured Euroopas üksuste näol, kes suhtlevad ja tegutsevad interneti kaudu, ning struktuuriga, mis on eriti aktiivne Saksamaal, Šveitsis, Ühendkuningriigis, Soomes, Itaalias, Kreekas, Rootsis, Norras, Iraagis, Iraanis ja Süürias. Rühmituse arenedes muutus see aktiivseks logistilise ja finantstoe osutamisel, et värvata Süürias ja Iraaki saadetavaid välismaiseid terroristlikke võitlejaid, samuti eesmärgiga trennida neid tulevaseks konfliktiks Kurdistanis.

Eurojust toetas selles juhtumis rahvusvahelise õiguslase koostöö tegevusi alates 2011. aastast. Infovahetuse hõlbustamiseks pädevate asutuste vahel ja vastastikuse õigusabi taotluste täitmiseks korraldati Eurojusti poolt kaks koordineerimisnõupidamist. Nende koordineerimisnõupidamiste käigus paljastusid aste-astmelt selle terroristliku organisatsiooni struktuur ja operatsioonid, ning liikmesriigid arutasid kõige tõhusama ühise õiguslase strateegia ja vastutoime üle.

2015. aastal analüüsi Eurojusti poolt mitmeid kuid Itaalia uurimisest pärinevat mahukat infohulka, et tuvastada kõige olulisemad aspektid seonduvate liikmesriikide jaoks eesmärgiga korraldada ühine tegevuspäev. Ühte koordineerimisnõupidamist kasutati ühise tegevuse ettevalmistamiseks, et arutada taotletud õiguslaste meetmete rakendamisega seotud küsimusi, sealhulgas pädevate asutuste tuvastamist ja Euroopa vahistamismääruste formuleerimist, väljaandmise protseduure jne. Kindlustamaks

erinevate vastastikuse õigusabi taotluste õigeaegset täitmist, vaadati läbi selliste taotluste õiguslikud ja tehnilised nõuded.

Ühise tegevuspäeva kestel 2015. aasta novembris loodi Eurojustis koordineerimiskeskus. Itaalias, Norras ja Ühendkuningriigis vahistati kokku 13 Rawti Shaxi kahtlusel juhti ja mitmed liikmed. Kümme vahistatud isikut mõisteti Itaalia seaduste järgi süüdi rahvusvahelises terrorismis. Lisaks teostasid Itaalia, Saksamaa, Soome, Norra, Šveitsi ja Ühendkuningriigi asutused läbiotsimisi 26 asukohas ning arestisid esemeid, sealhulgas elektroonikaseadmeid ja dokumente. Mõne kahtlusel asukohta ei suudetud tuvastada, kuna neid arvati olevat reisinud Lähis-Idasse (Süüriasse ja Iraaki), et ühineda välismaiste terroristlike võitlejatena džihadiga organisatsioonidega (nimelt ISIs ja al-Nusraga).

Pidades silmas kolme isiku käimasolevaid üleandmise protseduure Ühendkuningriigist ja väljaandmise taotlusi Norrast, jätkub Eurojusti abi 2016. aastal. Kuna üks Norras vahistatud kahtlusel on Norra kodanik, kes ei kuulu väljaandmisele, siis toimub kohtumõistmine selle kahtlusel üle Norras (*aut dedere aut iudicare* põhimõtte järgi). Kindlustamiseks edukaid menetlusi selle ja teiste kahtlusel suhtes, on ette nähtud edasine õiguslane koostöö.

täitmist. Suurenenud regulaarsel alusel ning õigeaegsel ja süstemaatilisel viisil toimuv infovahetus hõlbustab Eurojusti tööd, andes ülevaate väljakutsetest ja parimast praktikast, mis seonduvad vastutuselevõtmiste ja süüdimõistmistega terroristlike süütegude eest, ning rikastab Eurojusti õiguslaste vastutoimete analüüsi terrorismile, mida jagatakse liikmesriikidega *Terrorismialaste kohtuotsuste ülevaate* kaudu. Lisaks ning jätkutegevusena Nõukogu järeldustele kriminaalõiguslikust vastutoimest terrorismi viivale radikaliseerumisele oleks Eurojust suuteline seirama alternatiivide kasutamist vastutuselevõtmisele ja kinnipidamisele ning panustama sellega välismaiseid terroristlike võitlejaid puudutava kriminaalõiguse poliitika arendamisse.

Eurojusti terrorismiasjade siseriiklike kontaktisikute võrgustik toimib esmase kontaktpunktina õiguslaste koostöö hõlbustamisel ja kindlustab, et infot terrorismi eest vastutuselevõtmiste ja süüdimõistmistega kohta jagatakse Eurojustiga. Siseriiklike kontaktisikute võrgustik,

mis tegutseb alates 2005. aastast, koosneb iga liikmesriigi poolt nimetatud vähemalt ühest esindajast, samuti Norra, Ameerika Ühendriikide ja alates 2015. aasta septembrist ka Šveitsi poolt nimetatud kontaktpunktidest.

Kolmas Eurojusti raport *Välismaised terroristlikud võitlejad: Eurojusti vaated ilmingule ja kriminaalõiguslik vastutoime* (klassifitseeritud kui ELi piiratud ligipääsuga), koostati 2015. aasta novembris. Raport esitati JSK Nõukogu nõupidamisele 3.–4. detsembril 2015 koos soovitusetega järgida väljakutseid uurimistes ja vastutuselevõtmistes ning kasutada täielikult ära Eurojusti koordineerimisvahendeid keerukates piiriülestes juhtumites, mis seonduvad välismaiste terroristlike võitlejatega.

Raportis arendatakse edasi leitudid ja soovitusi, mis sisalduvad kahes varasemas Eurojusti raportis välismaiste terroristlike võitlejate kohta 2013. aasta novembrist ja 2014. aasta novembrist, integreerides sinna õigustöötajate saadud panused, mis on saadud vastusena Eurojusti jätkuküsimustikule õiguslaste vastutoimest välismaiste terroristlike võitlejate suhtes, mis olid saadetud 2015. aasta märtsis kõigile Eurojusti terrorismiasjade siseriiklikele kontaktisikutele ning Eurojusti side-täitev ametnikele Norrast, Šveitsist ja Ameerika Ühendriikidest. Varem avaldati 2015. aastal kokkuvõtte peamistest leitudest teises Eurojusti raportis välismaiste terroristlike võitlejate kohta 2014. aasta novembrist, mis avaldati piiratud ligipääsuga Eurojusti dokumendina.

Viimasel aastal oli Eurojust aktiivselt kaasatud paljudesse ELi tasandil toimunud aruteludesse ja algatustesse, et tuvastada võimalikud viisid, et tugevdada õiguslaste vastutoimet terrorismile. Eurojusti president tõstis erinevatel foorumitel esile vajaduse ELi ülese ühtse ja kõikehõlmava lähenemise järele, mis integreeriks suure hulga valdkonnaüleseid poliitikaid, mehhanisme ja vahendeid, et edendada siseriiklike vastutoimete tõhusust välismaiste terroristlike võitlejate ilmingule.

CBRN-E käsiraamat

CBRN-E käsiraamat annab ELi õigustöötajatele spetsialiseeritud sektoriteülest õigusabi uurimistes ja vastutuselevõtmistes, mis on seotud keemiliste, bioloogiliste, kiirgus-, tuuma- ja lõhkematerjaliohtudega (CBRN-E) seotud piiriüleste kuritegudega. See sisaldab ülevaadet kõige olulisemast ELi ja rahvusvahelisest seadusandlusest, mis käsitleb CBRN-E teemat, samuti riigiülestest ettevõtetest, süsteemidest ja andmebaasidest CBRN-E valdkonnas.

Käsiraamatut uuendatakse regulaarselt. Selle neljas versioon valmis 2015. aasta juunis.

Taktikaline nõupidamine terrorismi teemal

24.–25. juunil pidas Eurojust kolmanda taktikalise nõupidamise välismaiste terroristlike võitlejate teemal *Ühtse õiguslase vastutoime suunas välisvõitlejatele*. Nõupidamisel osalesid Eurojusti terrorismiasjade siseriiklikud kontaktisikud, liikmesriikide, Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Montenegro, Norra, Serbia, Šveitsi, Türgi ja Ameerika Ühendriikide siseriiklike justiits- ja õiguskaitseasutuste esindajad, samuti ELi terrorismivastase võitluse koordinaatori büroo, Europoli, INTERPOLi ja Frontexi esindajad.

Nõupidamisel anti õigustöötajatele sissevaade spetsiifilistesse ilmingutesse, terroristlikesse organisatsioonidesse, toimumismeetoditesse ning protseduurilise või õiguslase koostöö teemadesse ning võimaldati foorum, et vahetada kogemusi ja parimat praktikat õigustöötajate hulgas, kes uurivad ja esitavad süüdistusi välismaiste terroristlike võitlejate juhtumites nii Euroopa piires kui väljaspool.

Käsitletud teemadeks olid ELi kriminaalõiguslik vastutoime välismaistele terroristlikele võitlejatele, edendatud õiguslase koostöö kolmandate riikidega ning väljakutsed ja õppetunnid välismaiste terroristlike võitlejate vastutuselevõtmisest. Arutati õigusliku raamistiku adekvaatsust, e-asitõendite kogumist ja lubatavust, finantsuurimisi, instrumente õiguslaseks koostööks, kriminaalõiguslikke vastutoimeid radikaliseerumisele, õiguslikku lähenemist tagasipöördujate suhtes ja infovahetust. Esitlused välismaiste terroristlike võitlejate vastutuselevõtmiste kohta liikmesriikides ja kolmandates riikides võimaldasid ülevaadet siseriiklikest lähenemistest. Sama juhtumiga tegelesid kolm töötuba, mille tulemusi esitleti ja arutati plenaaristungil ning need integreeriti Eurojusti kolmandasse raportisse *Välismaised terroristlikud võitlejad: Eurojusti vaated ilmingule ja kriminaalõiguslik vastutoime*, mis avaldati 2015. aasta novembris.

JSK ametite võrgustiku raames informeerisid ametid üksteist oma vahenditest / meetmetest välismaiste terroristlike võitlejate vastu. Eurojust raporteerib regulaarselt ELi terrorismivastase võitluse koordinaatorile Eurojusti tegevuste juurutamisest võitluses terrorismi vastu. 2015. aastal oli Eurojust esmakordselt ühendatud Europoli terrorismivastase reisijate fookuspunktiga (Travellers).

Eurojust on jätkanud koostöö tugevdamise prioriteediks seadmist kolmandate riikidega, et suurendada oma abi siseriiklikele asutustele nende uurimistes ja vastutuselevõtmistes. Eurojusti poolt hõlbustatud operatiivse koostöö tase kolmandate riikidega terrorismijuhtumite alal suurenes 2015. aastal märgatavalt. Näiteks terrorismijuhtumite hulk (10), millesse olid kaasatud kolmandad riigid, suurenes viimase aastaga võrreldes enam kui kolmekordselt.

Eurojust töötab aktiivselt koostöö edendamise suunas Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika (MENA) regiooni riikidega. Eurojusti kontaktpunktide võrgustiku suurendamine selles regioonis on oluline, et hõlbustada selle tööd võitluses terrorismi ja organiseeritud kuritegevusega. 21. juulil 2015 kutsus Eurojust MENA regiooni riike nimetama Eurojusti kontaktpunkte, sealhulgas Eurojusti terrorismivastase võitluse asjade spetsiifilisi kontaktpunkte. Vastusena nendele kutsetele on Eurojusti kontaktpunktid nimetatud Liibanonis, Jordaanias, Saudi Araabias ja Palestiina omavalitsuses, lisaks neile, mis on juba nimetatud Egiptuses, Iisraelis ja Tuneesias.

Terrorismialaste kohtuotsuste ülevaade

Terrorismialaste kohtuotsuste ülevaade (TCM) on piiratud ligipääsuga Eurojusti dokument, mida levitatakse eriti terrorismijuhtumitega tegelevatele prokuröridele ja kohtunikele ning mida avaldatakse regulaarselt alates 2008. aastast. See annab regulaarse ülevaate terrorismiga seonduvatest süüdimõistmistest ja õigeksmõistmistest kogu Euroopa Liidus, õiguslikud kaasajastused ning ka vastavate kohtuotsuste õiguslase analüüsi.

Terrorismialaste kohtuotsuste ülevaade tugineb avalike allikate infole ja siseriiklike asutuste poolt antavale infole terroristlike süütegudega seonduvatest kohtuotsustest Nõukogu otsuse 2005/671/JSK juurutamisel. 2015. aasta väljaande analüütilised peatükid sisaldasid Saksamaa, Hollandi, Norra ja Ühendkuningriigi kohute poolt tehtud välismaiseid terroristlikke võitlejaid puudutavate kohtuotsuste analüüsi.

Lisaks sisaldab *Terrorismialaste kohtuotsuste ülevaade* kokkuvõtet Euroopa turvalisuse tegevuskava põhipunktidest, samuti Euroopa Nõukogu terrorismi tõkestamise konventsiooni lisaprotokoll, poliitilist deklaratsiooni ja tegevusplaani.

Memorandum terroristide rahastamise kohta

Eurojusti *Memorandum terroristide rahastamise kohta* on piiratud ligipääsuga Eurojusti dokument, mis sisaldab ülevaadet õiguslikest vahenditest ja standarditest, mis on vastu võetud rahvusvahelisel ja ELi tasemel, et võidelda terroristide rahastamisega, esitades kokkuvõtte nende sätetest. Samuti esitleb *memorandum* Eurojusti juhtumikorraldust terroristide rahastamisega tegelemisel ja toob välja Eurojusti kaasatuse õigusalasesse koostöösse võitluses terroristide rahastamisega. *Memorandum* avaldati esmakordselt 2006. aastal ja seda kaasajastatakse iga kolme aasta järel, viimati tehti seda 2014. aasta juunis.

2.1.2 Küberkuritegevus

Küberkuritegevus on oma olemuselt piirideta. Selliste kuritegude elektroonseid asitõendeid võib olla raske koguda andmete volatiilsuse tõttu ning need võivad nõuda spetsiifilist oskusteavet. Elektroonsete asitõendite õigeaegse säilitamise jaoks on hädavajalik õiguslane koostöö, mis kindlustab nende lubatavuse kohtumenetlustes. Rahvusvaheline õiguslane koostöö võib olla takistatud märkimisväärsate erinevuste tõttu siseriiklikes õiguslikes raamistikes (nt seoses käitumise kriminaliseerimisega või andmete säilitamisega seonduva seadusandluse puudumisega) ja kohtualluvuse konfliktide tõttu.

Sel taustal pööras Eurojust rohkem tähelepanu võitlusele küberkuritegevusega, pidades silmas õiguslase koostöö tugevdamist selles valdkonnas, soodustades eriti rahvusvaheliste vastastikuse õigusabi taotluste sujuvat edastamist, mis on ülioluline tegur andmete volatiilsuse tasakaalustamisel ja erinevate siseriiklike andmete säilitamise reeglite rakendamisest tekkivate lünkade täitmisel; ning võimaldab kohtunike ja prokuröride varajast kaasamist küberkuritegevuse vastu suunatud operatsioonidesse, et kindlustada, et kogutavad andmed on vastavuses uurimisfaasis rakendatavate reeglitega ja et tulemusena võib need lugeda lubatavateks e-asitõenditeks järgnevates kohtumenetlustes.

Eurojusti suurenenud põhitähelepanu küberkuritegevusele peegeldub 2015. aastal läbiviidud juhtumikorralduses ja strateegilistes tegevustes.

Kõik suuremad statistilised näitajad – registreeritud juhtumite hulk (62), koordineerimis-nõupidamised (19), koordineerimiskeskus (1) ja ühised uurimismühmad (11, millest kuus olid moodustatud uuena) – näitavad võrreldes eelmiste aastatega Eurojusti operatiivse kaasatuse kasvu selles kuriteovaldkonnas. Kõige

Juhtumi näide

Laiaulatuslik organiseeritud kuritegelik ühendus, mille liikmed pärinesid peamiselt Niigeeriast ja Kamerunist, oli vastutav interneti õngitsemispettuste toimepaneku eest hinnanguliselt summas 6 miljonit eurot. See kuritegelik võrgustik kasutas „vahemehe“ meetodit, suunates rahalisi vahendeid õiguspärastest sihtkohtadest ümber ebaseaduslikesse sihtkohtadesse, hankides ligipääsu paroolidele ja isikuandmetele, et saada enda omandisse kannatanute e-posti kontod nii, et hankida neilt ja / või nende klientidelt raha.

Süütegijaid ja kannatanuid tuvastati üle kogu maailma vähemalt 16 asukohas. Itaalia, Hispaania ja Poola õiguslased asutused pöördusid toe saamiseks Eurojusti poole. Peeti kolm koordineerimisnõupidamist, et teha selgeks käimasolevate siseriiklike uurimiste üksikasjad ja vahetada infot. Paralleelselt Itaalias ja Hispaanias läbiviidud menetlused paljastasid, et uurimise all olevad eraisikud olid osaks hierarhilise struktuuriga üksustest, mille võrgustike vahel esines voogusid ja paindlikke vastastoimeid. Pidades silmas neid lähedasi sidemeid, tuvastati väljakutsed süüdistusi esitavatele siseriiklikele asutustele võimalike *ne bis in idem* teemade osas. Tõsteti esile võimalik sihtmärkide kattumine, mis tähendas, et samad kahtlusalsused võisid olla menetlusalsused erinevates kohtualluvustes alustatud mitmetes kriminaalasjades.

Juhtumi edasi arenedes peeti kolmas ja lõplik koordineerimisnõupidamine, et hinnata Itaalia poolt asjakohastele riikidele esitatud vastastikuse õigusabi taotluste täitmise seisu ja vahetada uut infot. Üksikutes liikmesriikides jälgiti samalaadset kriminaalset tegevust ja tuvastati täiendav sihtmärkide kattumine, mis aitas süüdistust esitavatel asutustel määratleda juhtumitele oma strateegia.

Tulemusena leppisid osapooled kokku osaleda Eurojusti koordineerimiskeskuse toetusega tegevuspäeval eesmärgiga rakendada samaaegseid sunnimeetmeid. Kuigi Hispaania asutused oleks saanud tegevusi kiiresti ette võtta, oleksid sellised varajased meetmed Hispaanias võinud ohustada vähem edasijõudnud, ent laiemat uurimist Itaalias. Vajalik oli arutelu õiguslike nõuete üle erinevates kohtualluvustes, et mõista piiranguid menetlustele vastavates riikides ja määrata tegevuspäevaks

kõige soodsam ajakava. Tehti märkimisväärsed jõupingutusi, et kohandada sel eesmärgil uurimiste erinevaid faase.

Tegevuspäev leidis aset 2015. aasta juunis, juhitud Itaalia, Hispaania ja Poola õiguslaste ja politseiasutuste poolt. Eurojustis oleva koordineerimiskeskuse poolt hõlbustatuna andis tegevuspäev suurepäraseid operatiivseid tulemusi. Kokku vahistati 49 kahtlusel ja viidi läbi 58 läbiotsimist. Tiheda õiguslaste koostöö ja koordineerimise kaudu seonduvate riikide vahel saab küberkurjategijaid kohtu alla anda ükskõik millises kohtualluvuses.

sagedamini taotlusi esitanud liikmesriik oli Rumeenia, talle järgnesid Kreeka, Saksamaa ja Küpros. Kõige rohkem taotlusi saanud liikmesriigid olid Ühendkuningriik, Hispaania ja Saksamaa.

Eurojust töötas ka koostöö edendamise suunas Euroopliga võitluses küberkuritegevusega nii strateegilisel kui

operatiivsel tasandil. Eurojust jätkas aktiivselt Euroopa Küberkuritegevuse Keskuse (EC3) toetamist Europoli juures. Seda silmas pidades nimetas Eurojust 2015. aasta juulis lähetatud siseriikliku küberkuritegevuse eksperdi Eurojusti esindajaks operatiivsetes asjades EC3 juures. Tema ülesannete hulka kuuluvad koostöö toetamine ja koordineerimine EC3ga Eurojusti nimel ning muu hulgas infovahetuse hõlbustamine, abistamine asitõendite lubatavuse kindlustamisel kohtumenetlustes ja Eurojusti varajase kaasamise edendamine, et suurendada vastutuselevõtmiste tulemuslikkust ja vajadusel abistada vahendite konfiskeerimisel küberkuritegevuse juhtumites.

Eurojusti küberkuritegevuse eksperdi kohalolek EC3s andis panuse ka intensiivsemaks kohalolekuks fookuspunktides Twins (laste seksuaalne ärakasutamine võrgus), Terminal (maksekaardipettused) ja Cyborg (internetikuritegevus). EMPACTi 2015. aasta operatiivse tegevusplaani alusel küberrünnakute kohta koostasid Eurojust ja Europol ühisdokumendi ühiste seadusandlike väljakutsete kohta võitluses küberkuritegevusega, valdavalt õiguskaitse ja vastutuselevõtmise vaatenurgast. See tuvastab kuus põhivaldkonda: andmete kadu; asukoha kadu; õiguslikud raamistikud; avalik-eradioõiguslikud partnerlused; rahvusvaheline koostöö; ning kiirelt arenev ohtude maastik. Dokument on lähtekohaks edasiste aruteludele asjakohaste sidusrühmadega, et tegeleda võimaliku lähenemisega neile väljakutsetele,

Nõupidamised küberkuritegevuse teemal

1. juulil võõrustas Eurojust taktikalist nõupidamist küberruumi territoriaalsuse ja e-asitõendite lubatavuse teemal küberkuritegevusega seonduvates kohtumenetlustes. Taktikalisel nõupidamisel osalesid eksperdid kõigist liikmesriikidest, Norrast ja Ameerika Ühendriikidest, samuti erasektorist (sealhulgas pangandusest ja võrguturbefirmadest), kes arutasid mitmel teemal selles kuritegevusvaldkonnas ja abi üle, mida saab osutada Eurojust. Osalejad arutlesid vajaduse üle kiirendada rahvusvahelist õiguslast koostööd, eriti vastastikuse õigusabi taotluste õigeaegset esitamist, arvestades elektroonsete andmete volatiilsust; koostöö parandamist õiguslaste asutuste ja erasektori vahel (nagu internetiteenuse pakkujad); ning õiguslaste asutuste varajase kaasamise kindlustamist, et kindlustada muu hulgas erasektori poolt kogutud andmete kui asitõendite lubatavus.

Nõupidamisel esitati üleskutse sujuvamaks ja tulemuslikumaks kogemuste, parima praktika ja omandatud õppetundide jagamiseks. Selles osas hindasid õigustöötajad ettepanekut luua küberkuritegevuse prokuröride ja kohtunike võrgustik.

Järgnevalt võõrustas Eurojust 2015. aasta novembris nõupidamist *Õiguslaste küberkuritegevuse võrgustiku poole*, kus osalesid õiguslast eksperdid küberkuritegevuse valdkonnast kõigist liikmesriikidest, samuti Norrast, Šveitsist, Ameerika Ühendriikidest, EC3st ja Euroopa Nõukogust. Osalejad leppisid kokku vajaduses luua Eurojusti poolt toetatav õiguslaste küberkuritegevuse võrgustik kui platvorm aruteludeks õiguslaste takistuste üle, parima praktika tuvastamiseks ja levitamiseks ning uute õiguspretsedentide jagamiseks.

Lisaks arutasid nad vastastikuse õigusabi protseduuri Ameerika Ühendriikide ja liikmesriikide vahel ning neid teavitati Euroopa Nõukogu küberkuritegevuse konventsiooni komitee poolt algatatud ja toetatud projektidest. Hollandi Turvalisuse ja Justiitsministeeriumi esindajad esitasid ülevaate prioriteetidest oma eelseisva ELi eesistumise ajal, mille hulgas on ka võitlus küberkuritegevusega (põhitähelepanuga kohtualluvuse küsimustele).

sealhulgas vastastikust õigusabi puudutavate õiguslike ja praktiliste instrumentide edasine joondamine ning info ja e-asitõendite vahetamine küberkuriteojuhtumite uurimiste ja neis vastutuselevõtmiste eesmärgil.

Oma septembris toimunud visiidi ajal Haagi teatas austatud pr Loretta Lynch, USA peaprokurör, Ameerika Ühendriikide küberkuritegude prokuröri lähetamisest Eurojusti juurde.

Lisaks operatiivse toe osutamisele siseriiklikele uurimistele ja vastutuselevõtmistele ning EC3le jätkas Eurojust veebikaubamajade ebaseadusliku kaubanduse (ITOM) projekti toetamist, mille lõppkonverents peeti 2015. aasta novembris. Samuti jätkas ta koolitajate koolitamise ja sertifitseerimise programmi (TOT) toetamist, kus korraldati esimene koolitus prokuröridele ja uurivkohtunikele, mis olid mõeldud küberkuriteojuhtumite uurimise ning süüdistuse esitamise etappide tulemuslikkuse ja mõistmise parandamiseks.

2.1.3 Illeaalsete immigrantide smugeldamine

Euroopa põrkus ennenägematu kriisiga, mis tekkis illegaalsete immigrantide smugeldamise järsust kasvust ning Vahemere piirkonnas, Euroopa rannikutel ja mandril ilmnunud seonduvatest õõvastavatest surmajuhtumitest.

Eurojust ise astus vastu õiguslase koordineerimise suurenenud vajadusele selles valdkonnas liikmesriikides toimepandud süütegude korduva ja laiaulatusliku iseloomu tõttu. Illeaalsete immigrantide smugeldamise juhtumite (60) ja koordineerimisnõupidamiste (20) hulk peaaegu kahekordistus võrreldes 2014. aastaga. Kõige rohkem taotlusi esitanud liikmesriigid olid Kreeka, Prantsusmaa ja Austria. Kõige rohkem taotlusi oli saanud Saksamaa, talle järgnesid Prantsusmaa ja Ungari.

Kooskõlas ELi tegevuskavaga migrantide smugeldamise vastu tegi Eurojust tihedat koostööd Europoliga, Frontexi ja Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiametiga (EASO), et koguda infot smugeldajate toimimismeetodite kohta, toetada siseriiklike asutusi raha liikumise jälgimisel ning abistada neid uurimistes. Sel eesmärgil rajas Eurojust oma koostöö Europoliga kontrollpunkti fookuspunktiga (Checkpoint) ja ühise operatiivmeeskonnaga (JOT) Mare. See koostöö intensiivistamine saavutati – lisaks *ad hoc* koosolekutele eraldiseisvatest operatiivsetest juhtumitest – kvartaalsete nõupidamiste teel, et arutada vahendeid ja meetodeid (nt infovahetuse ajakohastamise protsessi käimasolevate juhtumite kohta), et parandada oma vastastikust koostööd ja suutlikkust toetada siseriiklike asutusi nende võitluses illegaalsete immigrantide smugeldamise vastu.

Vastastikuse mõistmise memorandum Eurojusti ja ELi sõjalise mereoperatsiooni vahel Vahemere lõuna- ja keskosas (EUNAVFOR MED) allkirjastati 1. oktoobril. EUNAVFOR MED moodustati 22. juunil 2015 eesmärgiga

Juhtumi näide

Alustati uurimist organiseeritud kuritegeliku ühenduse suhtes, mida kahtlustati kaasa aitavat Albaania kodanike ebaseaduslikule sisenemisele Euroopa Liitu, kasutades Tšehhi registreeritud renditud transpordivahendeid. Organiseeritud kuritegelik ühendus, mis tegutses alates 2013. aasta lõpust, transportis illegaalseid immigrante Ühendkuningriiki kahel marsruudil: kas Türgist või Kreekast Belgiasse ja seejärel edasi Ühendkuningriiki sõidukitega, mida juhtisid Tšehhi või Slovakkia autojuhid, või siis Bulgaariast või Serbiast Tšehhisse ja seejärel Saksamaa kaudu Ühendkuningriiki kas praamlaeva või rongiga. Sel ajavahemikul toodi Euroopa Liitu üle 100 illegaalse immigrandi.

Eurojust ja selle juhtumiga seonduvad liikmesriigid osalesid mitmetel Europolis 2014. aastal toimunud operatiivsetel nõupidamistel „Operatsioon Tantaluf“. Vajadus õiguslase koostöö järele tõi 2014. aasta detsembris selle juhtumi Eurojusti. Eurojust korraldas neli koordineerimisnõupidamist, pakkudes foorumit Belgia, Tšehhi, Saksamaa, Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi asutustele, et arutada juhtumi õiguslaseid aspekte. Jätkus tihe koostöö Europoliga ja nende analüütikud osalesid koordineerimisnõupidamistel Eurojustis.

Süüdistust esitavaks kohtualluvuseks valiti kõige paremini asetuvana Belgia. Otsus oli mõjutatud asjaolust, et üks linn Belgias ilmes olevat illegaalsete immigrantide smugeldamise operatsiooni kese. Eurojust oli vahendiks ühise uurimisrühma moodustamisel Belgia, Tšehhi, Ühendkuningriigi ja Saksamaa vahel. Eurojusti finantstugi võimaldas seda juhtumit kiiremini edendada ja kattis ülioluliste ressursside kulud, mis olid sellise laiaulatusliku operatsiooni jaoks vajalikud, nimelt tõlke- ja tõlkimisteenuste, reisikulude ja tehnilise varustuse eest. Asitõendite vahetamine kõigi osalevate riikide vahel oli sirgjooneline ning Belgia asutustel oli võimalik hankida infot vastusena vastastikuse õiguslase taotlusele Prantsusmaa asutustele autojuhtide kohta, kes olid Prantsusmaal peatatud.

Selle juhtumi uurimine paljastas, et 13 smugeldamise intsidendi kaudu sai see organiseeritud kuritegelik ühendus üle 100 haavatava inimese ohvrustamise kulul tulu

üle 500 000 euro. Ühine tegevuspäev toimus 2015. aasta novembris toetusega Eurojusti koordineerimiskeskuselt. Vahistati kaheksa kahtluselust, 24 inimest küsitleti kas tunnistajate või kahtluselustena ning viidi läbi 10 hoonete läbiotsimist. Selle ühise tegevuspäeva jooksul täideti kuus Euroopa vahistamismäärust.

võtta ette süstemaatilisi jõupingutusi, et tuvastada, arestida, kinni püüda ja hävitada smugeldajate poolt kasutatud laevu ning vahendeid. See vastastikuse mõistmise memorandum loob raamistiku edendatud koostööks ja dialoogiks võitluses illegaalsete immigrantide smugeldamise vastu. See kinnitab mõlema osapoole tahet vahetada mitteoperatiivse olemusega strateegilist infot, parimat praktikat, oskusteavet ja kogemusi illegaalsete immigrantide smugeldamise valdkonnas.

Institutsionaalsel tasandil nimetas Eurojusti kolleegium 2015. aasta aprillis kontaktpunkti illegaalsete immigrantide smugeldamise osas, et esindada Eurojusti ELi migrantide smugeldamisega tegelevate ametite kontaktrühmas, mis loodi Euroopa Komisjoni poolt 2015. aastal kooskõlas ELi tegevusplaaniga migrantide smugeldamise vastu.

Kriisipunktidega (Hotspot) seonduva lähenemise, mis esitati Euroopa Komisjoni poolt osana Euroopa migratsiooni tegevuskavast, põhimõtteliseks eesmärgiks on ELi abi koordinatsioon eesliinil olevatele liikmesriikidele, kes puutuvad oma välispiiridel kokku spetsiifilise ja eba-proportsionaalse migratsioonisurvega. Eurojust toetas kriisipunkte Itaalias ja Kreekas – kahes liikmesriigis, kes olid 2015. aastal kõige enam migratsioonivoogudest mõjutatud. Itaalia ja Kreeka siseriiklikud peaprokurörid on nimetatud Eurojusti kontaktpunktideks, et toetada kriisipunktide asukohti ning kanaliseerida asjakohast infot ja juhtumeid Eurojusti riiklikele büroodele õiguslasest järetegevuseks ning koordinatsiooniks ELi tasandil.

Eurojusti president külastas kriisipunkte Itaalias (2015. aasta oktoobris) ja Kreekas (2015. aasta detsembris) ning kohtus Itaalia ja Kreeka kohtunike ja prokuröride ning merenduse esindajatega, samuti EUNAVFOR MEDi ja Frontexiga, et arutada võitlust illegaalsete immigrantide smugeldamise vastu ja vajadust õiguslasest koostöö edendamise järele.

Septembris lõi Eurojusti kolleegium temaatilise rühma illegaalsete immigrantide smugeldamise vastu, mille ajaline raamistik (2015–2020) kattub ELi tegevusplaaniga migrantide smugeldamise vastu. Temaatilise rühma eesmärkideks on muu hulgas: (i) edendada toetust prokuratuuri asutustele, kelle tööd mõjutab illegaalsete immigrantide smugeldamine, (ii) tuvastada ning analüüsida

väljakutseid selle kuriteoliigi uurimises ja vastutuselevõtmises, samuti sellega seonduvat parimat praktikat, ning (iii) parandada olemasolevate rahvusvaheliste ja ELi õiguslike vahendite kasutamist selles kontekstis.

Lisaks jätkas Eurojust teiste strateegiliste foorumite ja projektide toetamist, mis on loodud rahvusvahelise koostöö edendamiseks illegaalsete immigrantide smugeldamise valdkonnas, näiteks osaledes Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni (IOM) regionaalprojektis *Võitluse tugevdamine inimkaubanduse ja migrantide smugeldamise vastu Lääne-Balkanil*, et esitleda parimat praktikat piiriüleste tegevuste läbiviimisel kahes töötoas endises Jugoslaavia Makedoonia Vabariigis ja Montenegros. Selle projekti eesmärgiks, mis on rahastatud IOMi arengufondi ja Itaalia valitsuse poolt, on tugevdada Lääne-Balkani regioonist pärit sidusrühmade võimekust ja piiriülest koostööd võitluses piiriüleste süütegudega, nagu inimkaubandus ja illegaalsete immigrantide smugeldamine.

2.1.4 Inimkaubandus

Eurojusti poolt osutatud operatiivne tugi siseriiklikele uurimistele ja vastutuselevõtmistele inimkaubanduses suurenes 79 juhtumini. Koordineerimisnõupidamiste hulk (32) suurenes peaaegu kolmekordselt. Peeti üht koordineerimiskeskust. Kõige rohkem taotlusi esitanud liikmesriik oli Ühendkuningriik, talle järgnesid Bulgaaria, Rumeenia ja Sloveenia. Kõige rohkem taotlusi saanud liikmesriik oli Rumeenia, talle järgnesid Holland ja Ungari.

Inimkaubanduse juhtumitega tegelevate ühiste uurimisrühmade hulk suurenes 21-le, millest üheksa ühist uurimisrühma moodustati uutena 2015. aastal. Nende uute ühiste uurimisrühmade hulgas oli üks Prantsusmaa ning – esmakordselt – Bosnia ja Hertsegoviina vaheline, mida Eurojust toetas ühise uurimisrühma rahastamisega.

[Eurojusti inimkaubandusega võitlemise strateegilise projekti](#) kontekstis leidis aset teine strateegiline nõupidamine inimkaubanduse teemal.

Strateegiline nõupidamine inimkaubanduse teemal

16. ja 17. aprillil pidas Eurojust inimkaubanduse teemalise strateegilise nõupidamise. Nõupidamine tõi kokku kohtunikud, prokurörid ja õiguskaitseasutused liikmesriikidest, Norrast, Šveitsist, Jaapanist ja Ameerika Ühendriikidest. Nõupidamisel osalesid samuti Euroopa Komisjoni, Europoli, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA), ÜRO Narkomaania ja Kuritegevuse vastu võitlemise Keskus (UNODC), Cambridge'i Ülikooli, Western Unioni ja Facebooki esindajad.

Pr Myria Vassiliadou, ELi inimkaubanduse vastase võitluse koordinaator, rõhutas kõikehõlmava lähenemise olulisust võitluses inimkaubandusega, arvestades selle kuriteoliigi üha kasvavat ja piiriülest iseloomu. Nii Western Unioni kui Facebooki esindajad tutvustasid probleeme, millega nad pörkuvad, ning tõstsid esile võimalikke koostöö teid õiguskaitse- ja justiitsasutustega võitlemisel inimkaubandusega. Osalejad arutlesid peamiste väljakutsete üle, millega nad inimkaubanduse uurimisel ja selle eest vastutuselevõtmisel kokku puutuvad ning tuvastasid selles suhtes parima praktika.

Arutati nimelt järgmisi teemasid: (i) raskused, millega puutuvad siseriiklikud asutused õigusosalases koostöös kokku inimkaubanduse juhtumite ohvrite / tunnistajate ülekuulamisel ja nende kaitsmisel; (ii) väljakutsed inimkaubanduse juhtumites süüdistuse esitamisel tööjõu eksploateerimise eesmärgil; ning (iii) õigusosalase koostöö teemad, mis on seotud ühiste uurimiserühmade kasutamisega, e-asitõendite kogumise ja lubatavusega, spetsiaalsete uurimistehnikate kasutamisega ning finantsuurimistega inimkaubanduse juhtumites. Lisaks rõhutati Eurojusti kaasamise väärtust inimkaubanduse juhtumitesse ja tuvastati teisi valdkondi, kus Eurojust sai liikmesriike abistada. Strateegilise nõupidamise tulemuste raport on kättesaadav Eurojusti [veebilehel](#).

Juhtumite näited

Kaks juhtumit, mis toovad esile ühiste uurimiserühmade kasutamise inimkaubanduse juhtumites, toodi Eurojusti 2013. aastal. Need juhtumid puudutasid madala sissetuleku taustaga naiste inimkaubandust Ungarist ja Slovakkias Ühendkuningriiki seksuaalse eksploateerimise eesmärgil, kas prostitutsiooni või fiktiivsete abielude kaudu, ning uurimist juhtis sama Ühendkuningriigi prokuratuur.

Esimene juhtum puudutas peamiselt Ühendkuningriigis baseeruva Ungari organiseeritud kuritegeliku ühenduse tegevust, mis oli vastutav vähemalt 250 naise toimetamise eest Ühendkuningriiki ja selle piires edasi prostitutsiooni eesmärgil. Juhtumi kiireloomulisus ilmnes ja sellega seotud naiste heaolu küsimus tõusetus siis, kui üks ohvritest pöördus Ühendkuningriigi asutuste poole, esitades teate tema suhtes toimepandud kuritarvituste kohta.

Teises juhtumis olid Slovakkia kodanikud seotud naiste värbamisega oma kodumaal fiktiivseteks abieludeks Ühendkuningriigis, võimaldades sellega Pakistani meestel jääda ELi kodanike abikaasadena Ühendkuningriiki. Mõned naistest uskusid, et neid oli toodud riiki õiguspäraseks tööks. Vähemalt üks naistest vägistati mehe poolt, kellele ta oli müüdnud.

2015. aasta detsembris avaldas Eurojust raporti *Vastutuselevõtmine inimkaubanduse eest tööjõu eksploateerimise eesmärgil*. Selle [raporti](#) leiud tuginevad muu hulgas 32 kohtuotsuse analüüsile 11 riigist ja Eurojustis registreeritud inimkaubanduse juhtumitele tööjõu eksploateerimise eesmärgil. Raporti eesmärgiks on olla infoallikaks õigustöötajatele, kes on seotud inimkaubanduse uurimisega tööjõu eksploateerimise eesmärgil ja selle eest vastutuselevõtmisega, tuvastades võimaliku tööjõu eksploateerimise indikaatorid ja hinnates nende tõlgendamist siseriiklikus pretsedendiõiguses. Raport annab ka lühikärgelise Eurojustis käsitletud inimkaubanduse juhtumitest tööjõu eksploateerimise eesmärgil, mille alusel on kirjeldatud mõningaid väljakutseid, millega seonduvad riigid on pörkunud. Rõhutatakse parimat praktikat õigusosalases koostöös ning Eurojusti võimalikku abi, nimelt vahetu infovahetuse hõlbustamise, koordineerimisnõupidamise ja -keskuste korraldamise, ühiste uurimiserühmade moodustamise ja nende rahastamise kaudu ning abistades õigusabitaotlejate täitmisel.

Eurojust uuendas oma põhitähelepanu ühiste uurimiserühmade tulemuslikkusele inimkaubanduse

juhtumites ja jätkas aktiivselt mitmete töötubade toetamist, mis korraldati projekti *Ühiste uurimiserühmade kasutamine võitluses inimkaubandusega Lääne-Balkanil kohalikul tasandil* raames. Projekti viiakse ellu partnerluses Sloveenia Vabariigi Siseministeeriumi Peaprokuratuuri ja Bulgaaria Vabariigi Siseministeeriumi Prokuratuuriga ning seda rahastatakse Euroopa Komisjoni kuritegevuse ennetamise ja kuritegevuse vastase võitluse programmist.

Eurojust jätkas aktiivset osalemist inimkaubanduse kontaktpunktide koosolekutel JSK ametites, mida juhivad Euroopa Komisjon. Koosolekutest võtavad osa asjaomaste ELi ametite esindajad eesmärgiga kiirendada tegevusi ja optimeerida ressursse võitluses inimkaubandusega.

Eurojust osales üheksandal inimkaubanduse vastasel päeval, mille korraldas ELi inimkaubanduse vastase võitluse koordinaator. Võtmeteguritena võitluses inimkaubandusega tõsteti paljutöötava strateegiana esile võitlus nõudlusega, finantsuurimiste soodustamine ja piiriülese koostöö edendamine.

Mõlema juhtumi puhul moodustati Ühendkuningriigi ja vastava liikmesriigi vahel ühine uurimisrühm Eurojusti ja Europol'i osalusel. Uurimine sai kasu ühise uurimisrühma raamistikust, mis võimaldab tulemuslikult jagada asjakohast infot ja vastutuselevõtmise otstarbel kogutavaid asitõendeid ilma vajaduseta formaalsete vastastikuse õigusabi taotluste järele. Lisaks oli ühine uurimisrühm neis inimkaubanduse juhtumites elulise tähtsusega, sünkroonides kahe kohtualluvuse vahelised jõupingutused, kindlustades organiseeritud kuritegeliku ühenduse lõhkumise ja võimaldades nii Ühendkuningriigi kui ka taotluse saanud riikide asutustel jõuda välja ohvriteni ja osutada neile tuge, pörkumata takistustega, mis seonduvad liikmesriikide vaheliste võimalike kohtualluvuse ja protseduuriliste erinevustega. Eurojust osutas ühisele uurimisrühmale ka rahastust uurimiste toetamiseks, mis kattis väärtuslike ressursside kulud, mida vajati nende laiaulatuslike operatsioonide jaoks. Näiteks Ungari organiseeritud kuritegeliku ühenduse uurimisel oli Ühendkuningriigi politseil võimalik sõita Ungarisse, et abistada tunnistajaid ütluste andmisel videolinki kaudu.

Koordineeritud jõupingutuste tulemusena Ungari organiseeritud kuritegeliku ühenduse vastu vahistati 11 inimest. 2015. aastal mõisteti kohtualused süüdi organiseeritud inimkaubanduses Ühendkuningriiki, organiseeritud prostitutsiooni juhtimises ja vägistamises. Kõigile süütegijatele mõisteti vabadusekaotus, mis ulatus 20 kuust kuni 14 aastani.

Slovakkia organiseeritud kuritegeliku ühenduse vastu toimus kaks kohtuprotsessi. 2013. aasta detsembris mõisteti neljale süüdistatavale vanglakaristused 16 kuust kuni 10 aastani. Siiski jätkus Ühendkuningriigis ja Slovakkias süüasjades täiendavate päringute tegemine ning teine kohtuprotsess toimus 2015. aasta augustis, mille tulemusel mõisteti süüdi kuus isikut, kellest kolm olid inimkaubanduse eest süüdi mõistetud 2013. aastal. Vabadusekaotuslikud karistused ulatusid 12 kuust kuni kuue ja poole aastani. 2016. aasta jaanuaris tehti neljale mehele süüdimõistetest tulevast käitumist puudutavad „orjastamisvastased otsused“, sealhulgas Slovakkias; need olid taoliste otsuste seas esimesed, mis tehti Ühendkuningriigi 2015. aasta kaasaegse orjastamise seaduse alusel, ja esimesed, millel oli eksterritoriaalne aspekt.

2.1.5 Kelmus

2015. aastal registreeritud 647 juhtumiga, mida oli üle 80 juhtumi võrra enam, kui neid registreeriti 2014. aastal, jäi kelmus endiselt kõige suurema juhtumite arvuga kuriteoliigiks Eurojusti juhtumikorralduses. Eurojusti abi ulatus siseriiklikele jõupingutustele võidelda seda liiki kuritegevusega on ilmne, kui vaadata koordineerimise nõupidamiste (76), koordineerimiskeskuste (9) ja ühiste uurimisrühmade (34, millest 12 olid moodustatud uute-na) arvu. Kõiki neid operatiivseid vahendeid kasutati kõige sagedamini pettuse ja kelmusega seotud juhtumites.

Kõige rohkem taotlusi esitanud liikmesriigid olid Ungari, Kreeka, Austria ja Rumeenia. Kõige rohkem taotlusi saanud liikmesriigid olid Ühendkuningriik, Saksamaa ja Poola.

Eurojust osales mitmetes strateegilistes tegevustes, tuvastamaks operatiivseid takistusi ja parimat praktikat finantskuritegudega seotud asjades ning levitasid vastavat infot ja oskusteavet Eurojusti sees ning õigus-töötajate hulgas.

Eurojust mängis aktiivset rolli õiguslase koostöö edendamisel kriitilistes valdkondades, nagu seda on aktsiisipettus ja toiduainetevaldkonna pettus, jagades oma tööd ja kogemusi. Samuti toetab Eurojust Euroopa kuritegevus-ohtude vastu võitlemise valdkonnaülese platvormi (EM-PACT) tegevusi aktsiisi ja ühendusesisese puuduva kaup-lejaga seotud pettuste valdkonnas ning esitles oma tööd

Juhtumi näide

2014. aasta veebruaris taotlesid Prantsus-maa asutused Eurojusti tuge organiseeritud kuritegelikku ühendust puudutavas juhtumis, mis puudutas ebaseaduslikku kaubandust ja inimtarbimiseks potentsiaalselt kõlbmatu hobuseliha salakaubavedu. Organiseeritud kuritegeliku ühenduse poolt ametliku tervisedokumentatsiooni, sealhulgas iga veetava looma terviseandmeid sisaldava passi võltsimise, pärssimise või muutmise tõttu, sisenes hobuseliha pettuse korras Euroopa toiduahelasse. Ainuüksi Prantsusmaal avastati nelisada hälvetega hobusepassi. Prantsusmaa asutused hinde-sid, et ajavahemikus 2010 kuni 2013 oli hukatud umbes 4 700 inimtarbimiseks kõlb-matut hobust ja toodud legaalsesse toidu-a helasse. Need tegevused olid vastuolus ELi seadusandlusega, mille kohaselt peab kogu liha päritolu olema arvestatav ja jälgitav.

Peamise kahtlusaluse, Belgiast tegutseva Belgia kodaniku, tegevused kutsusid esile uurimised Belgias 2012. aasta novembris ja Prantsusmaal 2013. aasta juulis. Need uurimised paljastasid sidemed organiseeritud kuritegelike ühenduste tegevustega teistes liikmesriikides, sealhulgas Iirimaa, Hollandis ja Ühendkuningriigis.

Eurojusti poolt rahastatud ühine uurimisrühm allkirjastati Belgia ja Prantsusmaa poolt 2014. aasta mais. Esimesel koordineerimisnõupidamisel 2015. aasta jaanuaris nägid osalejad vajadust ühise tegevuspäeva määramise järele. Asutused nõustusid täiendavate, rätsepatööna koostatud vastastikuse õigusabi taotlustega, et kindlustada spetsiifiliste sunnimeetmete kohaldamine selle tegevuspäeva käigus. Arvestades ajalist survet ja juhtumi unikaalseid aspekte, edastati vastastikuse õigusabi taotlused läbi Eurojusti.

Nõupidamise tulemuseks oli ühisstrateegia eelseisvate vahistamiste võimaluste optimeerimiseks ja võimalikult suure hulga asitõendite kogumiseks ning edasiseks abiks tulemuslikul pangakontode külmutamisel ja vahendite arestimisel.

Eurojusti poolset koordinatsiooni enne ühist tegevuspäeva peeti ülioluliseks ja seetõttu peeti teine koordineerimisnõupidamine 2015. aasta märtsis. Nõupidamise ja vahetatud info tulemusena nõustusid Saksamaa asutused alkatama paralleelseid uurimisi koostöö hõlbustamiseks ning ühist uurimisrühma laiendati Ühendkuningriigi võrra. Arutati vastastikuse õigusabi taotluste muudatusi Prantsusmaalt ja Belgiast, et kindlustada nende õigeaegne täitmine. Kuna Hollandis ei olnud uurimist alkatatud, leppisid nõupidamise osalejad kokku, et Prantsusmaa väljastab kolm Euroopa vahistamismäärust sihtmärkide suhtes, kes võisid asuda Hollandis.

2015. aasta aprillis toimunud ühine tegevuspäev, milles osalesid politsei ja õigusalsed asutused Prantsusmaalt, Belgiast, Saksamaalt, Iirimaa, Luksemburgist, Hollandist ja Ühendkuningriigist, toetatuna Eurojustis oleva koordineerimiskeskuse poolt, viis 26 vahistamiseni ja 99 000 euro sularaha arestimiseni. Viidi läbi äri- ja eraruumide ning sõidukite läbiotsimisi ning arestiti üle 800 hobuse passi koos ravimitega, kümneid mikrokiipe ja arvutivarustust.

koosolekul toiduainetevaldkonna pettuse teemal, mille korraldas Toiduahela hindamise konsortsium Brüsselis.

Eurojust ja Siseturu Ühtlustamise Amet (OHIM) tugevdasid oma koostööd, et toetada siseriiklike asutuste tegevusi võitluses intellektuaalse omandi õiguste rikkimistega. Sel eesmärgil viisid nad lõpule läbirääkimised vastastikuse mõistmise memorandumi osas, juhatasid üheskoos koostöö töötuba *Euroopa intellektuaalse omandi prokuröride võrgustiku moodustamiseks*, ning juhatasid üheskoos OHIMi ja Europoli teadmiste ja teadlikkuse suurendamise konverentsi *kosmeetika- ja luksuskaupade teemal*.

Juhtumi näide

Itaalia asutuste poolt läbiviidud laiaulatuslik operatsioon paljastas keerulise organiseeritud kuritegeliku ühenduse, mis oli seotud aktsiisimaksude karusellpettustega õlisaaduste importimisel Itaaliasse. See pettus tekitas Itaaliale üle 15 miljoni euro kahju. Õli osteti Saksamaalt ja segati kütuselisanditega, et varjata toote tegelikku olemust, ning saadeti eeldatavalt Maltale ja Kreekasse, kus sellist maksu ei olnud kehtestatud, luues selleks võltsitud transpordidokumendid, mis viitasid tegelikust erinevale ostjale. Õli reisis maksuvabalt, seejärel see ladustati ja müüdi siis Itaalias mustal turul ostjate võrgustiku kaudu maha.

Olles teadlik toimuva aktsiisipettuse piiriülesest iseloomust ja võimalikust mõjust, tunnistasid Itaalia asutused, et edukas uurimine ning vastutuselevõtmine eeldab koordineeritud ja valdkonnaülest lähene mist ning taotlesid seetõttu Eurojusti tuge. Oli olemas vahetu vajadus hõlbustada Itaalia vastastikuse õigusabi taotluste täitmist Ühendkuningriigi, Malta, Rumeenia, Tšehhi, Saksamaa ja Kreeka poolt, samuti toe järele õiguslaste tegevuste koordinatsioonil.

Kordineerimisnõupidamine peeti 2014. aasta märtsis, mis võimaldas planeerida detailselt erinevaid uurimistoiminguid ning hinnata saavutatut ja kõiki vastastikuse õigusabi taotluste täitmisel ilmnenuid tõrkeid. Koosoleku eesmärgiks oli samuti paralleelsete uurimiste tuvastamine, et vältida *ne bis in idem* olukorda ja võimaldada vajadusel menetluse üleandmist.

2015. aasta algul esitati Itaalia poolt uued vastastikuse õigusabi taotlused osalevates riikides ühise tegevuspäeva algatamise eesmärgil. Ühise tegevuspäeva jooksul 2015. aasta märtsis tegid Itaalia, Ühendkuningriigi, Rumeenia, Saksamaa, Malta ja Tšehhi siseriiklike asutuste ning Europoli esindajad Eurojusti koordineerimiskeskuse kaudu tihedat koostööd. Tulemusena vahistati kaheksa kahtlusosalust, viidi läbi 61 läbiotsimist ja arestimist ning täideti 43 arestimismäärust, mis katsid 21 valdust väärtuses 1 654 000 eurot, ettevõtete aktsiaid väärtuses 757 000 eurot koos suure hulga juveelitoodete, pangadeposiitide ja elukindlustustega hinnanguliselt 458 000 euro eest.

Koordineerimiskeskus mängis nende positiivsete tulemuste saavutamisel elulist rolli, kuna analüütilist ja operatiivset abi osutati reaajas ja liikmesriikide õigussüsteemidest tulenevad võimalikud väljakutsed ületati info vahetu jagamisega. Koordineerimiskeskuse tulemused olid Eurojustile võitluses karussellpettustega märkimisväärsed mitte ainult liikmesriikide koordineeritud tegevuspäeva positiivsete operatiivsete tulemuste poolest, vaid ka seetõttu, et kurjategijad jäeti ilma nende vahenditest, hüvitades Itaaliale selle organiseeritud kuritegeliku ühenduse ebaseaduslike tegevustega tekitatud majanduskahjusid.

2.1.6 Korruptsioon

Märkimisväärselt suurenes 2015. aastal Eurojusti juhtumikorraldus ka korruptsiooni vallas, mil registreeriti 90 juhtumit võrreldes 2014. aasta 55 juhtumiga. Taotlused operatiivse toe saamiseks jäid 10 koordineerimisnõupidamisega samale tasemele kui 2014. aastal.

Kõige rohkem taotlusi esitanud liikmesriigid olid Kreeka, Rumeenia ja Horvaatia. Kõige rohkem taotlusi saanud liikmesriigid olid Saksamaa, Küpros ja Itaalia.

Eurojust jätkas osalemist vahendite sissenõudmise büroode (ARO) platvormi, samuti Camdeni vahendite sissenõudmise ametitevahelise võrgustiku (CARIN) aruteludel, millel ta osaleb vaatljana.

Juhtumi näide

2009. aastal alustas Soome siseriiklik uurimisbüroo kohtueelset uurimist väidetavas raskes altkäemaksu andmise juhtumis, mis pandi toime Soomes, Sloveenias ja Horvaatias ühenduses lepingute sõlmimisega Soome soomussõidukite tootmisele spetsialiseerunud ettevõtte ning Sloveenia ja Horvaatia kaitseministeeriumide vahel. Soome asutused kahtlustasid, et Soome ettevõtte esindajad maksid altkäemakse kõrgetasemelistele valitsusametnikele Sloveenias ja Horvaatias ning kahtlustasid veel, et raha kanti vastavatele ametnikele üle Austria kodaniku poolt Austria kaudu.

Koostöö hõlbustamiseks taotleti Eurojusti tuge Horvaatia ja Sloveenia uurimiste suhtes. Eurojust andis panuse usalduse loomisele seonduvate asutuste vahel ning juhtumite edenedisel loodi asutuste vahel otsene kontakt. Siiski kujunes otsustavaks teguriks viljakas koostöös suhtlemisel siseriiklike asutustega riiklike büroode hõlbustav roll. Niikaua, kuni 2013. aastal loodi Horvaatia riiklik büroo Eurojustis, abistas Horvaatia sideprokurör Eurojusti suhtlemisel Horvaatia asutustega.

2010. aastal sõlmiti mõlema juhtumi osas ühiste uurimisrühmade kokkulepped ja need allkirjastati Soome, Austria, Sloveenia ja Horvaatia poolt. Eurojustis peeti mitmeid koordineerimisnõupidamisi, mis võimaldasid osalejatel vahetada infot ja leppida kokku selles, kuidas kogutud infot tõendusena kasutada. Kui juhtumid jõudsid kohtuliku arutamise staadiumi, andsid koordineerimisnõupidamised osalejatele foorumi, et vahetada otse asitõendeid kohtumenetlustes kasutamiseks. Nõupidamisel 2013. aasta veebruaris jõudsid osalejad kokkuleppele vastutuselevõtmiste asukohas ja otsustasid, et Soome asutused osalevad tunnistajate küsitlemisel Austrias.

Kohtuprotsessid toimusid Sloveenias ja Soomes alates 2013. aastast. Soome riiklik büroo tegeles arvukate taotlustega Sloveenia asutustelt, et vastata kaitse argumentidele, mis puudutasid muu hulgas sunnimeetmete kasutamise

õiguspärasust, nagu näiteks Soomes läbiviidud hoonete läbiotsimistel. Seadusandliku muudatuse tõttu Soome kriminaalõiguses vaidlustati rakendatud sätete õiguspärasus vastavuses õiglase kohtumõistmise standarditega Euroopa Inimõiguste Kohtus. Kuna kohtuistungid jätkusid, oli Eurojusti kiire tugi argumentide ümberlukkamisel ülioluline.

Sloveenias lõppes kohus algselt süüdimõistmisega. Siiski mõisteti süüdistatu 2015. aastal viimaks Sloveenia Konstitutsioonikohtu poolt õigeks. Soomes jätkusid 2015. aastal vaidlustusmenetlused. Horvaatias süüdistusi ei esitatud.

2.1.7 Narkokaubandus

Narkokaubandus oli jätkuvalt teiseks kõige sagedamini esinenud kuriteoliigiks Eurojusti juhtumikorralduses, kui 2015. aastal registreeriti 274 juhtumit ja peeti 57 koordineerimisnõupidamist.

Kõige rohkem taotlusi esitanud liikmesriik oli Taani, talle järgnesid Rumeenia, Prantsusmaa ja Saksamaa. Kõige rohkem taotlusi saanud liikmesriik oli Holland, talle järgnesid Hispaania ja Saksamaa.

Lisaks loodi üks koordineerimiskeskus ja narkokaubandusega seotud süüasjadega tegelesid 25 ühist uurimisrühma, millest kaheksa moodustati 2015. aastal.

2015. aasta jaanuaris avaldas Eurojust oma [Tegevusplaani rakendusraporti narkokaubanduse kohta](#) ja selle lisad. Seda esitleti ametlikult ÜRO narkootikumide komisjonis 2015. aasta märtsis, kõrvalürituse ajal „õigusalasest koostööst narkokaubanduse juhtumites“, mille kaaskorraldajad olid Euroopa Komisjon ja Eurojust. Raport toob esile Eurojusti poolt saavutatud edu parendamist vajavate valdkondade tuvastamisel piiriüleses õigusalasest koostöös strateegilise projekti, [Eurojusti töö parendamine narkokaubanduse juhtumites](#), kontekstis ning sisaldab kolme teemat, kus põhitähelepanu on koondatud: (i) kontrollitavatele saadetistele, (ii) lähteainetele ja uutele psühhoaktiivsetele ainetele, ning (iii) koostööle kolmandate riikidega. Lisad koostati 2014. aastal Eurojustis toimunud strateegilisel nõupidamisel osalenud prokuröride poolt esitatu alusel. Pärast strateegilise projekti I etapi edukat lõpetamist otsustas Eurojusti kolleegium pikendada seda II etapi võrra (2015–2016).

Eurojusti kolleegium pidas temaatilise arutelu kontrollitavate saadetiste teemal 2015. aasta oktoobris, vahetades kogemusi õiguslaste asutuste poolt kogitud komplikatsioonide kohta kontrollitavate saadetiste osas, Eurojusti rolli ja Eurojusti võimekuse tõstmise osas tulevases juhtumikorralduses.

Lisaks osales Eurojust aktiivselt kahel Pompidou rühma (Euroopa Nõukogu) poolt korraldatud nõupidamisel kontrollitavate saadetiste teemal 2015. aasta juunis ja novembris, mille käigus panustas Eurojust projekti algatamisse eesmärgiga koostada kontrollitavate saadetiste käsiraamat.

Juhtumite näited

Eurojusti toodi **Itaalia juhtum**, mis puudutas uute psühhoaktiivsete ainete salakaubavedu Itaaliast Hollandisse, eelkõige selleks, et hõlbustada Itaalia vastastikuse õigusabi taotluste täitmist info kogumiseks ettevõtete kohta, kes olid kaasatud kriminaalsetesse tegevustesse, ja viia läbi läbiotsimised erinevates asukohtades.

Ainete iseloomustuse tõttu ei saanud Hollandi asutused vastastikuse õigusabi taotlust täita. Kui algul peeti seda mefedrooniks, mis on kriminaliseeritud nii Hollandi kui Itaalia seaduste järgi, siis tõendas ainete tehniline analüüs hiljem, et ained olid mefedrooni subprodukti tuletised, mis jäid väljapoole Hollandi oopiumiseadust.

Alternatiivse seadusandliku alusena viitasid Hollandi asutused seejärel ravimiseadusele. Siiski sai ravimiseadust pärast Euroopa Kohtu 10. juuli 2014. aasta otsust kohaldada sel eesmärgil ainult juhul, kui salakaubana sisseveetud ainet saanuks lugeda meditsiinitooteks. Kõnesolev aine ei langenud Euroopa Kohtu meditsiinitoote määratluse alla ja selle tulemusena ei saanud vastastikuse õigusabi taotlust ravimiseaduse alusel täita. Uuriti teisi õiguslikke aluseid, kuid rakendatavaid alternatiive ei leitud, vastastikuse õigusabi

taotlust ei saadud täita mõlemapoolse kriminaliseerimise puudumise tõttu. Paralleelne uurimine Hollandis seejärel lõpetati.

Belgia asutused pörkusid samalaadse väljakutsega GBLi, narkootilise ainenä kasutatava lähteaine või narkootikumi GHB tootmiseks kasutatava aine, salakaubaveo uurimisel. Samas kui GBL ei ole Belgia seaduste järgi kriminaliseeritud, algatati uurimine kahtlustuse alusel, et ainet kasutati kuritegelikel eesmärkidel. Uurimine paljastas sidemeid Hollandi ja Poolaga. Õiguslase koostöö hõlbustamiseks pöördusid Belgia asutused toe saamiseks Eurojusti poole ning peeti koordineerimisnõupidamine. Hollandi ja Poola siseriiklikud asutused olid valmis tegema koostööd ja vahetama infot oma Belgia partneritega, ent pörkusid õiguslikule takistusele, et GBL ei sisaldunud kontrollitud ainete nimekirjas ning ei olnud seega ebaseaduslik. Uurimist ei saadud algatada kuni selle ajani, mil täiendav info näitas, et kauplemine selle ainega oli seotud kriminaalse tegevusega, nagu seda on GBLi modifitseerimine GHBks. Kõik GBLiga seotud vastastikuse õigusabi taotlused pörkusid samale õiguslikule takistusele. Juhtumi uurimine jätkus 2015. aastal.

Alternatiivset õiguslikku alust kohtumenetlusteks ja koostööks kaaluti **Soome juhtumis** uute psühhoaktiivsete ainete salakaubaveo teemal Hiinast Hispaania kaudu Soome. Kahtluslused olid Soome kodanikud, kes tegelesid MDPV ja alfa-PVP salakaubaveoga, need kaks ainet olid klassifitseeritud narkootikumideks Soomes, ent mitte Hispaanias. Soome vastastikuse õigusabi taotluse järel algatati uurimine ka Hispaanias.

Erinevus ainete klassifikatsioonis ja tõsiasi, et Soome kodanikud tegutsesid Hispaaniast, tõstas kohtualluvuse küsimusi ning tekitas õiguslase koostöö vajaduse Soome ja Hispaania asutuste vahel. Eurojustis peeti kaks koordineerimisnõupidamist ja loodi üks ühine uurimisrühm. Ühise uurimisrühma töö tulemusel viidi läbi vahistamisi ning Hispaanias täideti mitmed Soome Euroopa vahistatismäärused, mille järel Soome ja Hispaania asutused leppisid kokku anda menetlused üle Soomele.

Kuna salakaubana veetud ained ei olnud Hispaanias narkootikumidena klassifitseeritud, leiti alternatiivne õiguslik alus vastutuselevõtmiseks Hispaania karistusseadustiku §is 359, mis sätestab süüteo avaliku tervishoiu vastu. Kuna selle õigussätte alla langevaid kahjulikke aineid ei ole loetletud, kinnitas Hispaania kohtu otsus §i 359 kohaldatavust salakaubana veetud ainete suhtes. See lahendus rahuldab mõlemapoolse kriminaliseerituse nõude mõlemas õigussüsteemis.

Eurojustil oli vahendajana ülioluline roll õiguslase koostöö edendamisel. Soome võttis selles juhtumis kohtualluvuse enda peale. Soome esimese astme kohus tegi süüdimõistva otsuse 2015. aasta lõpul ja see vaidlustati.

2015. aasta juunis panustas Eurojust Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) *ELi narkoturu raporti* teise väljaandes, esitades narkokaubanduse juhtumite vallas õiguslase koostööd puudutavaid statistilisi andmeid, parimat praktikat ja lahendusi, juhtumiuuringu ning omandatud õppetunde. Samuti andis Eurojust sisendi ELi narkoainete tegevusplaani 2013–2016 juurutamise edendamisse.

Uute psühhoaktiivsete ainete (NPS) osas analüüsis Eurojust Euroopa Kohtu 10. juuli 2014. aasta otsuse mõju ravimite kohta (liidetud kohtuasjad C-358/13 ja C-181/14). See otsus välistab meditsiinivaldkonna seaduste kasutamise alternatiivse õigusliku alusena uute psühhoaktiivsete ainete eest vastutuselevõtmise toetamiseks olukordades, kus ainet ei saa kohaldatava narkootikumidega seonduva seadusandluse alusel psühhoaktiivse ainenä klassifitseerida. Eurojust kogus parimat

praktikat ja lahendusi Euroopa Kohtu otsusest tulenevate õiguslike ja praktiliste takistuste suhtes, analüüsis muu hulgas toetavaid uute psühhoaktiivsete ainete juhtumeid ja vastuseid Eurojusti küsimustikule, mis saadeti liikmesriikidele, kes sellest tõenäoliselt kõige enam mõjutatud on, nimelt Saksamaale, Hispaaniale, Soomele, Prantsusmaale ja Hollandile.

Eurojusti raport *Euroopa Kohtu otsus uute psühhoaktiivsete ainete kohta – vastutuselevõtmise otsuse mõju seoses uute psühhoaktiivsete ainete juhtumitega* valmis 2015. aasta detsembris ja avaldatakse 2016. aasta algul. Raporti esialgseid tulemusi esitleti EMCDDA õiguslase kontaktisikute nõupidamisel. Tulemusi esitleti ka 4. õiguskaitse ekspertide nõupidamisel uute psühhoaktiivsete ainete kohta, mille korraldasid ühiselt Europol, EMCDDA ja Poola Siseministeerium EMPACTi prioriteetsuse kontekstis sünteetiliste narkootikumide osas.

2.1.8 Mobiilsete organiseeritud kuritegelike ühenduste poolt toimepandud varavastased kuriteod

Mobiilsete organiseeritud kuritegelike ühenduste poolt toimepandud organiseeritud varavastased kuriteod katavad laia süütegude skaalat, nagu näiteks mootorsõidukitega seonduvad kuriteod, metallivargused, taskuvargused, röövimised ja sisissemurdmised. Eurojust registreeris 2015. aastal 201 organiseeritud varavastaste kuritegude juhtumit ja pidas 21 koordineerimisnõupidamist. Tegutsesid kolmteist ühist uurimisrühma, nendest kuus olid moodustatud 2015. aastal.

Kõige rohkem taotlusi esitanud liikmesriigid olid Austria, Prantsusmaa ja Kreeka. Kõige rohkem taotlusi saanud liikmesriigid olid Saksamaa, Itaalia ja Rumeenia.

Eurojust tegi tihedat koostööd Europoliga, et toetada võitlust mobiilsete organiseeritud kuritegelike ühendustega, eesmärgiga stimuleerida siseriiklikke asutusi kaasama mõlemaid organisatsioone varajases uurimise staadiumis. Eurojust soovitas, et siseriiklikud asutused kaasaksid Europoli laiaulatusliku mobiilse organiseeritud kuritegeliku ühenduse uurimisse, mis oli mitmetes liikmesriikides seotud saritaskuvargustega, mille tulemusena toimus Europolis operatiivne nõupidamine Saksamaa ja Rumeenia prokuröride osavõtul.

Strateegilisel tasandil toetas Eurojust Europoli poolt juhitud EMPACTi algatust tuvastada ja võtta uurimise alla kuritegelikud ühendused Bulgaariast ja Rumeeniast, mis olid seotud sasissemurdmistega, ning Bulgaaria ja Rumeenia Eurojusti riiklikud bürood osalesid 2015. aasta septembris selleteemalisel nõupidamisel Europolis.

Eurojust ja Hispaania jätkasid operatiivse tegevusplaani ühist juhtimist EMPACTi projekti raames organiseeritud varavastaste kuritegude teemal, et tuvastada ning analüüsida praktilisi ja õiguslikke probleeme, millega sageli pörkutakse, ning parimat praktikat, mida on saadud organiseeritud varavastaste kuritegude uurimistel üle kogu Euroopa Liidu, ning et tõsta teadlikkust õiguskaitse- ja justiitsametnike seas.

Oma 2014. aastal väljaantud raporti *Protseduurilised ja õiguslikud küsimused menetlustes organiseeritud varavastaste kuritegudele spetsialiseerunud mobiilsete organiseeritud kuritegelike ühenduste osas* kaasajastamiseks andis Eurojust 2015. aastal välja raporti *Protseduurilised ja õiguslikud küsimused uurimistes, vastutuselevõtmistes ja kohtuprotsessidel varavastaste kuritegudele spetsialiseerunud mobiilsete organiseeritud kuritegelike ühenduste osas*.

See raport esitab organiseeritud varavastastest kuritegudest tulenevate peamiste väljakutsete analüüsi. Raport tugineb küsimustikule antud vastustele, mis oli saadetud kohtunikele ja prokuröridele, samuti Belgias ja Norras loodud spetsiifilistele algatustele ning poliitikatele võitluseks organiseeritud varavastaste kuritegudega. Üks raportis käsitletud väljakutsetest

Juhtumi näide

Saksamaa uurimine mootorsõidukite ja vääruslike autoosade, näiteks nagu navigatsioonisüsteemide ja turvapatjade, laiaulatuslike varguste teemal paljastas organiseeritud kuritegeliku ühenduse, mis koosnes Leedu, Läti ja Saksamaa kodanikest, sidemetega mitmetes Leedu linnades. Leedu noorukid vanuses 16 kuni 19 toodi Saksamaale, peamiselt mootorsõidukite varguste ja nendest asjade varguste toimepanemiseks. Lisaks vargustele kahtlustati organiseeritud kuritegelikku ühendust sissemurdmiste ja röövide toimepanemises. Varastatud kaubad toimetati läbi Poola Leetu, et need seal maha müüa. Uurimised paljastasid, et kuritegelike ettevõtmistega olid seotud mitte üks suur, vaid pigem kuus väiksemat organiseeritud kuritegelikku ühendust, mis tegutsesid üksteisest sõltumatu. Organiseeritud kuritegelikud ühendused tegid koostööd ainult kaupade Leetu transportimise eesmärgil.

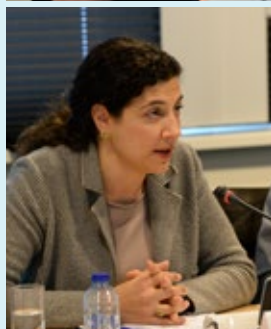
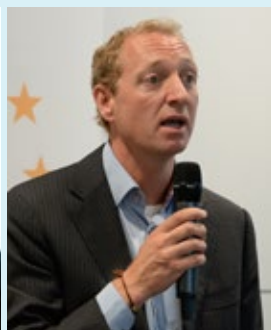
Organiseeritud kuritegelike ühenduste lõhkumiseks nägid Saksamaa asutused vajadust piiriülese õiguslase koostöö järele ja pöördusid toe saamiseks Eurojusti poole. Koordineerimisnõupidamised peeti 2014. aasta detsembris ja 2015. aasta juulis, mis viisid tiheda koostööni seonduvate prokuratuuride ja politsei jõudude vahel, sujuva ja kiirendatud infovahetuse ning vastastikuse õigusabi taotluste täitmiseni.

See tihe koostöö kulmineerus eduka ühisoperatsiooniga 2015. aasta oktoobris. Üle 1 000 politseiametniku Leedus ja Saksamaal viisid läbi üle 100 elukoha ja töökoha läbiotsimised. Operatsiooni tulemuslikkuse edendamiseks vahetasid Leedu ja Saksamaa politsei sideametnikke. Ühiste tegevuste hõlbustamiseks olid Eurojusti esindajad kogu tegevuspäeva jooksul otseses kontaktis siseriiklike asutustega. Tegevuspäeval täideti seitse Saksamaa Euroopa vahistamismäärust ja vahistati 47 kahtlusallust, sealhulgas mõned organiseeritud kuritegelike ühenduste juhid. Konfiskeeriti märkimisväärne summa sularaha ja varastatud kaupa.

Eurojusti poolt toetatuna viisid Saksamaa ja Leedu asutuste ühised jõupingutused 440 eraldiseisva kuriteo avastamiseni ja kriminaalvastusele võtmiseni. Nende tegevuste poolt tekitatud kahjud ulatusid umbes 7,5 miljoni euron. Juhtumi uurimine jätkus 2015. aastal.

Strateegiline nõupidamine inimkaubanduse...

... ja küberkuritegevuse teemal

puudutab mittekohaldatavust organiseeritud varavas-
taste kuritegudega seonduvatele süütegudele mõnedes
kohtualluvustes, samas kui samu sekkuva olemusega

uurimismeetmeid (nt jälitustegevust, pealtkuulamist)
on tüüpiliselt ja tulemuslikult kasutatud teiste raskete
organiseeritud kuritegude uurimistes.

2.2 Eurojusti abi kuritegevuse teiste valdkondade puhul

2.2.1 Rahapesu

Rahapesu kujutab endast Eurojusti juhtumikorralduses
pidevalt kasvavat valdkonda, olles selliste abistavat lii-
ki süütegude otsene tagajärg, mis on tüüpiliselt seotud
taoliste kuritegudega nagu kelmus. 2015. aastal regist-
reeriti 283 rahapesuga seonduvat juhtumit, mis oli järsk
kasv võrreldes 2014. aastaga (220). Rahapesu juhtumi-
te teemal, mis oli pärast kelmusi ja narkokaubandust
kolmandaks kõige sagedasemaks kuriteoliigiks, peeti
viiskümmend viis koordineerimisnõupidamist.

Kõige rohkem taotlusi esitanud liikmesriigid olid Kree-
ka, Prantsusmaa ja Rumeenia. Kõige rohkem taotlusi
saanud liikmesriigid olid Saksamaa, Itaalia, Küpros ja
Ühendkuningriik.

2.2.2 ELi finantshuve mõjutavad kuriteod

2015. aastal registreeriti seitsekümmend juhtumit, mis
võivad otseselt või kaudselt mõjutada ELi finantshuve
(PIF kuritegu). Praegusel ajal ei loe kõik liikmesriigid
käibemaksupettust seda liiki süüteoks, mis mõjutab ELi
finantshuve. Eurojusti statistikas käsitletakse käibe-
maksupettust eraldi kategooriana ja seda ei arvestata
ELi finantshuve mõjutavate kriminaalkuritegude alla.
Eurojusti operatiivne tugi ELi finantshuve mõjutavate
juhtumite puhul kasvas, seda osutati koordineerimis-
nõupidamiste kaudu (11, võrreldes seitsmega 2014.
aastal), ning Eurojust osutas tuge ühistele uurimisrüh-
madele (2015. aastal olid aktiivsed viis ühist uurimis-
rühma, sealhulgas neli 2014. aastast).

Kõige rohkem taotlusi esitanud liikmesriigid olid Kreeka,
Ungari ja Rumeenia. Kõige rohkem taotlusi saanud liik-
mesriigid olid Saksamaa, Slovakkia ja Ühendkuningriik.

2015. aastal leppis Eurojusti kolleegium kokku mitte
seada selles valdkonnas strateegilist tööd prioriteediks
enne, kui lõpetatakse seadusandlik protsess uue ELi fi-
nantshuve mõjutavate kuritegude direktiiviga ning ühi-
selt kokkulepitud ELi finantshuve mõjutavate kuritegu-
de määratlus on ELi tasemel vastu võetud.

2015. aasta oktoobris panustas Eurojust Euroopa Ko-
misjoni uuringusse Euroopa Prokuratuuri (EPPO) või-
malikesse kasudesse, mille viis läbi *Consortium Österreichisches Institut für Wirtschaftsforschung* (ECORYS).
Esitati ülevaade tervest reast ELi finantshuve mõjutava-
test ja käibemaksupettust puudutavatest juhtumitest,
sealhulgas info taotlusi esitanud ja taotlusi saanud liik-
meriikide ning koostöö kohta kolmandate riikidega.

2.2.3 Merepiraatlus

2015. aasta aprillis avaldati teine *Merepiraatluse õigus-
alane ülevaade (MPJM)* Eurojusti piiratud ligipääsuga
dokumendina, mis järgnes esimese *MPJMi ülevaade*
avaldamisele 2013. aasta septembris, et edendada Eu-
roopa merepiraatlusega juhtumitega tegelevate pro-
kuröride oskusteavet ja pakkuda neile täiendavaid va-
hendeid käimasolevate ja tulevaste juhtumite tarbeks.
2015. aasta merepiraatluse õiguslik ülevaade sisaldab
19 liikmesriigi, samuti Norra ja Ameerika Ühendriiki-
de, kohaldatava õigusliku raamistiku ülevaadet ning
kolmandate riikidega sõlmitud kahepoolseid lepinguid
kahtluseluste piraatide üleandmisest.

See esitab täiendavalt kohtuotsuste analüüsi, mis olid teh-
tud kas esimese astme kohtus või on 2013. aasta merepi-
raatluse õiguslikus ülevaates esitatud juhtumite järeltege-
vused. Analüüs valgustab praktilisi ja õiguslikke teemasid,
mida on otsustes esile toodud, sealhulgas inimõiguste õi-
guslikke aspekte ning väljakutseid merepiraatluse menet-
lustes alaealiste vastu või kolmandates riikides.

2015. aasta merepiraatluse õiguslik ülevaade kirjeldab
samuti merepiraatlusega seotud ühise uurimisrühma

Nõupidamine merepiraatluse teemal

Eurojust pidas 20. mail 2015 merepiraat-
luse teemalise nõupidamise, kus osales üle
40 merepiraatlusega seotud kuritegude
uurimise ja vastutuselevõtmise eksperdi,
s.t liikmesriikide, Norra, Šveitsi, Ameerika
Ühendriikide, Mauritiuse ning Seišellide
siseriiklike justiits- ja õiguskaitseasutuste
esindajad, samuti Europol'i merepiraatluse
fookuspunkti (Maritime Piracy), INTERPOLi
mereturvalisuse alamdirektoraadi ja Euroo-
pa Inimõiguste Kohtu registri esindajad.

Nõupidamise eesmärgiks oli vahetada in-
fot hiljutiste merepiraatluse juhtumite üle
ja arutelu merepiraatluse vastu võitlemise
strateegiate teemal, samuti rahvusvaheli-
se õiguslase koostöö tähtsus uurimistes ja
vastutuselevõtmistes. Samuti arutati 2015.
aasta merepiraatluse õigusliku ülevaade
peamisi leide.

Nõupidamise käigus toimus kaks interaktiivset sessiooni. Esimene sessioon, *Rõõmud ja mured merepiraatlusega seotud süütegude eest vastutuselevõtmisel: väljakutsed, omandatud õppetunnid ja edulood*, sisaldas esitlusi prokuröridelt / kohtunikelt, kes tegelesid hiljutiste merepiraatluse juhtumitega Hispaanias, Itaalias, Hollandis, Poolas, Saksamaal, Belgias ja Prantsusmaal. Sessioonil puudutati laia hulka praktilisi ja õiguslikke väljakutseid, mis sellistes juhtumites tõusetuvad, sealhulgas asitõendite kogumist, kahtlusaluste kinnipidamist ja koostööd ühise uurimisrühma raames. Samuti arutati asjakohase protsessiga seonduvaid aspekte ja ausat kohtupidamist merepiraatluse juhtumites, pidades eriti silmas kahtlusaluste õigust jõuda koheselt kohtuniku ette.

Teise sessiooni nimetus oli *Regionaalne ja rahvusvaheline koostöö: õigusliku ja operatiivse abi tähtsus võitluses merepiraatluse vastu*. Mauritiuse ja Seišellide esindajad esitlesid õiguslikke raamistikke ja oma asutuste praktilisi aspekte õigusalasel vastutoimel merepiraatluse ilmingutele, samas kui Europoli ja INTERPOLi esindajad esitlesid oma organisatsioonide tegevusi rahvusvahelise koostöö valdkonnas ning õiguskaitse- ja uurimisasutustele osutatud tuge võitluses merepiraatlusega.

Nemesis asutamise ja käigushoidmise protsessi, mis rekonstrueeriti Hollandi ja Saksamaa prokuröride, kes ühise uurimisrühma algatasid ja selles osalesid, ning samuti Europoli küsitlemise teel. Lõpuks arutletakse selles piraatlusintsidendite hulga vähenemise üle Adeni lahes, tunnistatakse piraatluse tegevuse nihkumist Lääne-Aafrikasse, valgustatakse ilmingu teist kuju Guinea lahes ning uuritakse rahvusvahelist koostööd selle kujuneva ohuga tegelemisel operatiivsel (nt läbi INTERPOLi) ja õigusalasel tasandil.

2.2.4 Keskkonnakuriteod

Eurojusti keskkonnakuritegude kontaktpunkt seirab keskkonnakuritegude asju ning jagab oskusteavet ja parimat praktikat õigustöötajate ning väliste sidusrühmadega. Et edendada õigusalasest koostööd ja toetada asjakohastes juhtumites liikmesriikide pädevaid asutusi, töötab Eurojust kontaktpunktide loetelu kallal liikmesriikide siseriiklikest prokuratuuriteenustest, kus on olemas keskkonnakuritegude valdkonna oskusteave, et tõsta pädevate asutuste operatiivseid võimekusi keskkonnaõiguslikke süütegusid puudutavates piiriülestes juhtumites.

Eurojust registreeris viis keskkonnakuritegusid puudutavat juhtumit nii 2014. kui 2015. aastal. Nendest kahest juhtumis esines kelmuse komponent. Rootsi oli keskkonnakuritegude juhtumites kõige rohkem taotlusi esitanud liikmesriik, samas kui Saksamaa ja Holland olid kõige rohkem taotlusi saanud liikmeriigid.

Eurojust on pidanud kontakte terve rea võrgustikega, mis tegutsevad keskkonnakuritegude valdkonnas, nagu näiteks EnviCrimeNet ja Euroopa keskkonnavalaste prokuröride võrgustik. Eurojust on osalenud Euroopa Komisjoni keskkonna peadirektoraadi (DG ENVI) jõustamise rühma nõupidamistel, mis seirab jõustamise poliitikat ja praktikat liikmesriikides ning annab soovitusi metsikute liikidega kauplemise alase seadusandluse jõustamise parandamiseks. Eurojust annab aruteludele sisendeid õigusalasest vaatekohast.

2.2.5 Lastekaitse

2015. aastal registreeriti Eurojusti poolt 45 laste ohvristamisega seotud juhtumit. Lastevastaste süütegudega kõige enam seotud kuritegude liigid olid seksuaalne kuritarvitamine, inimkaubandus, röövimine ning laste kuritarvitamist kujutavad pildid. Kõige rohkem taotlusi esitanud liikmesriigid olid Slovakkia, Rootsi ja Rumeenia, samas kui Saksamaa, Ühendkuningriik ja Itaalia olid kõike rohkem taotlusi saanud liikmesriigid.

Eurojusti pühendumist võitlusele lastevastaste kuritegudega toetab ühtlasi ka lastekaitse kontaktpunkti töö, kes esindab Eurojusti õigusalasest koostöö asjades, mis puudutavad laste vastu toimepandud kuritegusid, lastekaitset ja siseriiklike asutustega seonduvaid teemasid, õiguskaitseorganisatsioone ja teisi siseriiklikke või rahvusvahelisi kogusid, sealhulgas Euroopa finantskoalitsiooni teine teadlikkuse tõstmise konverents laste interneti teel ärilise seksuaalse ekspluateerimise suhtes (EFC), mis peeti 2015. aastal Euroopa Parlamendis. Kontaktpunkt nõustab riiklikke büroosid ka vahendite ja meetmete osas, mis on loodud spetsiifiliselt lapsi, sealhulgas tunnistajate ning ohvrite kaitset, puudutavate kriminaaluurimiste ja menetluste jaoks. Veel osales kontaktpunkt aktiivselt EMPACTi nõupidamistel, olles vastutav parima praktika tuvastamise eest, mis tugineb Eurojusti juhtumikorraldusele.

Nõupidamine suuremate spordiürituste teemal

17. ja 18. juunil võõrustas Eurojust nõupidamist *Parima praktika juhendi väljatöötamine õigusalasest koostööks seoses suuremate spordiüritustega*. Nõupidamisel osalesid eksperdid seitsmest liikmesriigist, kes olid hiljuti

korraldanud suuremaid spordiüritusi, nimelt Portugalist, Hollandist, Rootsist, Belgiast, Austriast, Ühendkuningriigist ja Prantsusmaalt, samuti Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku (EJN) ja Euroopa Komisjoni esindajad. Suuremate spordiüritustega seotud kriminaalasjades õiguslase koostööga tegelevad õigustöötajad kohtusid, et arutada kogemuste jagamise ja vahetamise parandamist selliste ürituste ajal võimalike toimepandavate kuritegude ennetamisest, uurimisest ja nende eest vastutuselevõtmisest.

Tulemuseks oli soovitude tuvastamine, kuidas vahetada eelnevalt üldist infot ning juhtumiga seonduvat infot ja asitõendeid suuremate spordiürituste ajal, kohtufoorumi valiku kohta üritustega seotud kuritegude eest vastutuselevõtmiseks, kohtupidamiseks ja kohtuotsuste täitmiseks ning võimaluse korral kiirendatud protseduuride rakendamiseks võõrustava riigi siseriikliku seaduse alusel. Tõsteti esile Eurojusti rolli koostöö edendamisel siseriiklike pädevate asutuste vahel seoses suuremate spordiüritustega, iseäranis abi ja hõlbustuse osutamisel kontaktide loomiseks võõrustava riigi ja osalevate riikide pädevate õiguslaste asutuste vahel ning nõustamisel kohtualluvuse konflikti juhtumite korral.

Välja on töötatud Eurojusti dokument [Soovitused õiguslaseks koostööks kriminaalasjades seoses suuremate spordiüritustega](#), ja see on kättesaadav Eurojusti veebilehel.

2.3 Eurojusti partnerid

2.3.1 Koostöö Europoliga

2015. aastal uuendasid Eurojust ja Europol oma jõupingutusi, et tugevdada oma koostööd vastavalt Lissaboni lepingu sätetele ja nende [2009. aasta koostöölepingule](#).

Eurojust ja Europol vahetasid regulaarselt infot Europolis kavandatud operatiivsete nõupidamiste kohta ja Eurojustis toimuvate koordineerimise nõupidamiste kohta, et kindlustada, et mõlemad oleksid teadlikud käimasolevast operatiivsest tööst. Europol osales 99 koordineerimise nõupidamisel ja oli kaasatud 34 Eurojustis 2015. aastal registreeritud juhtumisse. Europol osales viies koordineerimiskeskuses.

Eurojust jätkas täielikult integreerunud osalejana Europoli fookuspunktides. 2015. aastal sõlmis Eurojust formaalse liidu vahendite sissenõudmise (Asset Recovery), spordikorrupsiooni (Sports Corruption) ja reisijate (Travellers) fookuspunktidega, viies koguhulga 24-ni. Viimasel aastal osales Eurojust terves reas operatiivsetes tegevustes, mis viidi läbi fookuspunkti Furtum raames (operatsioon Kasimir ja operatsioon Sprinter, mille sihtmärkideks olid organiseeritud kuritegelikud ühendused, mis olid seotud autode ja autoosade vargustega vastavalt Saksamaalt ja Poolast) ja fookuspunktis Cola (operatsioon Partagas, mille tulemusel vahistati Hispaanias suurem Ühendkuningriigi rahvusvaheline narkokaubitseja). Veel enam, Eurojust seiras EMPACTi ühiste tegevuspäevade arenguid, mida nimetati operatsiooniks Blue Amber, mis leidis aset 2015. aasta jooksul, olles erakorralise koordineerimise keskuse (OCC) kaudu valmisolekus ja osaledes instruktaazi sessioonidel Europoli operatsioonide keskuses, et vajaduse korral kindlustada viivitamatu õiguslane järeltegevus.

Eurojust panustas Europoli 2015. aasta terrorismi olukorra ja suundumuste raportisse (TE SAT), esitades andmeid süüdimõistmise ja karistuste kohta terroristlike süütegude eest liikmesriikides – mida koguti Nõukogu otsuse 2005/671/JSK kohaselt – ja vastavate muudatuste kohta terrorismi osas siseriiklikus seadusandluses. Eurojust osales läbivaadatud metoodika arendamises tulevase raske ja organiseeritud kuritegevuse ohu hinnangu raporti (SOCTA) jaoks aastateks 2018–2021.

Regulaarsetel töö- ja juhtumistasandi nõupidamistel arutati järgmisi teemasid koostöö edendamiseks ja edasiste koostöö vahendite uurimiseks: (i) suhted Europoli fookuspunktide ja Eurojusti kontaktpunktide vahel, (ii) Eurojusti andmete ja Europoli infosüsteemi ristkasutuse võimalus, ning (iii) 2014. aasta [ühine aastaaruanne](#) Nõukogule ja Komisjonile (ELi dokument 10472/15).

Eurojust ja Europol jätkasid vahetusprogrammi sessioonide pidamist, mis on mõeldud vastastikuse teadlikkuse tõstmiseks nende vastavatest ülesannetest, struktuuridest ja võimekustest.

2.3.2 Koostöö OLAFiga

Eurojusti ja Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) koostöö põhineb [2008. aasta praktilisel kokkuleppel](#), Eurojust ja OLAF jätkasid koostöö tegemist kelmuste, korrupsiooni ja muude Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate kuritegude vastu võitlemisel. See koostöö näitab, kui olulised on infovahetus ja vastastikune kaasatus ELi finantshuve kindlustamisel.

Eurojust ja OLAF töötasid ühiselt 20 juhtumi puhul (kaheksa Eurojusti juhtumit ja 12 OLAFi juhtumit), millest

seitse algatati 2015. aastal uute ühiste juhtumitena. OLAFi esindajad osalesid Eurojustis viiel koordineerimisnõupidamisel, mis viisid tulemusliku ametitevahelise lähenemiseni piiriülestes juhtumites. Samuti osales Eurojust ühel OLAFi poolt tema ruumides korraldatud koordineerimisnõupidamisel.

Operatiivse koostöö teetähiseks 2015. aastal oli OLAFi esmakordne kaasosalus ühes ühises uurimisrühmas. Juhtum puudutas aktsiisipettuste, maksudest kõrvalehoidmise, sigarettide salakaubaveo ja rahapesuga tegelevat organiseeritud kuritegelikku ühendust. Sihtmärgiks olev organiseeritud kuritegelik ühendus kogus põrandaalustesse tehastesse kokku tohutud kogused sigarette, kasutades ebaseaduslikult hangitud komponente (tubakat, filtreid, fooliumi, pakendeid, maksumärke). Seejärel toodi sigaretid ebaseaduslikult veoki või muu maismaatranspordi vahendiga Euroopa Liitu, kaasas võltsitud ekspordi-, impordi- ja transiididokumendid.

Eurojust ja OLAF vahetasid regulaarselt ELi finantshuve mõjutavaid kuritegusid puudutavaid kokkuvõtteid, et tuvastada juhtumid, mis võiksid vastastikusest koostööst kasu saada. Infovahetus on muutunud üksikasjalikumaks, et hõlbustada koostöö hindamist ja parima

praktika tuvastamist, koos spetsiifilise infoga, nagu näiteks korraldatud koordineerimisnõupidamiste hulk ja liik või ühiste uurimisrühmadega seotud tegevused.

Regulaarsetel Eurojusti ning OLAFi vahelistel töö- ja juhtumistasandi nõupidamistel arutati võimalusi koostöö suurendamiseks, nagu näiteks juhtumite kokkuvõtete muudatuse metoodika hindamise ja koolituse alal. 2015. aastal korraldas Eurojust OLAFis teise koolitussessiooni, et tõsta uurijate teadlikkust Eurojusti rollist ja ülesannetest ning tema töömeetoditest.

2.3.3 Koostöö kolmandate riikidega

Koostöölepingud

Lõpetati läbirääkimised koostöölepinguteks Ukraina ja Montenegroga. Mõlema koostöölepingu projektid esitati Nõukogule heakskiitmiseks. Euroopa Kohtu 16. aprilli 2015. aasta otsuse kohaselt peaks kõigis juhtumites, kus varasema kolmanda samba asjad puudutavad Nõukogu täitevvõimu juurutamist, Nõukogu konsulteerima Euroopa Parlamendiga Euroopa Liidu eelmise lepingu artikli 39 lõike 1 kohaselt. Vastavalt uuele kehtivale protseduurile peaks Nõukogu alustama

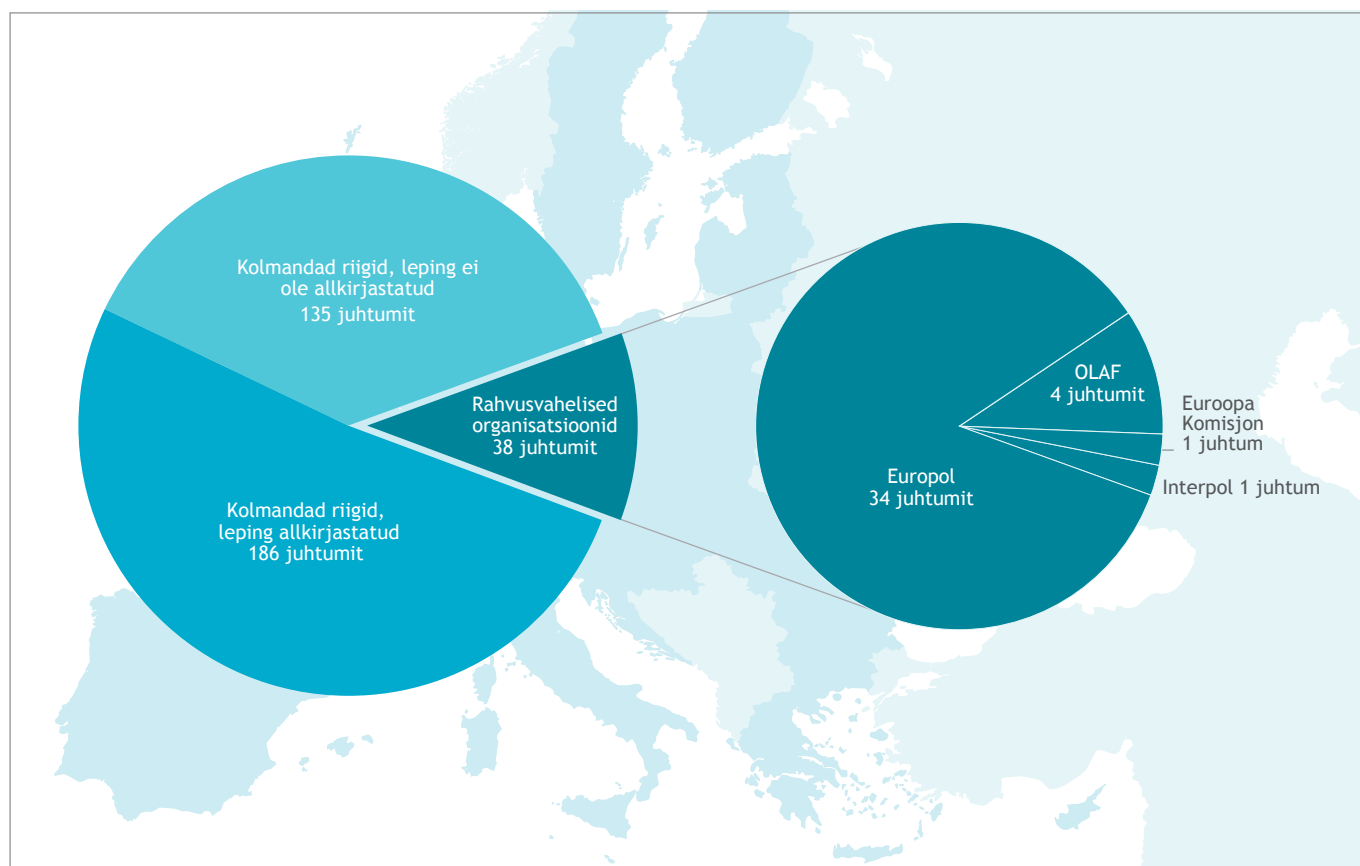
Eurojust ja koolitused

Eurojusti temaatilistel seminaridel osalevad õigustöötajad ning need võimaldavad jagada kogemusi ja parimat praktikat. Neid seminare saab pidada praktiliseks koolituseks. Täpsemalt öeldes, Eurojust toetab koolitusi õigusalasest koostööks kriminaalasjades, tehes seda [Euroopa õigusalasest koostöö võrgustikuga \(EJTN\) 2008. aastal allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumil alusel](#).

EJTNi vahetusprogrammi raames osales 15 prokuröri / kohtunikku kaheksast liikmesriigist (Saksamaa, Austria, Ungari, Poola, Rootsi, Hispaania, Itaalia ja Bulgaaria) pikaajalistel koolituskursustel (3 või 4 kuud) Eurojusti riiklike büroode juures, toetades nende operatiivset tööd. 2015. aastal tõi Eurojust sisse ühenädalase õppeviisi, mis toimus märtsis ja kus osalesid 25 prokuröri / kohtunikku 17 liikmesriigist. Lisaks osalesid riiklike büroode liikmed aktiivselt kuuel EJTNi seminaril kriminaalõiguse projekti I raames: *Rahvusvaheline õiguslane koostöö kriminaalasjade praktikas: Euroopa vahistamismääruse ja vastastikuse õigusabi taotluse simulatsioonid*. Eurojusti rolliks nendel seminaridel oli järelevalve õigustöötajate töö üle. Järgides metoodilist põhimõtet „õppida tehes“, on seminari viimaseks päevaks kokkuvõtteks kavandatud esitlus *Eurojusti roll õigusalasest koostöös kriminaalasjades*. 7. detsembril 2015 kohtus EJTNi peasekretär Eurojusti presidendiga, et arutada koostöö edendamise viisi.

Vastavalt vastastikuse mõistmise memorandumile [Euroopa Politseikolledžiga \(CEPOL, 2010\)](#), jätkas Eurojust ka koolituskursuste toetamist erinevates valdkondades, nagu näiteks finantsuurimised ja aktsiisipettuste analüüs, kokaiini ja heroini salakaubavedu, terrorismivastane võitlus ja välismaised terroristlikud võitlejad, kaupade võltsimine ja intellektuaalse omandi õigused, ühised uurimisrühmad, Euroopa vahistamismäärused ja Euroopa läbiotsimismäärused, inimkaubandus ja illegaalsete immigrantide smugeldamine. Lisaks osales Eurojust ühiselt koos EJTNiga aktiivselt kursusel *Ühised uurimisrühmad ja meeskonna juhtimine*.

Eurojust toetab CEPOLi veebinare neid sisemiselt jagades ja osaleb neis mõnikord aktiivselt oma esinejatega, näiteks veebinaril *Politsei ja õiguslane koostöö laste seksuaalse ekspluateerimise valdkonnas*. Eurojust on samuti sidusrühmaks CEPOLi Euroopa ühtses magistriprogrammis.

konsultatsiooniprotseduure Euroopa Parlamendiga 2015. aasta oktoobris. Arutelusid peeti Moldova asutustega eesmärgiga jõustada koostööleping Eurojusti ja Moldova vahel, mis allkirjastati 2014. aasta juulis.

Hoiti ülal kontakte, et hinnata andmekaitsega seotud õigusaktide juurutamist ja uurida võimalusi läbirääkimiste algatamiseks koostöölepingute sõlmimiseks Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Iisraeli, Serbia ning Türgiga. Eurojusti prioriteetide nimekirja lisati Gruusia, et algatada eelkõnelused võimalikuks läbirääkimistesse astumiseks koostöölepingu sõlmimiseks. Loodi kontaktid tulevaste võimalike koostöölepingute sõlmimiseks Brasiiliaga. Samuti kinnitati prioriteedina üle kontaktide loomine teiste Ladina-Ameerika ja Kariibi mere äärsete riikidega, eriti Kolumbia ja Mehhikoga.

Eurojusti kolmandate riikidega seotud juhtumikorraldus

Eurojust osutas abi 298 juhtumi puhul, mis olid seotud kolmandate riikidega, mida oli märkimisväärselt rohkem võrreldes 208 juhtumiga 2014. aastal. 63 kolmanda riigi hulgast oli kõige sagedamini kaasatud kolmandaks riigiks Šveits (103), talle järgnesid Ameerika Ühendriigid (36), Norra (34) ja Serbia (31).

Peamised kuriteoliigid olid pettus ja kelmus, rahapesu, korruptsioon, seotus organiseeritud kuritegelike

Seminar Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste vastastikuse õigusabi ja väljaandmise lepingute rakendamise teemal

8. ja 9. oktoobril peeti Eurojustis seminar Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste vastastikuse õigusabi ja väljaandmise lepingute rakendamise teemal.

Seminar korraldati ühiselt Ameerika Ühendriikide, Euroopa Komisjoni ja Eurojusti poolt jätkuseminarina 2012. aasta töötoale Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste vastastikuse õigusabi ja väljaandmise lepingute rakendamise teemal.

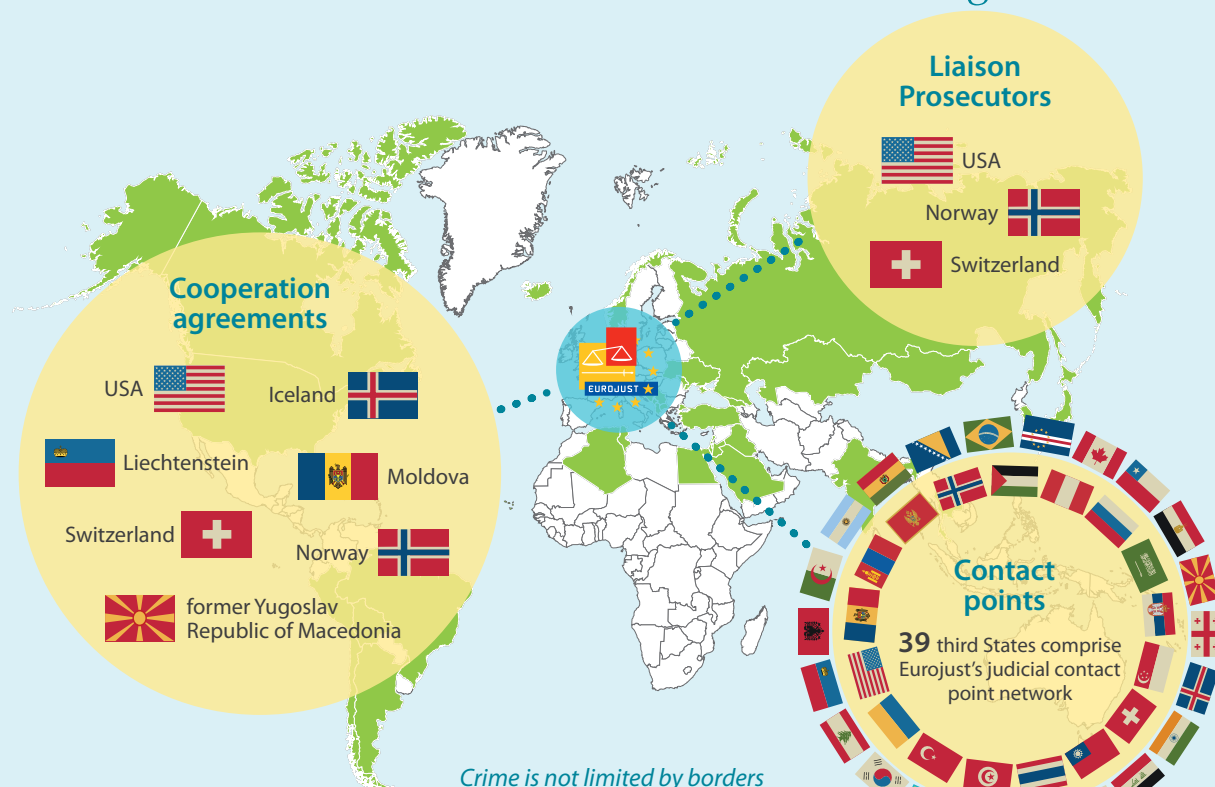
Seminar tõi kokku õigustöötajad liikmesriikidest ja Ameerika Ühendriikidest, Eurojusti juurde lähetatud Norra ja Šveitsi sideprokurörid, samuti Euroopa Komisjoni, Nõukogu peasekretariaadi, ELi terrorismivastase võitluse koordinaatori, Euroopa Nõukogu ja Europolit esindajad. Seminari avatud sessioonidel olid kohal ka erasektori esindajad.

Seminar viidi läbi hea koostöö vaimus ning näitas kõigi osalejate tahet ühiseks tööks, et parandada õigus-
alast koostööd liikmesriikide ja Ameerika Ühendriikide vahel. Seetõttu pandi esitlustes ja aruteludes rõhku
usalduse edendamisele ja teineteise õigussüsteemide mõistmisele ning koostöö potentsiaalile, jäädes tead-
likuks piirangutest, mille seavad kohaldatav õiguslik raamistik ja olemasolevad ressursid.

Seminaril põhitähelpanu oli suunatud sellele, et anda osalejatele laialdane ülevaade elektroonse tõendus-
materjali säilitamise ja kogumise võimalustest, nõuetest ja piirangutest ning nende kriminaalmenetluses
lubatavuse kindlustamisest. Teised üksikasjalikumalt arutatud teemad olid konfiskeerimine, vahendite
sissenõudmine ja vahendite jagamine, koostöö väljaandmise menetlustes ning ELi–USA vastastikuse õigu-
sabi lepingu rakendamise staatus, eriti pangainfo hankimine vastavalt ülalpool nimetatud lepingu artiklile
4 ning ühiste uurimisrühmade loomine vastavalt ülalpool nimetatud lepingu artiklile 5. Osalejad Ameerika
Ühendriikidest andsid väärtuslikku infot ja materjale vastastikuse õigusabi taotluste erinevate vormide
praktiliste aspektide ja õiguslike nõuete kohta ning väljaandmise taotluste kohta Ameerika Ühendriikidele,
ning sarnaselt tegid seda nende ELi kolleegid.

Seminar lõppes ülevaatega soovitudest, mida peaks liikmesriikide ja Ameerika Ühendriikide poolt
arvestama, et parandada õiguslast koostööd ja tegeleda selleks tuvastatud teemadega, nagu näiteks
töötubade korraldamine, mida Eurojust saaks toetada vastavalt oma olemasolevatele eelarve ja ressursside
võimalustele.

Peamised kolmandaid riike kaasanud kuriteoliigid

ühendustega, narkokaubandus ning kuriteod elu, tervise või isikliku vabaduse vastu. 2015. aastal kasvas kolmandaid riike kaasavate küberkuritegude juhtumite hulk võrreldes 2014. aastaga (10-lt 15-le). Samuti on peamiste kuritegevuse liikide hulka, millesse on kaasatud kolmandad riigid, nüüd võrreldes 2014. aastaga lisandunud terrorism ja illegaalsete immigrantide smugeldamine.

Kolmandad riigid olid esindatud 67 Eurojusti poolt korraldatud koordineerimisnõupidamisel, võrreldes

viimasel aastal esindatusega 41 koordineerimisnõupidamisel. Kolmandad riigid, kes osalesid Eurojusti koordineerimisnõupidamistel, olid Šveits (19), talle järgnesid Ameerika Ühendriigid ja Norra (kumbki 14) ning Ukraina (6). Šveits (2), Norra (1) ja Ukraina (1) osalesid Eurojustis koordineerimiskeskustes. Ühistes töörühmades osalenud kolmandateks riikideks olid Norra (3), Moldova ja Serbia (kumbki 2), samuti Austria, Bosnia ja Hertsegoviina, Šveits, Ukraina ning Ameerika Ühendriigid.

Juhtumite näited

Eurojusti abi taotleti Hispaania rahapesu juhtumis, mis mõjutas vähemalt 11 liikmesriiki ning mitmeid kolmandaid riike. Hispaania asutused kahtlustasid organiseeritud kuritegelikku ühendust märkimisväärse summa rahapesus läbi kinnisvara investeeringute Costa del Solis (Málaga, Hispaania). Maksed kanaliseeriti läbi Belgia, Prantsusmaa, Saksamaa, Iirimaa, Poola ja Ühendkuningriigi, samuti läbi Šveitsi, Ameerika Ühendriikide ja Gibraltari. Organiseeritud kuritegelikku ühendust kahtlustati ka altkäemaksus kohalikele Hispaania asutustele, tehes ebaseaduslikke makseid ehituslubade saamiseks (ametihohustuste kuritarvitamine ja altkäemaksu süüteod). Juhtumi algatamise ajal Eurojustis 2013. aasta aprillis oli kahtlustatav endine organiseeritud kuritegeliku ühenduse juht ja rahastaja olnud Ameerika Ühendriikides kohtu all ning süüdi mõistetud rahapesu eest ja Hispaania uurimine koondas põhitähelepanu tema järglastele ning teistele kaasatud osapooltele.

Kordineerimisnõupidamine peeti 2013. aasta juulis, kus leidis kinnitust, et see juhtum oli seotud sarnaste tegevustega paljudes riikides, ning tõsteti esile, et Belgias käimasolev uurimine oli seotud varasema juhi ja tema kaasosalistega. Hispaania uurimise ühe peamise eesmärgina toodi välja vahendite sissenõudmine.

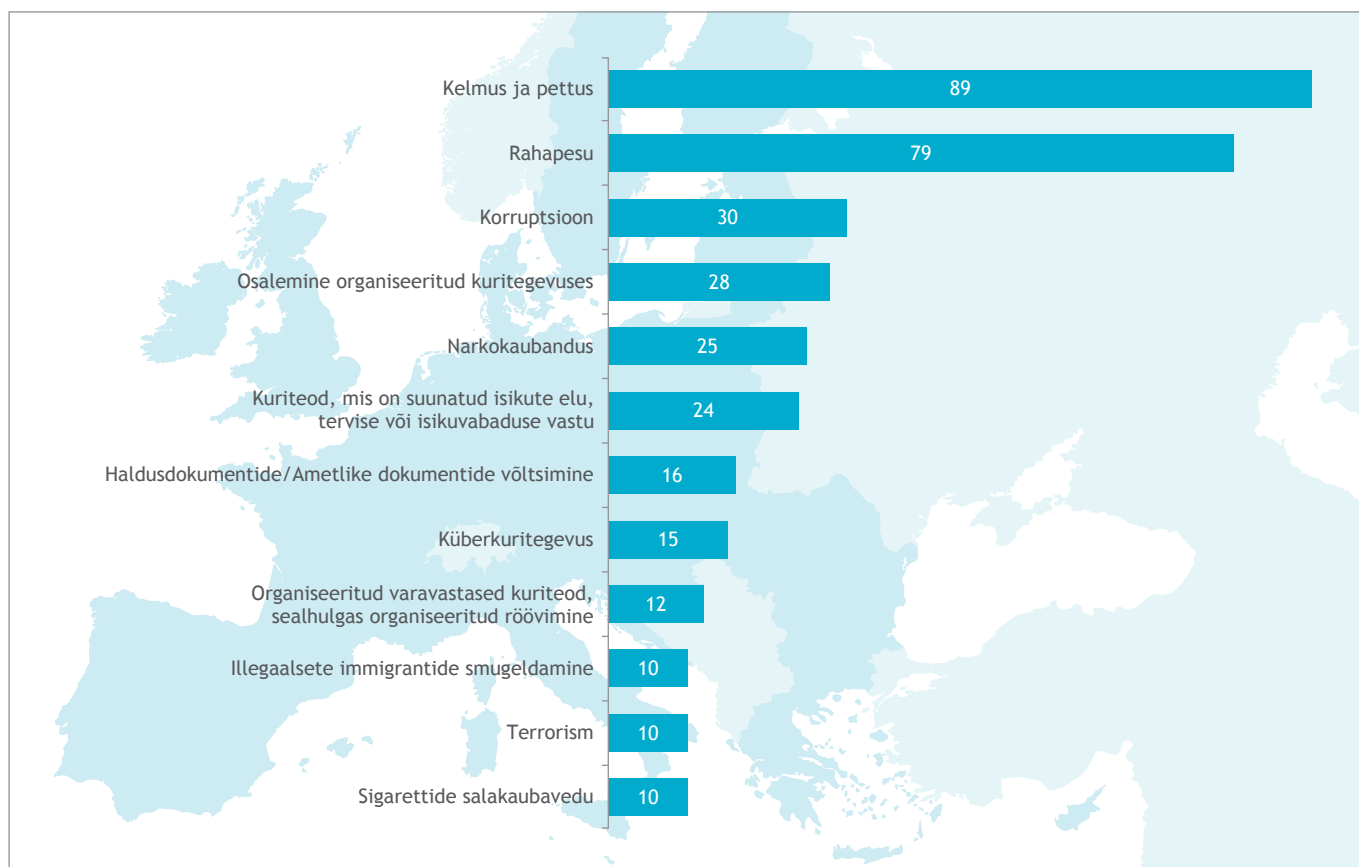
Osalejad osutasid siseriiklikule seadusandlikule raamistikule, mis oli selle süüteo suhtes kohaldatav. Nagu mitmetes teisteski liikmeriikides, oli Hispaania juhtum sõltuv rahapesu kui põhilise süüteo määratlemisest, milleks vajati teistelt osalevatelt riikidelt täiendavaid asitõendeid. Eurojust hõlbustas Hispaania vastastikuse õigusabi taotluste üleandmist mitmetele liikmesriikidele ja Šveitsile. Arvestades, et Hispaania uurimine oli seotud Hispaanias toimepandud rahapesuga, arutati ka *ne bis in idem* olukorda, kuid seda ei peetud tõsiseks riskiks.

Juhtum ühendati ühe 2013. aastal registreeritud Ühendkuningriigi juhtumiga ning seetõttu peeti sama organiseeritud kuritegeliku ühendusega seotud ühine koordineerimisnõupidamine 2014. aasta märtsis. Kaaluti võimalikku ühist uurimist rühma Hispaania ja Ühendkuningriigi vahel, kuid seda ei peetud antud ajal sobivaks, kuna rõhk asetati otsesele sidepidamisele ja „sihiksolevale“ vastastikusele õigusabile. Hispaania juhtumite toetuseks nõustusid Belgia asutused jagama oma Hispaania kolleegidega kõiki olemasolevaid Belgia kohtuotsuseid, mis olid organiseeritud kuritegeliku ühenduse endise juhi vastu välja antud.

2015. aastaks olid uurimised organiseeritud kuritegeliku ühenduse ebaseaduslike praktikate suhtes algatatud terves reas riikides ning Hispaania asutuste poolt oli esitatud palju vastastikuse õigusabi taotlusi. Valmistudes koordineerimisnõupidamiseks 2015. aasta veebruaris, koostas Eurojust analüüsi kõigi täitmata vastastikuse õigusabi taotluste kohta, kiirendades sellega arutelu nende täitmise staatusest osalevates liikmesriikides ja viies väärtusliku infovahetuseni. Juhtumi selles staadiumis tõsteti taas üles *ne bis in idem* teema. Osalejad leppisid kokku, et Belgia uurimise tulemusel ette valmistatud süüdistuse koopia edastatakse Hispaania asutustele, et vältida hilisemat *ne bis in idem* teemat. Eurojusti abi taotleti Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 40 alusel, et edendada Hispaania vastastikuse õigusabi taotluse sujuvat täitmist Gibraltaril, mis on autonoomse kohtualluvusega. Europol oli kaasatud kogu juhtumi jooksul ning toetas käimasolevaid kohtumenetlusi, esitades kõigile juhtumiga seotud riikidele üksikasjaliku raporti seonduvatest juhtumitest terves reas riikides.

Juhtumi uurimine jätkus 2015. aastal.

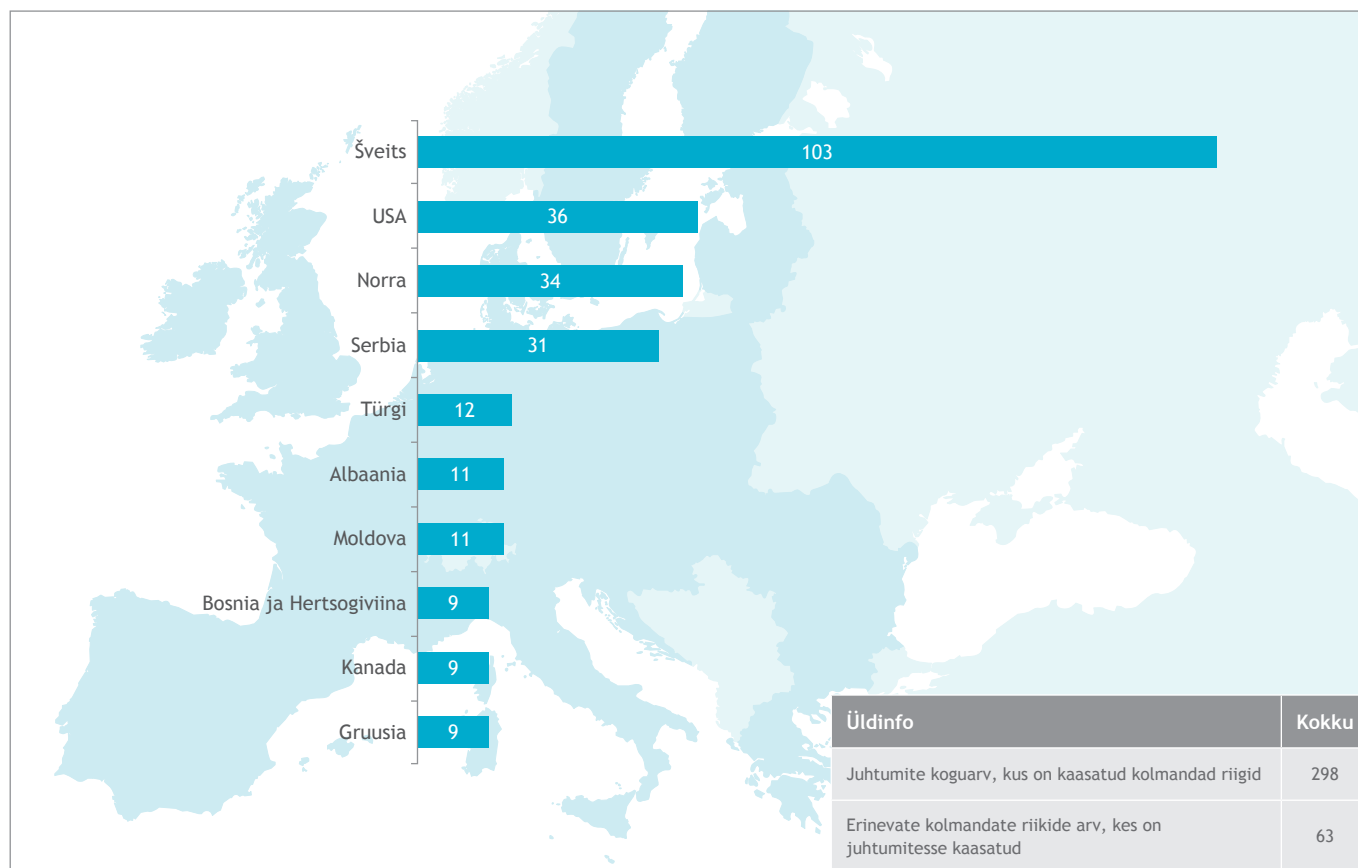
Juhtumite näited

2014. aasta detsembris taotlesid Prantsusmaa asutused Eurojusti abi, et lõhkuda Bosnias ja Hertsegoviinas baseeruv organiseeritud kuritegelik ühendus, millel olid sidemed Austria ja Prantsusmaaga. Organiseeritud kuritegelik ühendus, mida pidasid klanni juht ja tema kolm poega, tegeles alaealistega seotud inimkaubandusega, eksploateerides ohvraid, sundides neid toime panema vargusi, peamiselt Pariisi ühistranspordi süsteemis. Organiseeritud kuritegelikku ühendust, mis oli aktiivne vähemalt alates 2012. aastast, kahtlustati veel narkodiilerluses, varastatud sõidukite salakaubaveos ja rahapesus, hinnanguliste tuludega üle 2 miljoni euro. Saadud tulud saadeti Bosniasse ja Hertsegoviinasse tagasi ning neid kasutati luksusautode ja vara soetamiseks.

Haagis ja Sarajevos kutsuti kokku vastavalt kaks koordineerimisnõupidamist, hõlbustades info jagamist vastavalt Prantsusmaa ning Bosnia ja Hertsegoviina vahel ning vältides sellega paralleelsete uurimiste algatamist Austrias. Et edendada uurimisi Prantsusmaal ning Bosnias ja Hertsegoviinas, loodi ajaloos esimene ühine uurimisrühm liikmesriigi ning Bosnia ja Hertsegoviina vahel.

Ühise uurimisrühma ülesandeks oli lihtsustada ühe riigi uurijate kaasamist teise riigi poolt läbiviidavatesse uurimistesse. Ühise uurimisrühma kaudu oli osalevatel riikidel võimalik sünkroonida oma operatsioone, eriti vahistamise etapis, ning vältida infokadu ning kahtlusaluste võimalikku põgenemist. Samuti edendas ühise uurimisrühma koostöö asitõendite kogumist kohtumenetlustes kasutamiseks ning kriminaaltulude arestimist ja konfiskeerimist nii Prantsusmaal kui Bosnias ja Hertsegoviinas.

Tihe koostöö õiguslaste asutuste, politsei, mittetulundusühingute, ÜRO Narkomaania ja Kuritegevuse vastu võitlemise Keskuse (UNODC), õigusliku lastekaitse eest vastutavate institutsioonide ja Eurojusti vahel kogu selle juhtumi jooksul näitab, et rahvusvaheline õiguslane koostöö kolmandate riikidega toob kaasa positiivseid tulemusi, isegi kui tegemist on organiseeritud kuritegelike ühenduste arenenud ja keerukate vormidega. Lõpptulemusena viis Prantsusmaal ning Bosnias ja Hertsegoviinas määratud ühine tegevuspäev 2015. aasta juulis selle organiseeritud kuritegeliku ühenduse lõhkumiseni.

Sideprokurörid Eurojustis

Sideprokuröride kohalolekut Eurojustis ja nende kaasatust juhtumitesse on peetud kasulikuks vastavate kontaktpunktide tuvastamisel nende päritoluriikides ja õiguslase koostöö hõlbustamiseks seonduvate liikmesriikide pädevate asutuste ja kolmandate riikide vahel.

Eurojustis on kolm sideprokuröri, kes on lähetatud Norrast, Ameerika Ühendriikidest ja alates märtsist ka Šveitsist.

Pärast austatud pr Loretta Lynchi, Ameerika Ühendriikide peaprokuröri, visiiti ja tema teadaannet USA küberkuritegude prokuröri lähetamise kohta USA Justiitsministeeriumi kriminaaltalitusest Eurojusti juurde, nimetati novembris USA küberkuritegude prokurör, kes asub oma ülesandeid täitma 2016. aasta jaanuarist.

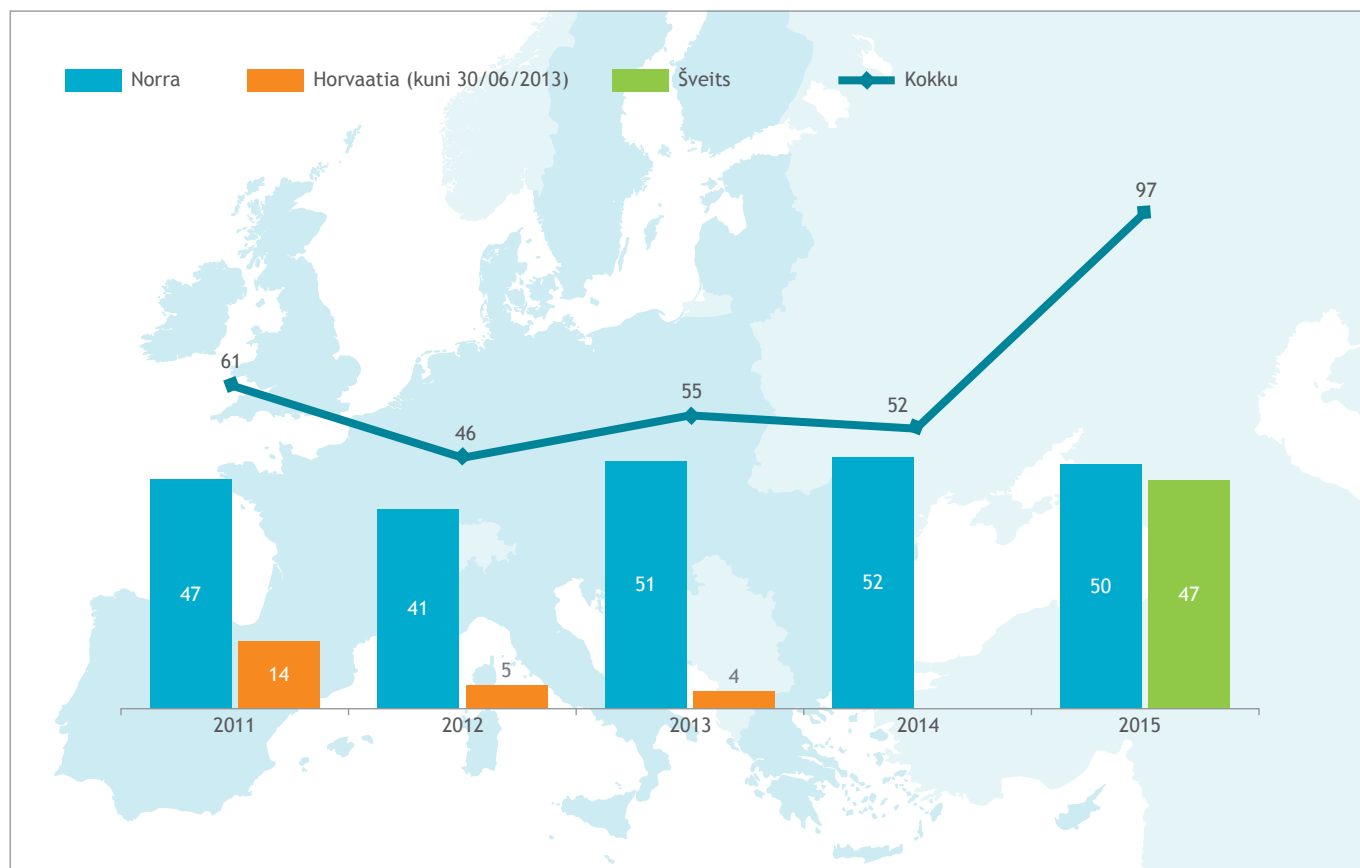
Norra sideprokurör registreeris 50 juhtumit, kus peamiselt oli tegemist narkokaubanduse ja osalemisega organiseeritud kuritegelikus ühenduses. Kõige sagedamini kaasatud liikmesriikideks nendes juhtumites olid Poola, Leedu, Hispaania ja Prantsusmaa. Šveitsi sideprokurör registreeris 47 juhtumit, kus oli peamiselt tegemist pettuse ja kelmuse, rahapesu, korruptsiooni, kuritegudega elu, tervise või isikliku vabaduse vastu ning narkokaubandusega. Kõige sagedamini kaasatud liikmesriikideks

nendes juhtumites olid Hispaania, Saksamaa, Holland ja Ühendkuningriik. Šveitsi sideprokurör korraldas kaks koordineerimisnõupidamist ja kaaskorraldajana ühe ning Norra sideprokurör korraldas kaks koordineerimisnõupidamist.

Eurojust contact points in third States

Eurojusti kontaktpunktide nimetamine kolmandates riikides on teiseks sageli kasutatud vahendiks koostöö

parandamisel liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel, hõlbustades kontakte Eurojusti kaudu.

2015. aastal jätkas Eurojust oma ülemaailmse kontaktpunktide võrgu laiendamist, lisades kontaktpunkte Alžeerias, Tšiilist, Iraagist, Jordaaniast, Liibanonist, Palestiina omavalitsusest ja Saudi Araabiast. Praegusel ajal on Eurojusti kontaktpunkte kokku 39 kolmandal riigil.

Välisprojektide toetamine

Eurojust jätkas Lääne-Balkanil algatuste toetamist, nagu näiteks ülalpool mainitud projektid (vaata peatükk 2), mis puudutavad illegaalsete immigrantide smugeldamist ja inimkaubandust, sealhulgas ELi poolt rahastatud liitumiseelse abi instrument, 2014. aasta projekt *Rahvusvaheline koostöö kriminaalõiguses: Lääne-Balkani prokuröride võrgustik*.

Operatsioon Vertigo: lähem vaatlus

Tüüpilised piiriülese kelmuse juhtumid kalduvad järgima loogilisi geograafilisi piirjooni ja võiksid koondata oma tähelepanu näiteks mõnele keelerühmale. Operatsioon „Vertigo“ ei järginud tavapärast mustrit. Selle tohutu ulatus ja keerukus tegid selle erandlikuks.

Selles karussellpettuse juhtumis kasutas kriminaalse tegevuse taga olev organiseeritud kuritegelik ühendus keerukat infrastruktuuri (puhverettevõtteid, puuduvaid kaupmehi, „alternatiivsete makseplatvormidena“ funktsioneerivaid ettevõtteid rahapesu hõlbustamiseks ja kuritegevusega seotud rahaülekanneteks), mis oli jaotunud üle erinevate liikmesriikide ja terve rea kolmandate riikide, pettes ELi kodanikelt välja umbes 320 miljonit eurot maksutulu.

Eurojusti Saksamaa büroo poolt algatatuna toimusid Eurojustis 2013. aasta novembrist kuni 2015. aasta oktoobrini mitmed koordineerimisnõupidamised. Tšehhi, Saksamaa, Poola ja Holland asutasid ühise uurimisrühma, mida rahastas osaliselt Eurojust. Alates uurimise varajastest staadiumidest näitasid Eurojust ja Europol üles tugevat koostööd. Europol pakkus ulatuslikku analüütilist tuge ja teabe jagamist.

Eurojustis loodud koordineerimiskeskus koordineeris õiguslast vastutoimet ja osutas abi **esimesel ühisel tegevuspäeval** 2015. aastal, mille eesmärgiks oli lõhkuda organiseeritud kuritegeliku ühenduse ühe haru tegutsemine. Selle tulemusena vahistati üheksa kahtlusalust ja osalevates liikmesriikides otsiti läbi 26 asukohta.

Teine ühine tegevuspäev viis 14 kahtlusaluse vahistamiseni, sealhulgas mõned arvatavad vaimsed juhid, ning üle 40 läbiotsimiseni. Paralleelselt jätkasid Saksamaa, Tšehhi ja Poola asutused vahistamiste ja läbiotsimiste läbiviimist siseriiklike määruste alusel omaenda siseriiklike uurimiste raames.

Kolmas ühine tegevuspäev koondas põhitähelepanu läbiotsimistele ning kahtlusaluste ja tunnistajate küsitlemistele, kes olid tuvastatud peamiselt eelmise kahe ühise tegevuspäeva raames kogutud asitõendite alusel. Viidi läbi üle 49 läbiotsimise ning 27 tunnistajate ja kahtlusaluste ülekuulamist Belgias, Tšehhis, Taanis, Prantsusmaal, Saksamaal, Itaalias, Iirimaa, Luksemburgis, Hollandis, Poolas, Rumeenias, Slovakkias, Hispaanias, Rootsis ja Ühendkuningriigis.

Europol võttis kasutusele mobiilse büroo kõigis kolmes Eurojusti koordineerimiskeskuses, mis võimaldas otseligipääsu Europoli andmebaasidele ristkontrolliks ja andmete analüüsimiseks ning hõlbustas reaajas infovahetust. Eurojust hõlbustas vastastikuse õigusabi taotluste, Euroopa vahistamismääruste, läbiotsimiste, arestimiste ja kohapeal ülekuulamiste käsitlemist.

Õiguslikud ja praktilised küsimused:

- ▶ Võtmeväljakutseks oli selle organiseeritud kuritegeliku ühenduse toimimismeetod, eriti viis, kuidas organiseeritud kuritegelik ühendus haldas makseid, kasutades ära niinimetatud alternatiivseid makseplatvorme, et hõlbustada kuritegudega seotud rahaülekandeid ja seonduvat rahapesu. See meetod võimaldas organiseeritud kuritegelikul ühendusel laiendada oma tegevusi üle kogu maailma, näiteks asetades maksete haldamise vahendi ühte riiki, samas kui alternatiivne makseplatvorm paiknes teises riigis. Veelgi enam, selle kelmuse taga olevad vaimsed juhid võivad resideerida ükskõik kus, olemata piiratud käimasolevate kriminaalsete tegevustega, mis tähendab, et iga uurivate asutuste tegevus nõuab nende poolt omaenda kohtualluvuse piiridest väljumist, tekitades vajaduse rahvusvahelise koostöö järele.
- ▶ Ka uurimiste maht tekitas vajaduse piiriülese koostöö järele. Ainuüksi Saksamaal anti välja üle 500 vastastikuse õigusabi taotluse.
- ▶ Kriminaalsete tegevuste laia ulatuse tõttu algatati asjastpuudutatud riikides terve rida uurimisi. Tulemusliku õiguslaste koostöö hõlbustamine ja koordineerimine selles olukorras eeldas, et tuvastataks kõik paralleelsed uurimised.

Omandatud õppetunnid:

- ▶ Hoolimata enamike liikmesriikidega leitud seostest tehti otsus pöörata Eurojusti põhitähelepanu juhtumile, millesse on kaasatud peamised riigid. Dünaamilise, ainult neljast liikmesriigist koosneva ühise uurimisrühma tulemuslikkust peeti tähtsamaks kui ehk rohkem kaasava, ent võib-olla vähem paindliku ühise uurimisrühma moodustamist.

- ▶ Ühise uurimisrühma partnerite vahelise vastastikuse õigusabi ja taotluste kanaliseerimine Eurojusti kaudu tehti ainult nende taotluste osas, mis tulid tähta tegevuspäevade ajal. Tulevased juhtumid võiksid kasu saada kõigi selliste taotluste kanaliseerimisest, kaasa arvatud järeltaotluste kanaliseerimisest Eurojusti kaudu.
- ▶ Tegevuspäeva ettevalmistamiseks peeti Eurojustis koordineerimisnõupidamine kuus nädalat enne ettenähtud kuupäeva. Vähemalt üks kuu enne seda koordineerimisnõupidamist jagati teated sihtmärkide kohta või võimaluse korral ka vastastikuse õigusabi visandid ning ühise uurimisrühma taotlused laiali seonduvate riikide riiklike büroode kaudu, eesmärgiga koguda ja kinnitada andmeid enne kodumaiste kohtumääruste väljaandmist. Sellisel viisil on võimalik saavutada vastastikuse õigusabi taotluste otstarbekamat täitmist ning saab jätta piisavalt aega lõplike vastastikuse õigusabi taotluste koostamiseks ja vajalike tõlgete tegemiseks, samuti taotluste täitmiseks tegevuspäeva jooksul.
- ▶ Kolm koordineerimiskeskust olid vajalikud juhtumi ulatuse ning vajatavate tegevuste tõttu ning need võimaldasid siseriiklikel asutustel koondada ühtlasi igal korral peatähelepanu teatava tasandi süütegijatele või meetmetele.
- ▶ Koordineerimiskeskuste ajal Eurojustis töötas väga hästi otsene kommunikatsioon, ilma et oleks tulnud tingimata pöörduda esmalt vastavate riiklike büroode poole (näiteks suhtlesid Hollandi asutused otse Eurojusti Saksamaa või Hispaania bürooga ja vastupidi), võimaldades tohutu hulga järelmeetmete käsitlemist väga lühikese etteteatamisajaga.
- ▶ Vastastikuse õigusabi taotluste edastamine ja järeltegevused Eurojusti riiklike büroode kaudu võtsid siseriiklikelt asutustelt maha suure koorma.
- ▶ Osalevate riikide siseriiklike asutuste kohalolek Eurojustis ühiste tegevuspäevade ajal, töötamine koos Eurojusti personaliga ühes ruumis kindlustab info viivitamatu ühiskasutuse, mis teeb võimalikuks kiired õigusosalased vastutoimed uuele / tekkivale tõendusmaterjalile / infole (näiteks uued arestimismäärused, läbiotsimised), praktiliste probleemide kohese lahendamise ja igakülgsed järeldused.
- ▶ Omandatud õppetundide kogumise protsess mingi juhtumi kogu elutsükli vältel abistab märkimisväärselt koostöö parandamist ja õigusosalase vastutoime hõlbustamist tuvastatud sidusrühmade vahel. Selle info kogumine on samuti suureks abiks hindamisel pärast Eurojusti juhtumi lõpetamist, mille tulemusi saab kasutada tulevaste sarnase ulatuse ja suurusega juhtumite puhul.

Parim praktika:

- ▶ Eurojusti varajane kaasamine kindlustab, et varajases staadiumis on tuvastatud asutused, kes on pädevad täitma vastastikuse õigusabi taotlusi, ning et nende asutustega luuakse otsene kontakt. Näiteks tihe koostöö politseiga Küprosel andis esimesel tegevuspäeval lisaväärtuse, kuna tegi võimalikuks peamise kahtlusaluse tegeliku elukoha määramise ja tema vahistamise Euroopa vahistamismääruse alusel.
- ▶ Tegevuspäeva ettevalmistamiseks tuleks pidada koordineerimisnõupidamine Eurojustis vähemalt kuus nädalat enne ettenähtud kuupäeva.
- ▶ Tugev koostöö kõigi seonduvate osapoolte vahel tuleks kindlustada varajases staadiumis, mis on oluline tegur uurimiste edukuseks. Näiteks sai Europol luua

sideme Saksamaa, Poola, Tšehhi ja Hollandi uurimistega. See koostöö koos Eurojusti ning Europoli poolse abi ja koordineatsiooniga olid võtmeteguriteks ühise uurimisrühma moodustamisel.

- ▶ Kuigi kõigil ühises uurimisrühmas osalevatel riikidel oli varasem kogemus sellise õigusosalase koordineatsiooni vahendiga väiksema mahuga juhtumites, veenis praegune juhtum ühise uurimisrühma osalisi, et ühiste uurimisrühmade kaudu saab tõhusamalt käsitleda ka laiaulatuslikke juhtumeid.
- ▶ Loodud on vorm, mida kasutatakse ühise uurimisrühma liikmete seas, et pidada järge esitatud taotluste ja vahetatud asitõendite osas.
- ▶ Kui Eurojusti koordineerimiskeskused on tänaseni pakkunud tegevuspäevade ajal siseriiklikke koordineatsiooni püüdlusi täiendavat teenust, siis selles juhtumis loodud koordineerimiskeskused tegutsesid osalevates liikmesriikides *ainsa* tegevuste koordineatsiooni punktina. See juhtum näitab, et Eurojust suudab täita täieliku ülesannete ulatuse, mida hõlmab laiaulatuslik mitmepoolne tegevuspäev. Siseriiklike asutuste aktiivne osalemine kindlustas sujuva infovoe Eurojusti koordineerimiskeskuse ja tegevuste täitmise eest vastutavate asutuste vahel.

Osalevate riikide siseriiklike asutuste kohalolek Eurojustis ühiste tegevuspäevade ajal, töötamine koos Eurojusti personaliga ühes ruumis kindlustab info viivitamatu ühiskasutuse, mis teeb võimalikuks kiired õigusosalased vastutoimed uuele / tekkivale tõendusmaterjalile / infole (näiteks uued arestimismäärused, läbiotsimised), praktiliste probleemide kohese lahendamise ja igakülgsed järeldused.

Omandatud õppetundide kogumise protsess mingi juhtumi kogu elutsükli vältel abistab märkimisväärselt koostöö parandamist ja õigusosalase vastutoime hõlbustamist tuvastatud sidusrühmade vahel. Selle info kogumine on samuti suureks abiks hindamisel pärast Eurojusti juhtumi lõpetamist, mille tulemusi saab kasutada tulevaste sarnase ulatuse ja suurusega juhtumite puhul.

Juhtumi eest vastutavad Poola, Hollandi ja Saksamaa prokurörid kommenteerisid kolmandat ühist tegevuspäeva 2015. aasta novembris selliselt:

„Olles veel hõivatud tegevuspäeval läbiviidud arvukate protseduuriliste meetmete tulemuste kogumise ja hindamisega, võime juba öelda, et operatsioon oli üledukas, mis sai võimalikuks ainult tänu kõigi osalejate erakordsele panustamisele. See tõestab, et ühises uurimisrühmas koos töötamine ühes Eurojusti, Europoli ja siseriiklike asutuste toega annab meile eelise käimasolevas rahvusvahelises võitluses ühendusesisese puuduva kauplejaga seotud pettuste vastu.“

Väljakutsed ja parim praktika

Oma operatiivse juhtumikorralduse ja strateegilise töö kaudu panustab Eurojust probleemide ja parima praktika tuvastamisesse kriminaalasjadega seotud õigusalase koostöö eri valdkondades. 2015. aastal koondas Eurojust põhitähelepanu kolmele valdkonnale: kohtualluvuse konfliktidele, andmete säilitamisele ja kontrollitavatele saadetistele.

Kohtualluvuse konfliktid oli ELi eesistuja prioriteediks liikmesriikide peaprokuröride ja prokuratuurijuhtide konsultatiivfoorumi 9. koosoleku raames (konsultatiivfoorumil). Eurojust andis kaalutlustele omapoolse sisendi, mis tugines tema operatiivsetele kogemustele ja omandatud õppetundidele.

3.1 Kohtualluvuse konfliktid

Eurojust jätkas siseriiklike õigustöötajate toetamist juhtumites, mis puudutasid kohtualluvuse konfliktide ennetamist ja lahendamist. Nagu ka eelnevatel aastatel, lahendati enamus juhtumeid pigem mitteformaalselt kui Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artiklitega 6 ja 7 antud volituste formaalse kasutamise teel. 2015. aastal ei antud kolleegiumi poolt formaalseid soovitusi Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 7 alusel, ent Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 6 punkti a alapunkti ii kasutamine riiklike büroode poolt suurenes märgatavalt, 2015. aastal esitati 34 taotlust võrreldes 12 taotlusega 2014. aastal. Kõige suurema hulga taotlusi esitas Ungari büroo, talle järgnes Hispaania büroo. Kõige suurema hulga taotlusi sai Saksamaa büroo, talle järgnesid Austria, Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi bürood.

Eurojusti II taseme nõupidamisi, koordineerimisnõupidamisi ja ühiseid uurimisrühmi loetakse üliolulisteks vahenditeks kohtualluvuse konfliktide kontekstis. Need hõlbustavad tulemuslikku ja varajast infovahetust ning aitavad tuvastada ja / või koordineerida võimalikke paralleelseid menetlusi, avastada seoseid juhtumitega teistes liikmesriikides, ennetada kohtualluvuse konflikte, leppida kokku menetluse üleandmises ja / või vältida *ne bis in idem* olukorda.

Üks peamisi kohtualluvuse konfliktidega seotud väljakutseid on paralleelsete menetluste varajane avastamine. Selles suhtes mängib pöördelist rolli Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 13 lõike 7 punkt a, mis paneb siseriiklikele asutustele kohustuse informeerida Eurojusti juhtumitest, kus kohtualluvuse konflikt on tekkinud või tõenäoliselt tekkimas. Kahjuks näitab artikli 13 lõike 7 punkti a alusel esitatud teadete hulk, et seda sätet on seni alakasutatud. Isegi kui Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 13 lõike 7 punkti a alusel esitatud teadete hulk on alates 2011. aastast tõusnud, on teadete tegelik hulk jäänud 2015. aastal madalaks, nimelt 35. Veelgi enam, need 35 teadet pärinevad ainult viiest liikmesriigist: Ungari (21 teadet), Hispaania (11 teadet), Belgia, Holland ja Soome (igauhest üks teade).

2006. aasta andmete säilitamise direktiivi kehtetuks tunnistamine Euroopa Kohtu poolt 2014. aasta aprillis tekitas vajaduse selle kohtuotsuse mõjuanalüüsi järele liikmesriikide siseriikliku seadusandluse suhtes, samuti sellest põhjustatud raskuste tuvastamise järele raske kuritegude ennetamises, avastamises, uurimises ja nende eest vastutuselevõtmises ning sellega seonduvas õigusalases koostöös. Eurojust toetas sellist mõjuhindamist, mis puudutas andmete säilitamist.

Eurojusti kolleegium otsustas pidada temaatilise arutelu kontrollitavate saadetiste teemal, pidades meeles väljakutseid, mida oli täheldatud selles valdkonnas Eurojusti juhtumikorralduses.

Kohtualluvuse konfliktid oli arutelu teemaks 2015. aasta juunis toimunud Eurojusti strateegilisel seminaril [Kohtualluvuse konfliktid, menetluste üleandmine ja ne bis in idem: edusammud, puudujäägid ja lahendused](#). Raport avaldati Nõukogu dokumendina 14172/15 ja see on kättesaadav Eurojusti veebilehel. Raportit arutati samuti konsultatiivfoorumi 9. koosolekul ([vaata](#) jaotis 5.4). Nendel nõupidamistel arutasid siseriiklikud õigustöötajad, foorumi liikmed ja Eurojusti esindajad puudujääke ja lahendusi neljale teemale: paralleelsed menetlused, kriteeriumid selle määramiseks, millises kohtualluvuses tuleks süüdistus esitada, menetluste üleandmine ja *ne bis in idem*.

Paralleelsed menetlused: osalejad tegid järelduse, et sellised probleemid, nagu näiteks töö dubleerimine, ressurside raiskamine ja *ne bis in idem* teemad, saavad tekkida juhul, kui paralleelseid menetlusi ei ole tuvastatud varajases staadiumis ja / või neid ei ole koordineeritud. Lahendused varajase tuvastamise edendamiseks sisaldavad suurenenud kommunikatsiooni pädevate asutuste vahel, suurenenud teadlikkust siseriiklike asutuste kohustusest informeerida Eurojusti kohtualluvuse konflikti juhtumite korral (Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 13 lõike 7 punkt a) ning võimaluse korral pikemas perspektiivis ka tsentraliseeritud siseriiklike andmebaaside loomist käimasolevate uurimiste kohta ja süsteemi nende andmebaaside sidumiseks ELi tasandil. Koordineerimisnõupidamisi ja ühiseid uurimisrühmi peeti suurepärasteks vahenditeks paralleelsete menetluste koordineerimisel.

Kriteeriumid, et otsustada parima koha üle süüdistuse esitamiseks: osalejad rõhutasid, et enamikul liikmesriikidest on olemas üldised kriteeriumid sisemise kohtualluvuse kohta, ent vähestel on pandud paika kriteeriumid, et otsustada selle üle, milline on parim kohtualluvus süüdistuse esitamiseks kohtualluvuse konflikti juhtumite korral piiriüleses kontekstis. Eurojusti *Juhiseid otsustamiseks, milline kohtualluvus peaks süüdistuse esitama?* peeti väga kasulikuks vahendiks, kuid neid saaks edasi arendada, lisades näiteid või sätestades

täiendavaid kriteeriume, et peegeldada hiljutisi arenguid ELi kriminaalõiguses. Osalejad väitsid, et paindlikkuse ja kohandatavuse kindlustamiseks juhtumite erinevate stsenaariumide korral ei tohiks kriteeriume järjestada.

Menetluste üleandmine: osalejad olid üldiselt arvamusel, et eksisteerib palju väljakutseid, nagu näiteks õigusliku aluse puudumine, info puudumine juhtumi järelmeetmete kohta, tähtaegade puudumine, tõlkimise küsimused ja tõenduslikud probleemid. Varajast kontakti, aktiivset koostööd, varajast üleantava tõendusmaterjali kehtivuse hindamist ning juhtumi kokkuvõtete tõlkimist varajases staadiumis loeti parima praktika näideteks. ELi uus seadusandlik instrument menetluste üleandmiseks, näiteks koos kriteeriumitega menetluste ülevõtmiseks, põhjustega keeldumiseks, tehniliste küsimustega nagu tõlkimine, taotluse minimaalse sisuga ja tähtaegadega, võiks ületada praegused takistused.

Ne bis in idem: osalejad tõdesid, et nii „samade tegude“ kontseptsioon kui ka küsimus, millal on juhtumis „tehtud lõplik kohtuotsus“, viivad endiselt probleemide ja erinevate tõlgendusteni. Mitmed osalejad tõstsid esile edasise koolituse ja teadlikkuse tõstmise tähtsuse ning soovitasid ligipääsu kehtiva pretsedendiõiguse lahendite kogumile (Euroopa Kohus ja siseriiklikud kohtud), sealhulgas kokkuvõtetele, samuti ülevaatele siseriikliku seadusandluse ja muu asjakohase info kohta.

Seminariks ja konsultatiivfoorumiks valmistumisel viis Eurojusti kolleegium läbi temaatilise arutelu ja koostas [Raporti Eurojusti juhtumikorraldusest ennetuse valdkonnas ja kohtualluvuse konfliktide lahendamise](#), mis kattis ajavahemikku 2009–2014, puudutades nelja eelnevat väljaannet Eurojusti juhtumikorralduse valguses, mis avaldati Nõukogu dokumendina 9474/15 ja on kättesaadav Eurojusti veebilehel.

Juhtumi näide

Eurojusti tugi mootorsõidukite varguste juhtumis 2015. aastal illustreerib organiseeritud varavastaste kuritegude juhtumite keerukust. Samas, kui see puudutas ainult üht kahtlusalust, kes ühes liikmesriigis autosid rentides ja neid oma kaasosalistele teises liikmesriigis maha müües pani iga kord toime suhteliselt väikseid kuritegusid, siis see juhtum on näitlik nii selle poolest, et toimepandud kuritegude üldhulk võib olla märkimisväärne, kui ka selle poolest, et süütegijate mobiilsus võib tekitada õiguslikke takistusi ja väljakutseid õigusalasele koostööle.

Bulgaaria kohus pöördus Eurojusti poole abi saamiseks komplitseeritud kohtualluvuse konflikti ja võimaliku *ne bis in idem* teema tõttu. Kohus pörkus kahe võistleva Euroopa vahistamismäärusega, mis puudutas Itaalia kodanikku, kes oli väidetavalt seotud autode vargusega. Määrused olid välja antud vastavalt Poola ja Rumeenia poolt. Samal ajal oli kahtlusalune kriminaaluurimise menetluslune sarnaste süütegude eest Bulgaarias, kus ta oli kinni peetud, olles üle antud Tšehhi asutuste poolt seoses Bulgaaria vahistamismääruse täitmisega. Kahtlusalune teavitas Bulgaaria asutusi, et ta oli süüdi mõistetud samade või sarnaste süütegude eest Ungaris ja Tšehhis, ning et mõlemas riigis olid talle määratud vabadusekaotused.

Bulgaaria büroo Eurojustis kutsus Tšehhi, Ungari, Poola ja Rumeenia riiklikud bürood II taseme nõupidamisele, et jagada infot selle õiguslikult keeruka olukorra kohta ja leida viis edasiminekuks. Bulgaaria asutused olid teadlikud, et Poola Euroopa vahistamismääruses olev süütegu vastas ühele kokku seitsmest süüteost, mis olid loetletud Rumeenia Euroopa vahistamismääruses. Nõupidamise tulemusena olid Tšehhi ja Ungari asutused suutelised informeerima Bulgaaria bürood, et süüteod, mille eest kahtlusalune oli süüdi mõistetud Tšehhis ja Ungaris, vastasid mõnede väidetavate süütegudele Rumeenia Euroopa vahistamismääruses.

Süütegude täpse kattuvuse tuvastamine oli keerukas, kuna paljudes õigussüsteemides võib mitmeid varguse intsidente lugeda üheks jätkuvaks kuriteoks ning seega üheksainsaks süüteoks. Nõupidamisel algatatud infovahetus osutas hiljem Rumeenia asutuste erilisele huvile juhtumi edendamise osas, kuna kahtlusalune töötas koos Rumeenias asunud kaasosalistega, kes olid Rumeenias uurimise menetluslused.

Võimalik väljapääs leiti esmaselt Rumeenia Euroopa vahistamismääruse muutmises, jättes sellesse vaid need süüteod, mis ei olnud Tšehhi ja Ungari juhtumite osaks ning mis võinuks põhjustada *ne bis in idem* olukorra juhul, kui kahtlusalune oleks olnud menetluslune Rumeenia menetlustes samade süütegude eest.

Lisaks paluti Rumeenia asutustel taotleda kahtlusaluse ajutist üleandmist käimasoleva Bulgaaria uurimise tõttu ja huvi tõttu võtta kahtlusalune vastutusele väidetavate süütegude eest Bulgaarias.

Poola asutustele tehti täiendav taotlus võtta oma Euroopa vahistamismäärus tagasi, tuginedes argumendile, et süütegu, mille eest kahtlusalune oli tagaotsitav, sisaldus Rumeenia Euroopa vahistamismääruses. Eelistus Rumeenia Euroopa vahistamismääruse täitmisele anti paljude Rumeenias toimepandud süütegude tõttu ja kuna Rumeenia Euroopa vahistamismäärus eelnes Poola Euroopa vahistamismäärusele.

Siiski, kuna Rumeenia Euroopa vahistamismäärust ei saadud muuta, andis Bulgaaria kohus kahtlusaluse koheselt kohtu alla. Kahtlusalune mõisteti süüdi ning kohtuotsuse täitmine lükati viieks aastaks edasi, võimaldades seega Bulgaaria kohtul järgnevalt täita Rumeenia Euroopa õigusabitaotlus. Alus Rumeeniale üleandmiseks oli piiratud nende süütegudega, mille eest kahtlusalune ei olnud eelnevalt süüdi mõistatud. Eurojusti tugi ja panus sidepidamisse, samuti II taseme nõupidamise kui koostöö vahendi tulemuslik kasutamine aitasid juhtumise kaasa positiivse väljapääsu leidmisele, milleni jõuti umbes üks kuu pärast juhtumi algatamist Eurojustis.

3.2 Andmete säilitamine

Direktiiv 2002/58/EÜ (e-andmete direktiiv) oli kavandatud füüsiliste isikute põhiõiguste ja vabaduste kaitsmiseks eraelus, sätestades reeglid, mida võrgu- ja teenusepakkujad peavad kohaldama elektrooniliste sideteenuste kasutamisega kaasnevate liiklus- ja asukohtaandmete töötlemise suhtes. E-andmete direktiiv ise tunnistas liikmesriikide õigust piirata vajadusel selliste õiguste ulatust demokraatlikus ühiskonnas, et kaitsta riigi julgeolekut või kuritegude ennetamiseks, uurimiseks, avastamiseks ja nende eest vastutuselevõtmiseks.

Kriminaal-uurimiste ja vastutuselevõtmiste tulemusliku koordineerimise huvides taotles andmete säilitamise direktiiv 2006/24/EÜ (DRD) liikmesriikide sätete harmoneerimist selliste piirangute, eriti andmete säilitamise ja elektroonsete andmete kasutamise valdkonnas. 2014. aasta aprillis tunnistas Euroopa Kohus, tunnustades samas, et andmete säilitamise direktiiv rahuldab tõeliselt üldise huvi eesmärki, selle *ab initio* kehtetuks *Digital Rights Ireland Ltd* kohtuasjas (C 293/12) sel alusel, et see ületas proportsionaalsuse piirid ja vajaduse seda eesmärki saavutada.

Liikmesriikide reageeringud sellele kehtetuks tunnistamisele varieerusid, osad tunnistasid selle seadusandluses kehtetuks, osad muutsid, et olla kooskõlas kohtuotsuse tingimustega, ning teised järeldasid, et vajalik kaitstuse ja proportsionaalsuse tase oli nende endi režiimide piires loomupärane. See reageeringute ulatus õonestas andmete säilitamise direktiivi eesmärki saavutada harmoneerimine ja lõi üle Euroopa fragmentaarsuse õiguslike andmete säilitamise režiimides, viies omakorda märkimisväärselt väljakutseteni raskete kuritegude uurimises ja nende eest vastutuselevõtmises, samuti sellega seotud õigusalasest koostööst.

Kuna andmete säilitamise skeemid on tunnustatud raskete kuritegude, sealhulgas piiriüleste kuritegude, avastamisel, ennetamisel, uurimisel ja nende eest vastutuselevõtmisel asendamatuks vahendiks, otsustas Eurojust analüüsida õiguslikku raamistikku erinevates liikmesriikides eesmärgiga tuvastada: (i) andmete säilitamise direktiivi kehtetuks tunnistamisega tekkinud takistusi ja erinevaid andmete säilitamise õiguslikke režiime, mis selle tulemusena tekkisid, (ii) võimalikke lahendusi, omandatud õppetunde ja parimat praktikat selliste väljakutsetega tegelemisel nii riigisisest kui piiriülestes juhtumites, ning (iii) valdkondi edasiseks koostööks ja / või seadusandlikuks tegevuseks, kui see on asjakohane. Selle püüdlusega levitas Eurojust riiklikele büroodele küsimustikku, millele järgnes temaatiline arutelu kolleegiumi poolt. Töö tulemus esitati Nõukogule üldküsimuste, sealhulgas hindamise tööühik (GENVAL) koosolekul 29. oktoobril 2015. Andmete säilitamine oli samuti [töötoa](#) ja konsultatiivfoorumi koosoleku teemaks 10. ja 11. detsembril.

Peamised tuvastatud väljakutsed on seotud õiguskaitseametite raskustega või isegi võimatusega pääseda ligi uurimiste jaoks üliolulisele infole nii siseriiklikult kui piiriüleste juhtumite osas. Lahknevus andmete säilitamise režiimides (kõige märkimisväärselt säilitamise tähtaegades) liikmesriikides ja kolmandates riikides tekitab raskusi piiriülestes / paralleelsetes uurimistes, kohtualluvuse konfliktide lahendamisel (kuna süüdistuse esitamiseks parima foorumi valik võib olla õonestatud), ühiste uurimisrühmade tõhususes ning asitõendite hankimisel ja lubatavuses. Töötuba ja konsultatiivfoorum väljendasid selget

suundumust toetada ELi poolse andmete säilitamise kohustuse kehtestamist koos asjakohaste protseduuriliste turvameetmete, tulemuslike andmete turvalisuse ja täpsuse tingimuste ning andmete säili-

tamise mõtteka perioodiga. Näidati üles toetust ELi lahendusele eesmärgiga harmoneerida liikmesriikides andmete säilitamise raamistikke, ka võimaliku uue seadusandliku algatuse kaudu.

3.3 Kontrollitavad saadetised

6. oktoobril 2015 pidas kolleegium temaatilise arutelu piiriüleste kontrollitavate saadetiste teemal, pöörates põhitähelepanu Eurojusti rollile ja kogemusele ning viisidele, kuidas parandada Eurojusti operatiivset võimekust, et toetada siseriiklikke asutusi selles kontekstis.

Eurojusti juhtumikorralduse alusel tuvastati järgmised õiguslikud ja praktilised raskused: (i) siseriikliku seadusandluse erinevustel kontrollitavate saadetiste kohta võivad olla operatiivsed tagajärjed; (ii) vajadus vastastikuse õigusabi taotluste tõlgete järele täitva liikmesriigi keelde võib põhjustada viivitusi kontrollitavate saadetiste täitmisel; (iii) vastastikuse õigusabi taotlusega kaasneva kontrollitava saadetise jaoks loa saamine võib taotluse saanud liikmesriigis olla protseduuriliste takistuste tõttu aeganõudev; (iv) tekivad raskused siseriiklike asutuste tuvastamisel, kellel on pädevus kontrollitava saadetise jaoks loa andmiseks, eriti liikmesriikides, kes ei ole nimeetanud kesket asutust, kellega sellises olukorras kontakti võtta; (v) vastastikuse õigusabi taotluse saamisel kontrollitava saadetise jaoks loa saamiseks võivad mõned liikmesriigid olla olukorras, et alustavad (seaduslikkuse põhimõte versus võimaluse põhimõte) omaenda uurimisi vastastikuse õigusabi taotluse kaudu saadud info alusel, mis võib viia paralleelsete menetlusteni taotluse esitanud ja taotluse saanud liikmesriikides; ning (vi) GPSi seadmete ja / või politseiametnike poolt rakendatud jälitus-tegevuse meetmete kombineeritud kasutamine kontrollitava saadetise täitmise ajal võivad tõstatada küsimusi ressursside saadavuse kohta praktilisel tasandil ja / või asitõendi õiguslikust seisukohast lubatavuse kohta.

Tuvastati parim praktika seoses Eurojusti kaasatusega kontrollitavate saadetiste osas, sealhulgas järgmist: (i) Eurojust peaks olema kaasatud võimalikul varajasel staadiumis piiriülese kontrollitava saadetise kokkuleppimisel, eriti just keerulistes mitmepoolsetes juhtumites; (ii) Eurojust saab abistada asjakohaste asutuste tuvastamisel liikmesriikides kontrollitavate saadetiste jaoks loa saamiseks ja nende täitmiseks; (iii) Eurojusti poolt koordineerimisnõupidamiste korraldamine võib olla lisaväärtusega kontrollitavate saadetiste ettevalmistamisel, eesmärgiga teha selgeks seonduva liikmesriigi õiguslikud nõuded ja näha ette kõik võimalikud stsenaariumid, mis võivad täitmise staadiumis ilmned; ning (iv) riiklikud bürood

Eurojustis saavad kanaliseerida kommunikatsiooni ja hõlbustada infovoogu siseriiklike asutuste vahel kontrollitava saadetise kõigi staadiumide vältel, eriti kolmandate riikide kaasamise korral.

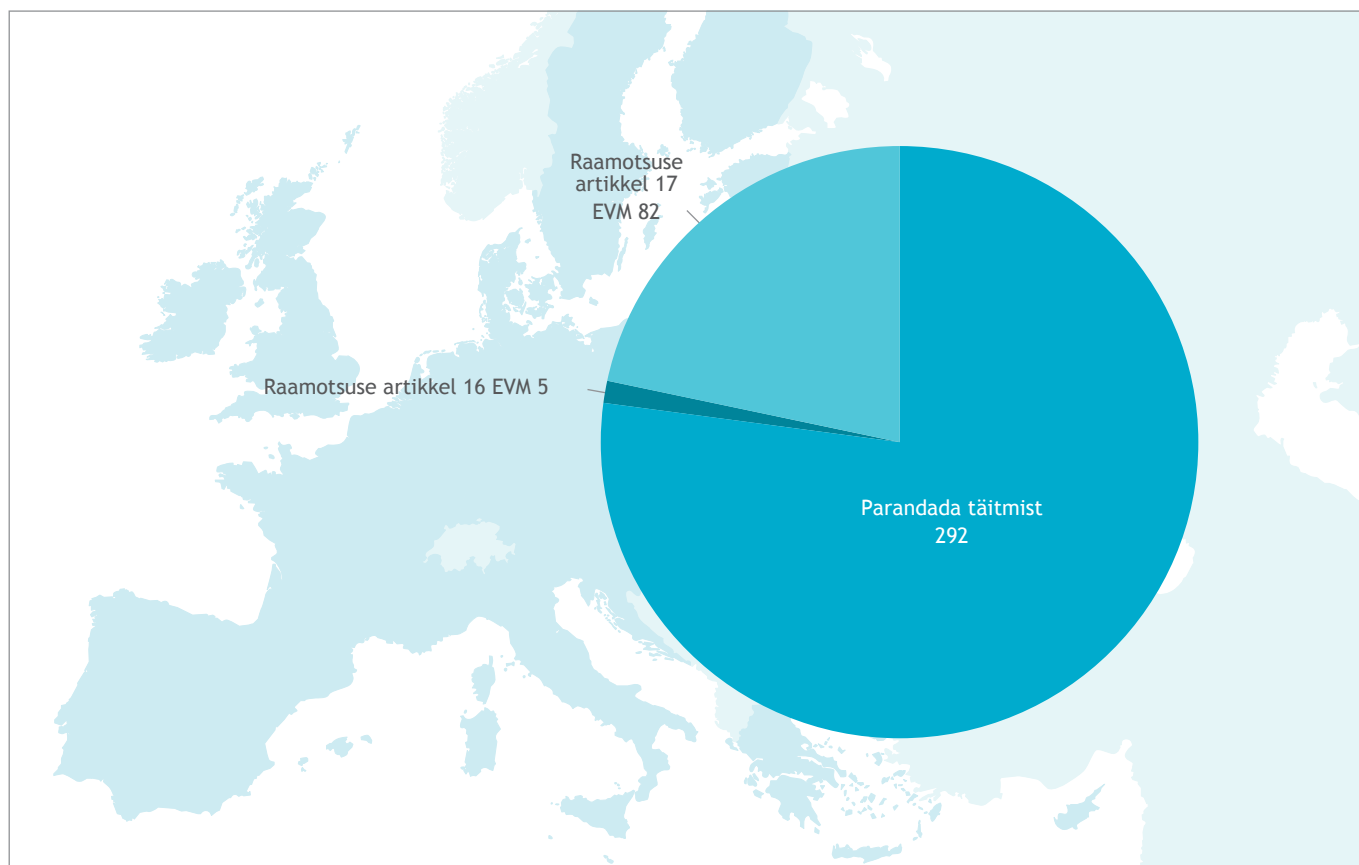
Euroopa vahistamismäärus

Eurojust jätkas võtmerolli täitmist Euroopa vahistamismääruse rakendamise parandamisel. 2015. aastal registreeriti 292 juhtumit, mis puudutasid Euroopa vahistamismääruse täitmise parandamist, ulatudes 13 %ni kõigist juhtumitest. Kõige suurema hulga taotlusi esitas Kreeka (55), talle järgnesid Poola (33) ja Prantsusmaa (21). Kõige sagedamini said taotlusi Ühendkuningriiki (36), Saksamaa (32) ja Itaalia (30).

Pidades silmas vastuolus olevaid Euroopa vahistamismäärusi, sätestab Euroopa vahistamis-määrust käsitleva raamotsuse (FD EAW) artikkel 16, et kui kaks või enam liikmesriiki on teinud Euroopa vahistamismäärused, mille subjektiks on sama isik, siis võivad vahistamismäärust täitvad õigusasutused taotleda isiku üleandmise osas valiku tegemisel nõu Eurojustilt. Eurojustis algatati viis sellist juhtumit.

Pidades silmas tähtaegade rikkumisi Euroopa vahistamismääruste täitmisel, sätestab Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse artikli 17 lõige 7, et juhul kui liikmesriik ei suuda erandlikel asjaoludel järgida artiklis 17 sätestatud tähtaegu, peab ta sellest teatama Eurojustile ja esitama viivituse põhjused.

2015. aastal registreeriti Eurojustis 82 tähtaegade rikkumist, millest seitsme puhul oli vajalik edasine tegevus. Kuuendat aastat järjest raporteeris Iirimaa kõige suurema arvu rikkumisi. Teised juhtumid olid esitatud Bulgaaria, Tšehhi, Hispaania, Ungari ja Ühendkuningriigi poolt.

Virtuaalvaluutad

Kollegium pidas 2015. aasta jaanuaris temaatilise arutelu virtuaalvaluutade kohta. Esitleti virtuaalvaluutadega tegelevates uurimistes ilmnenu väljakutseid ja raskusi, millele järgnes seisukohtade vahetamine osalejate poolt. Arutletud võtmeteemade seas olid virtuaalvaluutade õiguslik kvalifitseerimine ja sobivus arestimiseks erinevates siseriiklikes kohtualluvustes, kohtualluvuse määramise tegurid virtuaalvaluutasid puudutavates juhtumites ning võimalik vajadus kustutada virtuaalvaluutasid sisaldavad elektroonsed andmed äärmisel korral, kui siseriiklikud kohtualluvused ei anna reegleid tegelemiseks seda liiki valuutade arestimisega.

Aasta põhifookus

arestimine, konfiskeerimine ja vahendite
sissenõudmine

Organiseeritud kuritegelikud ühendused koguvad erinevatest kriminaalsetest tegevustest märkimisväärseid tulusid ning kriminaaltulud läbivad rahapesu ja süstitakse uuesti legaalsesse majandusse. Kurjategijatelt kriminaaltulude äravõtmine on põhiliseks komponendiks organiseeritud kuritegevuse lõhkumisel. Eelöeldu valguses on kriminaaltulu konfiskeerimine ja vahendite sissenõudmine väga tulemuslik viis võitluseks organiseeritud kuritegevusega. Veel enam, konfiskeerimisel on hoiatav mõju, tugevdades arusaama, et „kuritegu ei tasu end ära“.

Hoolimata selles valdkonnas kehtestatud õiguslike vahendite hulgast, on õiguslane koostöö jätkuvalt takistatud suurte erinevuste tõttu siseriiklikes õigussüsteemides ning harmoneeritud reeglite puudumise tõttu. Liikmesriigid pörkuvad arvukatele takistustele vastastikuse õigusabi taotluste täitmisel, kriminaaltulude tuvastamisel ja arestimisel ning liikmesriikide konfiskeerimismääruste tunnustamisel, eriti juhul, kui on tegemist kohtuotsuseta tehtava vara konfiskeerimisega. Tulemusena on organiseeritud kuritegevusest sissenõutud summad tagasihoidlikud.

2015. aastal toetas Eurojust nii operatiivsel kui strateegilisel tasandil ELi õiguslike vahendite sujuvat rakendamist arestimise ja konfiskeerimise osas, mis kehtestavad vastastikuse tunnustamise põhimõtte, sealhulgas raamotsus 2003/577/JSK vara või tõendite arestimise otsuste täitmise kohta, raamotsus 2006/783/JSK konfiskeerimisotsuste suhtes vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta ja direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus. Seda tehes ergutas Eurojust ühist arusaama ja koostööd asjaomaste asutuste vahel ning lõpptulemusena edendas vastastikuse tunnustamise vahendite kasutamist vahendite sissenõudmise valdkonnas. Vajadus piiriülese kriminaaltulu vahendite arestimise ja konfiskeerimise järele oli ELi tasemel kaalutluste teemaks ning Euroopa turvalisuse tegevuskava rõhutas Eurojusti rolli ja oskusteavet siseriiklike asutuste abistamisel finantsuurimiste läbiviimisel.

Eurojust jätkas tähtsa rolli mängimist liikmesriikide vahel koostöö parandamisel kriminaalasjades (Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 3 lõike 1 punkt b), eriti: (i) hõlbustades arestimis- ja konfiskeerimismääruste tunnustamist ja täitmist ning õiguslase koostöö taotluste täitmist; (ii) abistades arestimis- ja konfiskeerimismääruste ning abitaotluste koostamisel, pädevate asutuste tuvastamisel taotluse saanud liikmesriigis, infovahetuses ja asjaomase info tõlkimisel; (iii) võimaldades uurimiste koordinatsiooni ning abistades uurimist läbiviivatel ja süüdistust esitaval asutustel tegutseda arestimismääruste täitmisel samaaegselt; (iv) selgitades välja nii väljaandvate kui täitvate asutuste õiguslike nõudeid ning lahendades praktilisi probleeme, mis tõusetuvad erinevatest õiguslikest ja protseduurilistest nõuetest erinevates õigussüsteemides; (v) abistades liikmesriike kokkulepetele jõudmises konfiskeeritud vara käsutamises ja vahendite jagamises; ning (vi) tuvastades

parima praktika vahendite haldamiseks uurimise algusest peale (nt taotledes riknevate või kiiresti odavnevate kaupade või kõrgete halduskuludega kaupade müüki samal ajal arestimismääruse väljaandmisega).

Eurojust jätkas praktiliste viiside tuvastamist, et maksimeerida õiguslast koostööd selles valdkonnas ning ületada takistused, mis tulenevad erinevatest arestimise ja konfiskeerimise režiimidest. Mõned Eurojusti poolt oma juhtumikorralduses 2015. aastal tuvastatud õiguslikud ja praktilised teemad vahendite sissenõudmise valdkonnas, sealhulgas arestimisel ja konfiskeerimisel, puudutasid:

- (i) Raskusi, mis seostusid mõlemapoolselt kuriteoks tunnustamise põhimõttega, kui arestimismääruses (või vahendite arestimist taotlevas abitaotluses) viidatud tegu ei kujuta endast kuritegu taotluse saanud liikmesriigis;
- (ii) Täiendavaid raskusi, mis seostusid mõlemapoolselt süüteoks tunnustamise põhimõttega seoses maksupettuste / fiskaalkuritegudega, kus hoolimata sellest, et süütegu loetakse taotluse saanud liikmesriigis kuriteoks, on tekitatud kahju taotlust esitava liikmesriigi riigieelarvele;
- (iii) Raskusi, mis on seotud tsiviilarestimise ja konfiskeerimise piiriülese tunnustamisega: kui enamikus liikmesriikidest saab õigusabi osutada ainult kriminaalmenetluste raames ja vahendeid saab sisse nõuda kuriteos süüdimõistmise järel, esitavad mõned liikmesriigid tsiviilkorras sissenõudmise määrusi või teisi aluseid, kusjuures konfiskeerimise otsus on võimalik ilma kuriteos süüdimõistmiseta;
- (iv) Seda, et täiendavad teemad tõusetuvad nende abitaotluste kontekstis, mis on välja antud kohtuväliselt asutuste poolt tsiviilkonfiskeerimise menetluste raames, kus taotluse saanud liikmesriigi poolt nõutakse, et taotlust esitav liikmesriik rakendaks teisi meetmeid, et oleks võimalik nende abitaotlustega tegeleda (nt allkirjastamist kohtuniku poolt);
- (v) Seda, et arestimismäärus arvatakse olevat piiratud ulatusega ning et õigustöötajad tegutsevad abitaotluste asemel sageli kooskõlas 1959. aasta ja 2000. aasta vastastikuse õigusabi konventsioonidega, samuti 1990. aasta Euroopa Nõukogu rahapesu ning kriminaaltulu avastamise, arestimise ja konfiskeerimise käsitleva konventsiooniga, mis võivad sisaldada taotlusi läbiotsimisteks, sidevahendite pealtkuulamiseks, vahendite arestimiseks ja konfiskeerimiseks;
- (vi) Probleeme, mis tekivad käimasolevate menetluste tsentraalse siseriikliku registri / andmebaasi puudumise tõttu eraldiseisvate ja seostamata arestimismääruste juhtumite korral samade vahendite suhtes; ning

(vii) Raskusi, mis on seotud viivitustega arestimismääruste (või abitaotluste) täitmisel või arestitud vahendite sissenõudmisel, kui liikmesriik, kuhu raha oli kurjategijate poolt üle kantud, algatab omaenda uurimise rahapesus ja arestib raha pigem omaenda uurimise kui arestimismääruse (või abitaotluse) alusel.

Eurojust koostas [raporti Eurojusti kogemustest vahendite sissenõudmise, sealhulgas arestimise ja konfiskeerimise valdkonnas](#), mis katab ajavahemikku 2010 kuni 2013 ning avaldati juunis Nõukogu dokumendina 10179/15 ja on kättesaadav Eurojusti veebilehel. Raport puudutab Eurojusti rolli vahendite sissenõudmise valdkonnas ja tugineb Eurojusti juhtumikorraldusele, Eurojusti juhtumikorralduses spetsiifilistele kuriteoliikidele pühendatud projektidele, Eurojusti arvamustele ELi õiguse eelnõude kohta ning Eurojusti poolt korraldatud või kaaskorraldatud seminaridele, nõupidamistele või sarnastele üritustele.

[Strateegilise seminari raport: Suurema koostöö poole kriminaaltulude arestimises ja konfiskeerimises: õigustöötaja lähenemine](#), mis korraldati ühiselt Eurojusti ja ELi eesistuja Itaalia poolt 11. detsembril 2014, raport avaldati mais Nõukogu dokumendina 8570/15 ja on kättesaadav Eurojusti veebilehel. Seminari eesmärgiks oli tuua kokku õigustöötajad, et tuvastada praeguse õigusliku raamistikuga seonduvad raskused vastastikuse tunnustamise osas vahendite sissenõudmisel. Selle alusel tuvastati õiguslikke ja praktilisi viise, et edendada õiguslast koostööd antud valdkonnas, eriti selles osas, mis puudutab: i) vahendite jälitamist, arestimist ja konfiskeerimist; väljakutseid vastastikuse tunnustamise ja täitmise osas; ii) alternatiive süüdimõistmisele tuginevale konfiskeerimisele: selle kindlustamine, et kuritegu ei tasu end ära; ning iii) õiguslaseid ja juriidilisi väljakutseid vahendite haldamises ja käsutamises, jagamises ning konfiskeeritud vahendite kodumaale tagasitoomises õigustöötaja seisukohast.

Järeldusi esitleti konsultatiivfoorumi 8. koosoleku ajal 12. detsembril 2014 ja need olid foorumil osalejate edasise arutelu aluseks. [Konsultatiivfoorumi järeldused](#) avaldati mais Nõukogu dokumendina 8552/15 ja need on kättesaadavad Eurojusti veebilehel. Foorumil osalejad kutsusid ELi institutsioone üles konsolideerima ja kodifitseerima ELi seadusandlust selles valdkonnas, et vastata kõige olulisemate ja protseduuriliste kriminaalsätete suurema harmoneerimise vajadusele vastastikuse usalduse edendamise eesmärgil, mis on võtmetingimus tulemuslikuks vastastikuseks tunnustamiseks.

Jõuti üldisele kokkuleppele valdkondadeülese lähenemise rakendamise ning vastastoime edendamise olulisuse osas kohtunike ja prokuröride, politsei- ja finantsasutuste vahel, kes tegelevad vahendite sissenõudmise juhtumite uurimisega ja nende eest vastutuselevõtmisega. Foorumil osalejad tõstsid esile võimaluse kasutada konfiskeeritud vara avalikes huvides või sotsiaalsetel eesmärkidel, et suurendada avalikku usaldust justitiissüsteemi vastu. Mis puudutab

Juhtumi näide

2013. aasta algul teavitasid Ühendkuningriigi tervishoiuasutused oma Hispaania kolleege kuuest ebaseaduslikust saadetest, mis sisaldasid 25 600 tabletti, Indiast pärinevaid võltsitud ravimeid, mida oldi transportimas ühele isikule Hispaaniasse. Korraldati kontrollitav saadeti ning saaja vahistati Hispaania asutuste poolt.

Ühendkuningriigi uurimine osutas, et umbes 50 veebilehte, mis olid majutatud Tšehhis ja Hollandis paiknevatele serveritele, reklaamisid müügiks retseptivabu ravimeid, peamiselt tooteid, mida kasutati võitluseks ereksioonihäirete vastu. Indias toodetud tabletid saadeti Ühendkuningriiki, et edastada need Euroopa Liidu piires edasiseks turustamiseks teistele jaemüüjatele. Tellimused esitati kas interneti kaudu või telefoni teel. Maksed tehti krediitkaardiga mitmetes liikmesriikides asuvatele pangakontodele, kust need rahalised vahendid kanaliseeriti läbi vahekontode kihi Küprosel asuvatele pangakontodele.

Europol oli tuvastanud seosed teise uurimisega Austrias, kus sihtgrupiks oli Ukraina päritolu kuritegelik ühendus sidemetega Iisraelis ja Vene Föderatsioonis. Kaks 2013. aasta aprillis ja 2014. aasta veebruaris Europolis läbiviidud operatiivset nõupidamist võimaldasid erinevatel politseiteenistustel vahetada infot, millega avastati võimalikud seosed Prantsusmaa uurimisega, mis puudutas Iisraelist hallatud veebilehtede rühma, mis pakkus samuti retseptivabu ravimeid.

Hispaania asutused esitasid vastastikuse õigusabi taotlused Austriale, Belgiale, Küprosele, Saksamaale, Indiale ja Ameerika Ühendriikidele, et tuvastada ebaseaduslikust tegevusest kasusaajad ning püüda lokaliseerida ja arestida kriminaaltulu, mille väärtuseks hinnati umbes 1 800 000 eurot. Europolis toimunud nõupidamiste tulemusel, mis puudutasid võimalikke seoseid uurimistega teistes riikides, pöörduis Hispaania asutused Eurojusti poole, et koordineerida nende juhtumite õiguslaseid aspekte. Koordineerimisnõupidamine peeti 2014. aasta märtsis Hispaania,

Austria, Belgia, Küprose, Saksamaa, Prantsusmaa, Ühendkuningriigi, Ameerika Ühendriikide ja Europoli osavõtul.

Nõupidamise tulemusena tuvastati tihedad seosed mitmete riikide juhtumite vahel ja loodi ühine uurimisrühm Austria, Hispaania ja Prantsusmaa vahel, milles osalesid ka Eurojust ja Europol. Ühist uurimisrühma rahastati läbi Eurojusti ning hiljem laiendati seda ka Ühendkuningriigile. Koordineerimisnõupidamine võimaldas samuti arutelu uurimise all olevatest süütegudest igas riigis, et vältida kohtualluvuse konflikti või *ne bis in idem* olukorda. Lõpuks, toetatuna Eurojusti vastastikuse õigusabi taotluste analüüsist, olid osalejad suutelised tuvastama kattuvaid taotlusi, koordineerima oma täitevtegevusi, leppima kokku hangitud asitõendite jagamise osas ja tingimustes ning tuvastama pangakontosid, mis tulid ilmsiks menetlustes Austrias, Hispaanias ja Prantsusmaal.

2014. aasta juunis viisid Hispaania asutused läbi 25 000 tableti uue kinnipidamise ja arestimise ning uusi asitõendeid koguti Austrias, Prantsusmaal ja Ühendkuningriigis, mis näitas vajadust arutada lähemas perspektiivis võimalikke tegevusi. Sel eesmärgil peeti Viinis koordineerimis-nõupidamine Austria, Hispaania, Prantsusmaa, Eurojusti ja Europoli vahel. Arutati käimas-olevaid menetlusi ja lepiti kokku ühises strateegias. Austria, Hispaania ja Prantsusmaa koondasid oma põhitähelepanu kelmusele ja rahvatervisega seotud süütegudele, samas kui Ühendkuningriik rakendas uuenduslikku lähenemist, uurides ainult rahapesu alaseid tegevusi, rõhuga vahendite jälitamisele nende edaspidiseks arestimiseks.

Ühendkuningriigi uurimine sai kasu teiste riikide uurimistest, et tõendada, et eelnevad süüteod pandi toime mujal Euroopa Liidus. Nõupidamisel tehti otsus viia koordineeritud tegevused läbi ühise tegevuspäeva jooksul, et koguda täiendavaid asitõendeid. Kuna enamusel kavandatud tegevustest oli õiguslane komponent, näiteks vastastikuse õigusabi taotluste täitmine, peeti kõigi ühise uurimisrühma liikmete osavõtul 2014. aasta septembris koordineerimiskeskust Eurojustis.

Tegevuspäeva jooksul vahistati 12 kahtlusalust ning 16 inimest küsitleti kas kahtlusaluste või tunnistajatenä. Austria, Ungari ja Ühendkuningriik viisid läbi 23 läbiotsimist ning osalevates riikides kas külmutati või arestiti 91 pangakontot, samuti 1 miljon tabletti. Arestiti vahendeid hinnangulise väärtusega umbes 7,8 miljoni eurot.

Viimane koordineerimisnõupidamine peeti Eurojustis 2015. aasta märtsis, et vahetada infot menetluste kohta osalevates riikides ja hinnata ühise uurimisrühma koostööd.

ilma kohtuotsuseta tehtavate konfiskeerimismääruste tunnustamist ja täitmist, märkisid foorumil osalejad, et on tõusetunud mure selle üle, et kohtuotsuseta tehtavad konfiskeerimismäärused ei pruugi saada vastastikku tunnustatud, kuna määrused võivad olla vastuolus Euroopa inimõiguste konventsioonis sätestatud põhiõigustega, see võib vajada nüansirikkamat analüüsi. Selles suhtes võiks edasises seadusandlikus tegevuses kaaluda ELi tasandil kohtuotsuseta tehtava vahendite sissenõudmise toetamist. Tehti ettepanek kohtuotsuseta tehtava vara konfiskeerimise kui minimaalsete tagatistega piiratud vahendi määratlemiseks, mida oleks võimalik ELi tasandil vastastikku tunnustada.

Eurojusti rolli osas tõstsid foorumil osalejad esile Eurojusti operatiivsete vahendite nagu koordineerimisnõupidamiste lisaväärtust, mis on usaldusväärseks foorumiks, kus õigustöötajad saavad jagada infot ning kus saab koordineerida läbiotsimisi, aretimisi ja vahistamisi. Samuti toetab Eurojust aktiivselt liikmesriike ühiste uurimisrühmade loomisel ja pidamisel ning õiguslase koostöö hõlbustamisel kolmandate riikidega.

Lõpuks arvasid foorumil osalejad, et tuleks koguda kokku liikmesriikide parim praktika ja jagada seda õigustöötajate vahel ning julgustasid Eurojusti jätkama uurimistööd vastuvõetava ühtse minimaalsete tagatistega mudeli loomiseks, mis võiks saada ELi tasandil vastastikuse tunnustuse.

Kooskõlas nende järeldustega tegeleb Eurojust nii Euroopa kui ka siseriikliku tasandi asjakohase pretsedendiõiguse kogumise protsessiga, puudutades teemasid, millega seonduvalt kohtuotsuseta tehtava vara konfiskeerimisega kokku puututi, samuti põhiseadusele vastavuse teemasid ühenduses siseriikliku seadusandlusega, mis on seotud vara konfiskeerimise või säilitamisega, mis võiks lubada määratleda kohtuotsuseta tehtava vara konfiskeerimise minimaalsete tagatistega piiratud mudeli.

2015. aasta detsembris osales Eurojust ning tegi asjakohase esitluse EMPACTi inimkaubanduse ekspertide nõupidamisel finantsuurimiste ja vahendite sissenõudmise kohta. Esitluse põhitähelepanu oli suunatud väljakutsetele, mis on ilmnunud kriminaaltulude arestimise ja sissenõudmise piiriüleses protsessis.

Eurojusti administratsioon

Eurojusti administratsioon toetab kolleegiumi tema operatiivses töös ja toimib Eurojusti tegevjuhatuseksena. 2015. aastal peeti 27 operatiivset nõupidamist ja 10 tegevjuhatuse nõupidamist. Lisaks abistab administratsioon riiklikke büroosid nende juhtumitega

tegelemisel. Kokku peeti 128 kolleegiumi meeskonna ja rakkerühma nõupidamist. Need on kolleegiumi ja administratsiooni liikmetest koosnevad ettevalmistusorganid, kes koostavad ja juurutavad kolleegiumi otsuseid oma vastavates oskusteabe valdkondades.

4.1 Tugi operatiivsele ja strateegilisele tööle

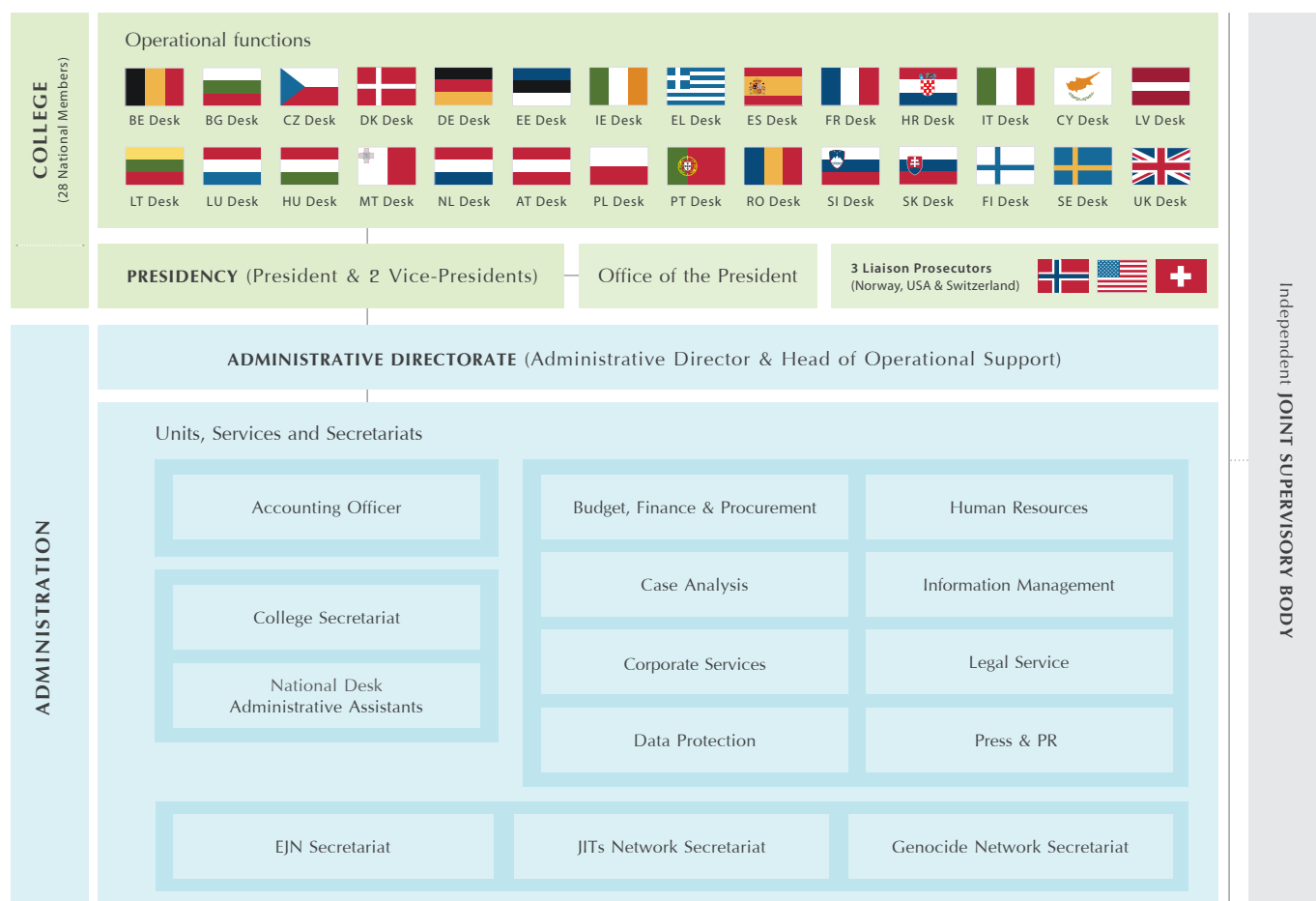
Administratsioon toetab riiklikke büroosid nende juhtumikorralduses, abistades neid juhtumite süstemaatilise haldamisega seotud elektroonsete vahendite kasutamisel (eelkõige CMS) ja käsitsi koostatud kartoteekide kasutamisel kooskõlas kolleegiumi poolt vastuvõetud juhistega. Lisaks toetab administratsioon taotluse peale koordineerimisnõupidamiste ja koordineerimis-keskuste ettevalmistamist ja järeltegevusi, sealhulgas juhtumite kohta eelteatiste andmise, analüüsiraportite, samuti õiguslaste arvamuste ja nõuannetega õiguslase koostöö vahendite rakendamiseks.

Edenes töö, mis puudutab *Tegevuste käsiraamatu* arendamist, eriti juhised Eurojusti juhtum algatamiseks ja kolm peatükki, mis on pühendatud operatiivsetele nõupidamistele (II taseme nõupidamistele), koordineerimisnõupidamistele ja koordineerimiskeskustele. Need *Tegevuste käsiraamatu* olulised osad võeti kolleegiumi poolt vastu eesmärgiga parandada ja harmoneerida

Eurojusti sisemist praktikat, hõlbustades sellega operatiivset tööd. Kõik ülejäänud peatükid esitati 2015. aastal kolleegiumile kaalutlemiseks ja aruteludeks.

2015. aastal panustas administratsioon teadmiste haldamise uute vahendite arendamisse Eurojustis. Selles kontekstis kavandati lisaks jätkuvalle CMSi arendamisele uus juhtum infovorm (CIF), mis töötati välja ja tehti kättesaadavaks kõigile riiklikele büroodele. CIF infovormile kantakse juhtumitega seonduv info, nagu näiteks see, kuidas takistusi ületati, parim praktika ja omandatud õppetunnid, ning see annab paindliku viisi kogutud andmetest juhtumite vaheliste sarnasuste otsimiseks ning statistikate ettevalmistamiseks.

Administratsiooni poolt toetatuna korraldas kolleegium 2015. aastal seitse operatiivset teemat ja neli temaatilist arutelu.

Klaus Rackwitz, Administrative Director

Alfredo García Miravete, Operational Support

Mike Moulder, Budget, Finance & Procurement

Alinde Verhaag, Case Analysis

Jacques Vos, Corporate Services

Nikolaos Panagiotopoulos, Human Resources

Jon Broughton, Information Management

Catherine Deboyser, Legal Service

Diana Alonso Blas, Data Protection

Ulf Bergström, Press & PR

Carla García Bello, College Secretariat

Ola Löfgren, EJP Secretariat

Vincent Jamin, JTTs Network Secretariat

Matevž Pezdirc, Genocide Network Secretariat

Operatiivsed teemad

Siseriiklikud asutused võivad paluda Eurojustil koguda infot või anda õigusosalast nõu liikmesriikidelt teema kohta, mis võib olla asjakohane või millel võivad olla operatiivsed mõjud. Kolleegium registreeris seitse sellist operatiivset teemat:

- (i) vastastikuse õigusabi taotluste kasutamine ning abitaotluste võimaldamise tingimused üritatud ja lõpetatud elektroonsete kelmuste juhtumites;
- (ii) väljaandmine Türgile;
- (iii) *ne bis in idem* põhimõtte seonduvalt maksupettusega;
- (iv) välismaised terroristlikud võitlejad Ukrainas;
- (v) Taani uus relvaseadusandlus;
- (vi) kuidas toimib liikmesriikides politsei ja kahtlus- aluste vaheliste kontaktide audiovisuaalne salvestamine (nii kinnipidamisel kui tunnistajate ütluste puhul); ning
- (vii) kuidas menetleda Krimmis paikneva isiku välja- andmist.

Temaatilised arutelud

Kolleegiumi 2014. aasta otsuse tulemusel on plenaarnõupidamistel eraldatud aega oskusteabe ja parima praktika vahetamiseks Eurojustile spetsiaalset operatiivset huvi pakkuvates valdkondades. Peeti neli temaatilist arutelu:

- (i) virtuaal- / krüptovaluutad;
- (ii) kohtualluvuse konfliktid;
- (iii) andmete säilitamine; ning
- (iv) kontrollitavad saadetised.

Temaatilisi arutelusid valmistab ette raportöör kolleegiumist, keda toetab administratsioon.

Eesmärgiga hõlbustada struktureeritud infovahetust Eurojusti ja liikmesriikide vahel valmistas administratsioon ette parandatud, kasutajasõbralikuma artikli 13 vormi, mis võeti kolleegiumi poolt vastu edasiseks testimiseks ja järgneva arendamiseks. Eurojusti siseriikliku koordineerimisüsteemi (ENCS) töö toetamiseks kaasajastas administratsioon regulaarselt Eurojusti siseriiklikele kontaktisikutele loodud ektraneti ala. Selles kontekstis koguti ja kaasajastati jätkuvalt siseriiklike juhiseid artikli 13 juurutamise kohta ning jagati juhtumeid Eurojusti ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku (EJN) vahel koos *Fiches Suédoises*'iga, andes ülevaate Eurojusti siseriikliku koordineerimisüsteemi ülesehitusest ja toimimisest liikmesriikides.

Kogu 2015. aasta vältel jätkas administratsioon kolleegiumi abistamist Eurojusti, Europoli ja Euroopa Prokuratuuri (EPPO) määruste kavandite teemal toimuvate läbirääkimiste seire ja analüüsiga ning sellega seotud Eurojusti arvamuste ja panuste ettevalmistamisega ELi sidus-rühmadele. Lisaks abistas administratsioon tegevusplaanide loomise ning seirega vastastikuste hindamiste kuuenda vooru ja välishindamise soovitude juurutamiseks.

4.2 Personal ja eelarve

2015. aasta lõpul oli Eurojustis 349 töötajat, sealhulgas 69 riiklikku liiget, asetäitjat ja assistenti, 199 tähtajalist teenistujat, 7 ajutist teenistujat, 23 lepingulist teenistujat, 23 lähetatud riiklikku eksperti ja 28 internit.

Eurojusti eelarve 2015. aastaks oli 33 818 miljonit eurot, sealhulgas paranduseelarve, et katta personalikuludega seotud plaanitud eelarvepuudujääki.

Eurojust puutus 2015. aastal taas kokku eelarvepuudujäägiga ettenägematute kulude arengute tõttu, mis oli kombineeritud struktuuriliste puudustega Euroopa Komisjoni teatistes inim- ja finantsressursside kavandamisest (siinjuures edaspidi viidatud kui mitmeaastane finants-raamistik – MFF). Teist aastat järjest oli Eurojust sunnitud appi võtma paranduseelarvega seotud leevendavaid meetmeid, sealhulgas lükates edasi tegevusi ja tehnoloogilisi arendusi, mis olid kavandatud andma pikaajalist tõhususe kasvu.

Kuna paranduseelarve kinnitamine oli ebakindel ja see kinnitati ametlikult alles aasta viimases kvartalis, oli Eurojusti iga-aastase tööprogrammi (AWP) planeeritud üleandmine seeläbi paraku häiritud, et kindlustada, et organisatsiooni õiguslikud kohustused ja operatiivne töö jääksid prioriteetideks. Samas kui Eurojust on olnud edukas oma eelarve juurutamise ja vajalike tunnustatud lisaassigneringute kindlustamise mõttes paranduseelarvete kaudu, on vältimatud ümberpaigutuste ja eelarveüle-kannete suurenemised toonud kaasa audiitorite märkusi nõrkuste kohta eelarve planeerimisel ja juurutamisel.

Vastuvõetud eelarve ja paranduseelarvega, mis ületab mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid viimasel kolmel aastal (kaasa arvatud 2016), on Eurojust optimistlik, et mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamine, mis on Euroopa Komisjoni poolt ette nähtud 2016. aastal (paralleelselt 2017. aasta eelarvetsükliga) võib parandada olukorda, mis puudutab eelarvet ja ametikohtade hulka. Selles osas soovib Eurojust mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamist, et tunnistada struktuurseid puudujääke ning teisi ettenägematuid ja vältimatuid kulusid. Selline läbivaatamine ei kujuta endast mitte ainult tõhususe kasvu, vaid, mis on veelgi tähtsam, tagab Eurojustile vahendid, et kasutada täielikult oma (inim-)ressursse, et vastata liikmesriikide suurenevatele vajadustele õiguslase koostöö järele ning edendada iga-aastase tööprogrammi eesmäärke, nagu need kavandatud on. Ilma selle mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärade vajaliku kohandamiseta Eurojusti jaoks perioodiks 2017–2020, hakkavad kogunenud ja vältimatud õiguslikud / finantskohustused riivama operatiivset tööd.

Finantstulemused paranesid võrreldes 2014. aastaga veelgi eelarve täitmise tasemega 99,86 %. Vastavuses institutsioonidevahelise kokkuleppega ja nõudega

vähendada ametikohti viie protsendi võrra, tuvastas Eurojust neli täitmata ametikohta, mis olid loodud selleks otstarbeks 2015. aastal kooskõlas organisatsiooni strateegiaga mitte lõpetada praegusi töölepinguid taoliste vähendamiste saavutamiseks.

ABAC täiustuse projekti juurutamine võimaldab Eurojusti administratsiooni inimressursside tõhusamat kasutamist, samas kui uus aja registreerimise vahend (eRecording), mis juurutati administratiivdirektori poolt kogu administratsiooni personalile 2015. aastal, on tähtis samm tegevuspõhise seire ja aruandluse poole.

Eurojust jätkas oma praktikat oma tööprogrammi vahetamiseks teiste justiits- ja siseküsimuste nõukogu ametitega ning andis ühtlasi tagasisidet teiste justiits- ja siseküsimuste nõukogu ametite planeerimisdokumentidele.

Konsolideeritud iga-aastane tegevusaruanne

Administratiivdirektori 2015. aasta konsolideeritud iga-aastane tegevusaruanne (CAAR), mis oli Eurojusti 2015. aasta aruande avaldamise ajal koostamisel, sisaldab täpsemat üksikasjalikku infot administratsiooni saavutustest aasta jooksul. Aruandlus konsolideeritud iga-aastase tegevusaruande kaudu järgib ELi ametite juhtide poolt kinnitatud struktuuri ja tugineb peamiselt Eurojusti 2015. aasta iga-aastase tööprogrammi eesmärkide, tegevuste ja tulemuslikkuse võtmenäitajate juurutamisele, mis on seal eraldatud nii iga strateegilise eesmärgi kui ka inim- ja finantsressursside jaoks.

4.3 Väliskommunikatsioon

Eurojust koondas põhitähelepanu kuuele valdkonnale: (i) organisatsiooni kommunikatsioonile ja identiteedile, nt mainekujundusele, turundusele ja positsioneerimisele; (ii) välissuhetele ja ELi suhetele; (iii) meedia mõju laiendamisele ja üle-euroopalisele katmisele; (iv) Eurojusti digitaalse kommunikatsiooni tugevdamisele; (v) väljaannetele, nt uuringutele, raportitele ja brošüüridele; ning (vi) sisekommunikatsioonile.

Eurojust avaldab regulaarselt pressiteateid ja uudislugusid (2015. aastal 95) nii oma operatiivse töö kui ka mitteoperatiivsete tegevuste kohta.

eu-LISA (Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise Euroopa amet) poolt 2015. aastal võõrustatud justiits- ja siseküsimuste nõukogu ametite võrgustiku raames panustas Eurojust justiits- [ja siseküsimuste nõukogu ametite videoklippi](#). Samuti panustas Eurojust teabelehte kriisipunktide kohta koos Frontexi, Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO), Europol, eu-LISA ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga (FRA).

Eurojusti väljaanded ja infograafikud on kättesaadavad meie [veebilehel](#).

Näide Eurojusti väljaannetest 2015. aastal:

Eurojust viis läbi turundusseminarid ***liri-maal märtsis***, Hispaanias mais ja Rumeenias novembris ning 42 ***teabetuuri*** erinevates liikmesriikides osana oma jätkuvast algatusest tõsta esile Eurojusti tööd ning tõsta õigustöötajate teadlikkust liikmesriikides selle väärtuse ja tõhususe osas, mida Eurojust annab piiriülestele juhtumitele. Turundusseminarid tegelevad sügavamalt Europoli juhtumikorraldusega ja sellega, kuidas Eurojust saab õigustöötajaid abistada. Teabetuurid annavad Eurojusti tööst üldisema ülevaate.

4.4 Uued tööruumid

2015. aastal jätkusid ehitustööd nagu planeeritud ning programm jäi graafikusse.

Neljandas kvartalis hakkas hoone ilmet võtma. Viidi lõpule kujundusprojekt ning alustati hanke-protseduure, mis lõpevad 2016. aastal.

Avalik juurdepääs dokumentidele

Avalik juurdepääs dokumentidele

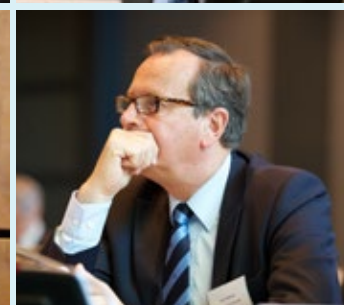
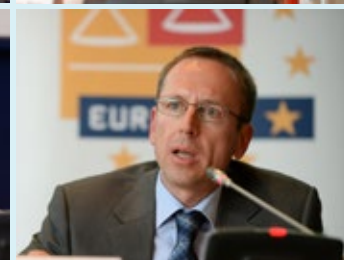
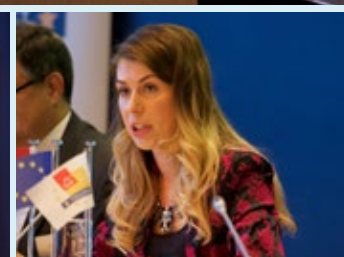
2015. aastal saadi 18 avaliku [juurdepääsu taotlust Eurojusti](#) dokumentidele, mis oli vähem võrreldes 25 taotlusega 2014. aastal. Kordustaotlusi 2015. aastal ei saadud. Täiendav info on kättesaadav Eurojusti veebilehel.

Avalik register

Avalik [register loodi](#) kodanikele lihtsama juurdepääsu võimaldamiseks Eurojusti poolt hoitud dokumentidele, ilma vajaduseta esitada formaalset ligipääsutaotlust dokumentidele. Avalik register on kättesaadav Eurojusti veebilehel.

Strateegiline seminar *Kohtualluvuse konfliktide* teemal Läti ELi eesistumisel

Töötuba *andmete säilitamise* teemal Luksemburgi ELi eesistumisel

Eurojust ja õigustöötajate võrgustikud

Eurojust võõrustab Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku (EJN), ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustiku ja genotsiidivõrgustiku sekretariaate, tuginedes oma ressurssidele. Nende liikmed on osa Eurojusti personalist ning kindlustavad regulaarse aruandluse kolleegiumile oma algatustest ja tegevustest.

Sekretariaadid osutavad teenuseid võrgustikele ja hõlbustavad koostööd riiklike büroodega nende ühistes tegevusvaldkondades. Eurojust toetab samuti konsultatiivfoorumi tegevusi.

5.1 Euroopa õigusalase koostöö võrgustik

Euroopa õigusalase koostöö võrgustik (EJN) on kontaktpunktide võrgustik, mis hõlbustab õigusalast koostööd kriminaalasjades. See rajati 1998. aastal. Sekretariaat loodi 2003. aastal Eurojustis.

Nõupidamised. 2015. aasta plenaarnõupidamised toimusid Riias ja Luxembourg'is. Riia nõupidamisel käsitleti ELi vangide üleandmise raamotsust ja direktiivi Euroopa lähenemiskeelu kohta. Nõupidamisel Luxembourg'is arutati kolme direktiivi kahtlusaluste ja süüdistatavate isikute protseduuriliste õiguste kohta. Kolm nõupidamist peeti Eurojustis Haagis: regulaarne nõupidamine, siseriiklike kontaktisikute nõupidamine ja tehniliste küsimuste kontaktisikute nõupidamine. Lisaks toimusid piirkondlikud nõupidamised Horvaatias, Eestis ja Leedus ning siseriiklike nõupidamisi peeti Bulgaarias, Prantsusmaal ja Portugalis, et arutada ja parendada rahvusvahelist õigusalast koostööd erinevates valdkondades sealhulgas suhteid Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku ja Eurojusti vahel. Eurojusti riiklike büroode esindajad osalesid nendel nõupidamistel.

Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku teabeleht. Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku (EJN) teabelehte hakati välja andma 2015. aastal kui vahendit EJNi kontaktpunktidele info edastamiseks Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku ja EJNi sekretariaadi käimasolevate tegevuste kohta.

Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku eesistuja-riikide kolmik. Euroopa õigusalase koostöö võrgustik muutis praeguse eesistujariikide kolmiku töömeetodit dünaamilisema meetodi kasuks, kaasates tulevased eesistujariigid varajasemas staadiumis kui enne. Uus formaat, Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku eesistumiskogu, koosneb endisest, praegusest ja kahest tulevast Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku eesistujariigist.

Euroopa õigusalase koostöö võrgustik ja Eurojust. Euroopa õigusalase koostöö võrgustik ja Eurojust tegid koostööd ühise lähenemise kallal vastastikuste hindamiste kuuenda vooru soovitudele, mis puudutasid EJNi. Loodi tegevusplaan, et kindlustada soovitude juurutamine.

Ühine dokument, *Õigustöötajate abistamine kriminaalasjadega seotud rahvusvahelise koostöö vallas: Euroopa õigusalase koostöö võrgustik ja Eurojust, „Mida saame teie heaks teha?“*, tõlgiti kõigisse ELi ametlikes keeltesse ning avaldati Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku ja Eurojusti veebilehtedel. See ühine dokument teavitab liikmesriikide õigustöötajaid teenustest ja abist, mida saab osutada Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku ja Eurojusti poolt, et abistada õigustöötajaid otsustamisel selle üle, kas juhtumitega peaks tegelema Euroopa õigusalase koostöö võrgustik või Eurojust. Samuti kinnitab see dokument, et nii Euroopa õigusalase koostöö võrgustik kui Eurojust tegelevad juhtumitega, mis käivad nende mandaatide alla, kasutades aega ja ressursse tõhusalt ja tulemuslikult ning vältides töö dubleerimist.

Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku veebileht. Võeti kasutusele uus [koduleht](#) Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku veebilehe jaoks. Uus kujundus annab veebilehel lihtsama juurdepääsu infole ja töövahenditele. Veebilehe justitsraamatukogus on nüüd kõik õigusalases koostöös kriminaalasjades vastastikuse tunnustamise vahendite vormid, mis on Wordi formaadis toimetatavad kõigis ELi ametlikes keeltes. Lasti välja justitsatlase uus versioon. Nüüd saab see abistada õigustöötajaid pädevate asutuste tuvastamisel kõigi vastastikuse tunnustamise, samuti traditsioonilise vastastikuse õigusabi taotluste vahendite jaoks.

e-õiguse portaal. Jätkusid arutelud koostööst Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku ja e-õiguse vahel eesmärgiga majutada Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku veebileht e-õiguse portaali, elektroonse liidesega vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevas alas.

Koolitus. Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku sekretariaat korraldas kuuenda inglise keele koolituskursuse Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku kontaktpunktidele koostöös Euroopa Õiguse Akadeemiaga (ERA) Trieris. Ühe nädala jooksul õppisid ja praktiseerisid osalejad õigusalases koostöös kriminaalasjades kasutatavaid väljendeid ja sõnavara ning vahetasid infot oma vastavate siseriiklike süsteemide kohta.

5.2 Ühiste uurimisrühmade riiklike ekspertide võrgustik

Ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustik, mis asutati 2004. aastal, koosneb siseriiklikest justits- ja õiguskaitse kontaktpunktidest, kes vastutavad ühiste uurimisrühmade kasutamise ergutamise ning infovahetuse ja parima praktika vahetamise eest liikmesriikide vahel. Eurojust on võõrustanud selle sekretariaati alates 2011. aastast, panustades tulemuslikumale vastastoiemele.

Aastakoosolek. Ühiste uurimisrühmade riiklike ekspertide 11. aastakoosolek toimus 11. ja 12. juunil 2015. Selle aasta koosoleku peateemaks oli *Juurdepääsu edendamine ühistele*

Funding joint investigation teams

Providing technical and financial support to JITs is part of Eurojust's mission to stimulate and improve the coordination of investigations and prosecutions in cross-border criminal cases. This funding programme ensures that financial and other organisational constraints linked to the cross-border nature of a case do not hinder the establishment and operational needs of a JIT.

Who can apply?

- Judicial and/or law enforcement authorities
- JITs between EU States and
JITs between EU/non-EU States
- Eurojust's National Members invited
to participate in the JIT

What is not covered?

- ✗ Costs prior to the JIT
- ✗ Domestic costs
- ✗ Purchase of equipment
- ✗ Pre-financing of costs

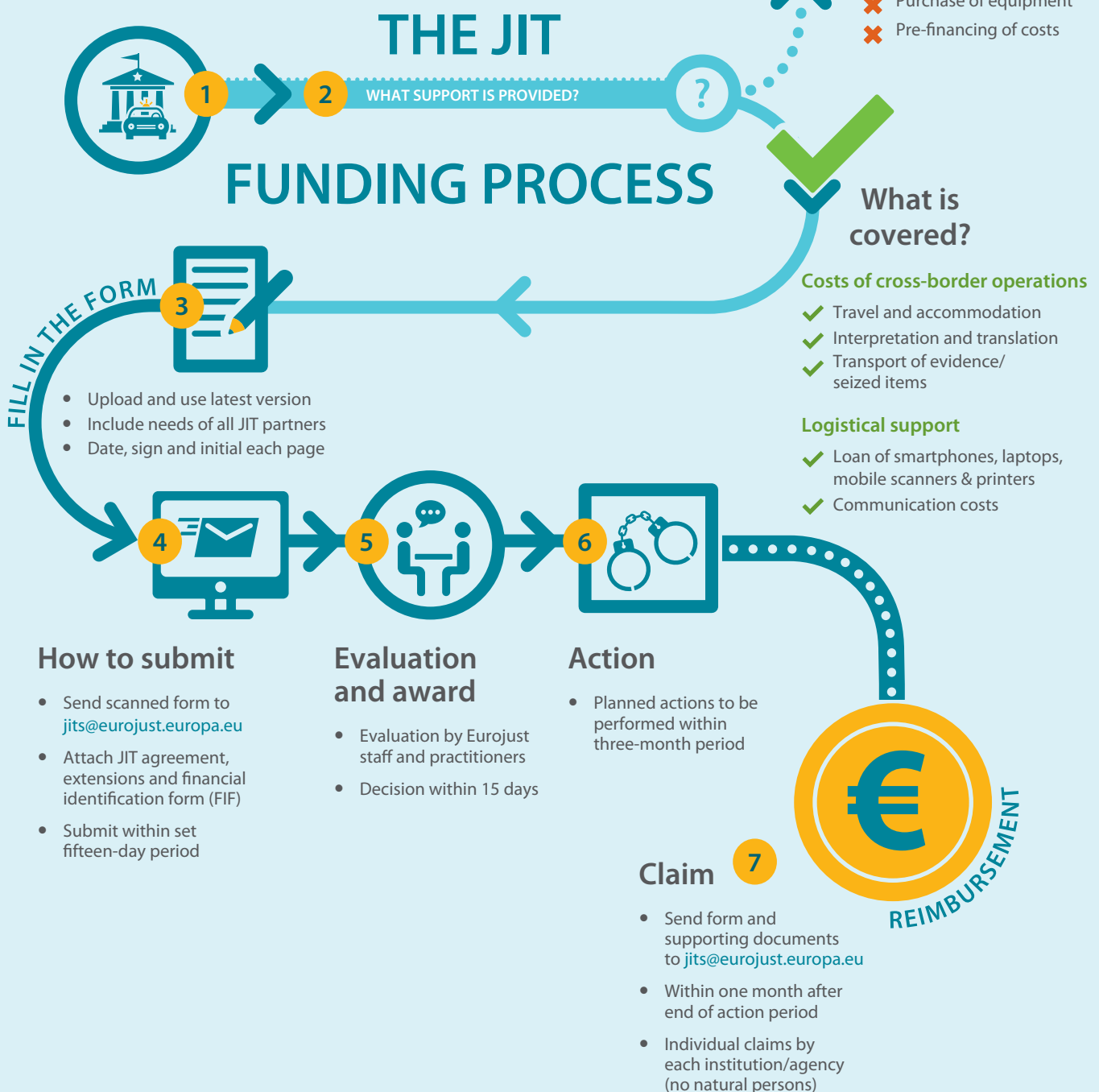
What is covered?

Costs of cross-border operations

- ✓ Travel and accommodation
- ✓ Interpretation and translation
- ✓ Transport of evidence/
seized items

Logistical support

- ✓ Loan of smartphones, laptops,
mobile scanners & printers
- ✓ Communication costs

uurimisrühmadele: millised vahendid toetavad innovaatilist praktikat? eesmärgiga hinnata vajadust vaadata saadud kogemuste valguses läbi olemasolevad ühiseid uurimisrühmi toetavad vahendid (ühiste uurimisrühmade käsiraamat, näidisleping, ühise uurimisrühma tegevusplan). [Koosoleku järeldused](#) on kättesaadavad Eurojusti veebilehel.

Projektid. Märkimisväärset edu saavutati ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustiku projektide osas. *Fiches Espagnoles*, kokku 12 toimikut – liikmesriikide seadusandluse kokku-võtted ühiste uurimisrühmade loomise ja tegutsemise kohta – tehti kättesaadavaks ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustiku piiratud ligipääsuga ala kaudu. Detsembris avaldati esimene *ühiste uurimisrühmade hindamisraport* ning tehti kättesaadavaks õigustöötajatele ja huvitatud sidusrühmadele. See dokument ühendab kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed leiud, mis tulenevad 42 ühise uurimisrühma enesehindamisest, mis saadi sekretariaadi poolt alates 2014. aasta aprillist kuni 2015. aasta oktoobrini. See kirjeldab õigustöötajate poolt kogetud peamisi kasusid, parimat praktikat ja väljakutseid ühiste uurimisrühmade kasutamisel.

Ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustiku piiratud ligipääsuga ala. Ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustiku piiratud ligipääsuga ala on veebiplatvorm, mis toimib ühiste uurimisrühmadega seotud info, eriti ühiste uurimisrühmade õigusaktide ja praktika, ainsa hoidlana. 2015. aastal võeti ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustiku aastakoosoleku järelduste osana vastu otsus laiendada juurdepääsu sellele platvormile kõigile huvitatud ELi õigustöötajatele, nt Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku kontaktpunktidele ja ühiste uurimisrühmade juhtidele, kes on kaasatud ühisesse uurimisrühma, mis sai finantstoetust.

Ühiste uurimisrühmade rahastamine. Eurojusti ja ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustiku vahelise eduka vastastoitme tunnistuseks on ka sekretariaadile antud vastutus alates 2013. aastast – juhtida Eurojusti finantstuge ühiste uurimisrühmade tegevustele (vaata jaotis 1.4).

Koolitus. Ühiste uurimisrühmade ekspertide võrgustik ja tema sekretariaat jätkasid edukat koostööd, mis oli rajatud Euroopa Politseikolledži (CEPOL) ja Euroopa õiguslase koolituse võrgustikuga (EJTN), et kavandada ja juurutada praktilisi koolitusi ühiste uurimisrühmade teemal – nii Euroopa Liidu sees kui sellest väljaspool –, mis mängib tähtsat rolli selle töövahendi kasutamise edendamisel.

5.3 Genotsiidivõrgustik

Genotsiidivõrgustik rajati 2002. aastal, et tagada tihe koostöö siseriiklike asutuste vahel, mis uurivad ja menetlevad kohtus genotsiidikuritegusid, inimsusevastaseid ja sõjakuritegusid, vahetades operatiivset infot, parimat praktikat ja kogemusi. Genotsiidivõrgustiku sekretariaat loodi 2011. aasta juulis Eurojustis.

Nõupidamised. Kaks plenaarnõupidamist toimusid Eurojustis 2015. aastal, aprillis avatud allika ja maavaatluse info kasutamise kohta põhiliste rahvusvaheliste kuritegude uurimise ja nende eest vastutuselevõtmise otstarbel, ning oktoobris võitlejate ja tsiviiliskite eristamise kohta ning võimaluste kohta võtta kaasaegsete relvastatud konfliktide mitmesuguseid osalejaid vastutusele erinevate õigusaktide kogumite põhjal (terrorismivastane võitlus, rahvusvahelised kuriteod, tavakuriteod). Mõlema [plenaarkoosoleku järeldused on kättesaadavad](#) Eurojusti veebilehel. Lisaks peeti kaks *ad hoc* nõupidamist, et arutada ja edendada siseriiklike uurimisi käimasoleva relvastatud konflikti osas Süürias ning hõlbustada koostööd teemadel, mis seonduvad varasema konfliktiga Libeerias.

Strateegiadokument. Edu saavutati *Strateegia* avaldamisega, mis sisaldab laialdast meetmete kogumit, et tugevdada toetust siseriiklikele asutustele võitluses karistamatusega. *Strateegia* kiideti heaks justits- ja siseküsimuste ministrite poolt ning see sai ELi teabeallikaks koos praktiliste juhistega põhiliste rahvusvaheliste kuritegude uurimiseks ja nende eest vastutuselevõtmiseks siseriiklikul tasandil. See tõlgiti kõigisse ELi ametlikes keeltesse ja on kättesaadav Eurojusti veebilehel.

Piiratud ligipääsuga ala laiendamine. Piiratud ligipääsuga ala, veebiplatvormi, mis sisaldab siseriiklikele asutustele asjakohast infot nende võitluses karistamatuse vastu, laiendati veelgi ning kaasajastati, et pakkuda kasutajasõbralikumat ja kasulikku teenust siseriiklikele kontaktpunktidele.

Koolitus. Koolitus siseriiklikele kohtunikele ja prokuröridele põhiliste rahvusvaheliste kuritegude ning nendega seonduvate vastutuselevõtmiste ja kohtuprotsesside spetsiifika teemal toimus esmakordselt 2015. aastal. Koolitus oli välja arendatud ja juurutatud genotsiidi-võrgustiku sekretariaadi poolt koostöös Euroopa õiguslase koolituse võrgustikuga (EJTN). Koolitus koondas põhitähelepanu rahvusvahelise kriminaalõiguse juhtumite õiguslastele eripäradele ja nende kohaldamisele siseriiklikes kohtuallustes. See sisaldas mooduleid kuritegude määratlemise, vastutuse viiside, tõenduslike väljakutsete ja praktiliste komponentide kohta, et juhtum kohtuprotsessi jaoks üles ehitada, samuti õiguslast koostööd kolmandate riikide, ÜRO ja valitsusväliste organisatsioonidega.

5.4 Euroopa Liidu liikmesriikide peaprokuröride ja prokuratuurijuhtide konsultatiivfoorum

[Konsultatiivfoorum](#) asutati 2010. aastal, et tugevdada õiguslast koostööd ja vastastikust usaldust liikmesriikide vahel ning anda sisend kohtunikelt ja prokuröridelt

ELi institutsioonidele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala arendamiseks. 2015. aastal jätkas Eurojust konsultatiivfoorumi tegevustele õigusliku, administratiivse ja finantstoe osutamist, sealhulgas võõrustades tema kaks korda aastas toimuvaid koosolekuid.

2015. aasta juunis võõrustas Eurojust [konsultatiivfoorumi 9. koosolekut](#) Läti eesistumisel. Koosoleku kokkukutsujaks oli Läti peaprokurör ja see andis foorumi liikmetele võimaluse arutada Euroopa Prokuratuuri (EPPO) ülesehitamist ja selle seost Eurojustiga koos pr Věra Jourovága, õigusküsimuste, tarbijate ja soolise võrdõiguslikkuse volinikuga. Foorumi liikmete vahel vahetati vaateid Euroopa Prokuratuuri, Eurojusti, Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku (EJN), Europoli ja Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) rollidest praeguse ja tulevase õigusliku raamistiku valguses. Teise suurt huvi pakkuva teemana esitles Eurojust oma vaatekohta välismaiste terroristlike võitlejate ilmingu ning kriminaalõigusliku vastutoime teemal. Konsultatiivfoorumi koosolek langes kokku Eurojusti strateegilise seminariga *Kohtualluvuse konfliktid, menetluse üleandmine* ja ne bis in idem: *edusammud, puudujäägid ja lahendused*. Konsultatiivfoorum jõudis sel teemal seminari tulemuste ja foorumi liikmete poolt antud panuste alusel ühiste järeldusteni (vaata jaotis 3.1.).

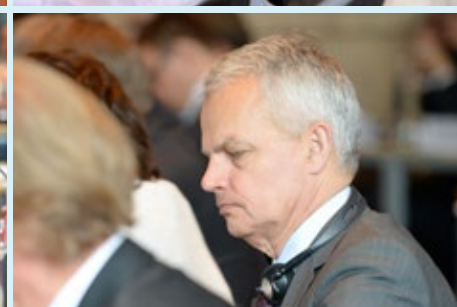
Luksemburgi peaprokurör kutsus [konsultatiivfoorumi 10. koosoleku](#) kokku Eurojustis 2015. aasta detsembris. Foorumi liikmed vahetasid vaateid Euroopa Kohtu poolt andmete säilitamise direktiivi kehtetuks tunnistamise praktiliste mõjude kohta uurimistele ja vastutuselevõtmistele. Eurojust jagas osalejatega infot Eurojusti hiljutisest tööst terrorismiga võitlemise ja välismaiste terroristlike võitlejate valdkonnas, samuti infot ELi hiljutiste algatuste kohta migratsiooni-kriisiga tegelemiseks ning Eurojusti tegevustest võitluses illegaalsete immigrantide smugeldamisega. Foorumi liikmed vahetasid kogemusi väljakutsete kohta, millega nad olid puutunud kokku siseriiklikul tasandil, ning ühiseid järeldusi esitamiseks ELi poliitika kujundajatele nendes valdkondades. Konsultatiivfoorumi koosolekule eelnes Eurojusti töötuba *Andmete säilitamine võitluses raske kuritegevusega: viis edasiminekuks* (vaata jaotis 3.2).

Mõlemal korral tuli kokku lai ring eksperte ja siseriiklike prokuratuuriasutuste kõrgetasemelisi esindajaid ning esindajaid ELi ametitest ja institutsioonidest. Konsultatiivfoorumi viienda aastapäeva puhul algatati kaalutlused konsultatiivfoorumi tulevase formaadi ja sisu üle. Konsultatiivfoorumi [koosolekute järeldused](#) on kättesaadavad Eurojusti veebilehel.

Konsultatiivfoorumi koosolekud Läti ELi eesistumisel...

... ja Luksemburgi ELi eesistumisel

Hindamine ja tulevikuperspektiivid

Teema

Vastastikuste hindamiste kuues voor liikmeriikides

Kooskõlas ühismeetmega 97/827/JSK, mis võeti Nõukogu poolt vastu 5. detsembril 1997, otsustas üldküsimuste, sealhulgas hindamise töörühm (GENVAL) 2011. aasta juunis, et vastastikuste hindamiste kuues voor tuleks pühendada praktilisele juurutamisele ja tegutsemisele liikmesriikides vastavalt Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsusele 2002/187/JSK, millega moodustati Eurojust, et tugevdada võitlust raske kuritegude vastu, muudetud otsustega 2003/659/JSK ja 2009/426/JSK ning 29. juuni 1998. aasta ühismeetmega 98/428/JSK, Euroopa õigusalase võrgustiku loomise kohta, mis tunnistati kehtetuks ja asendati Nõukogu otsusega 2008/976/JSK Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku kohta kriminaalasjades liikmesriikides.

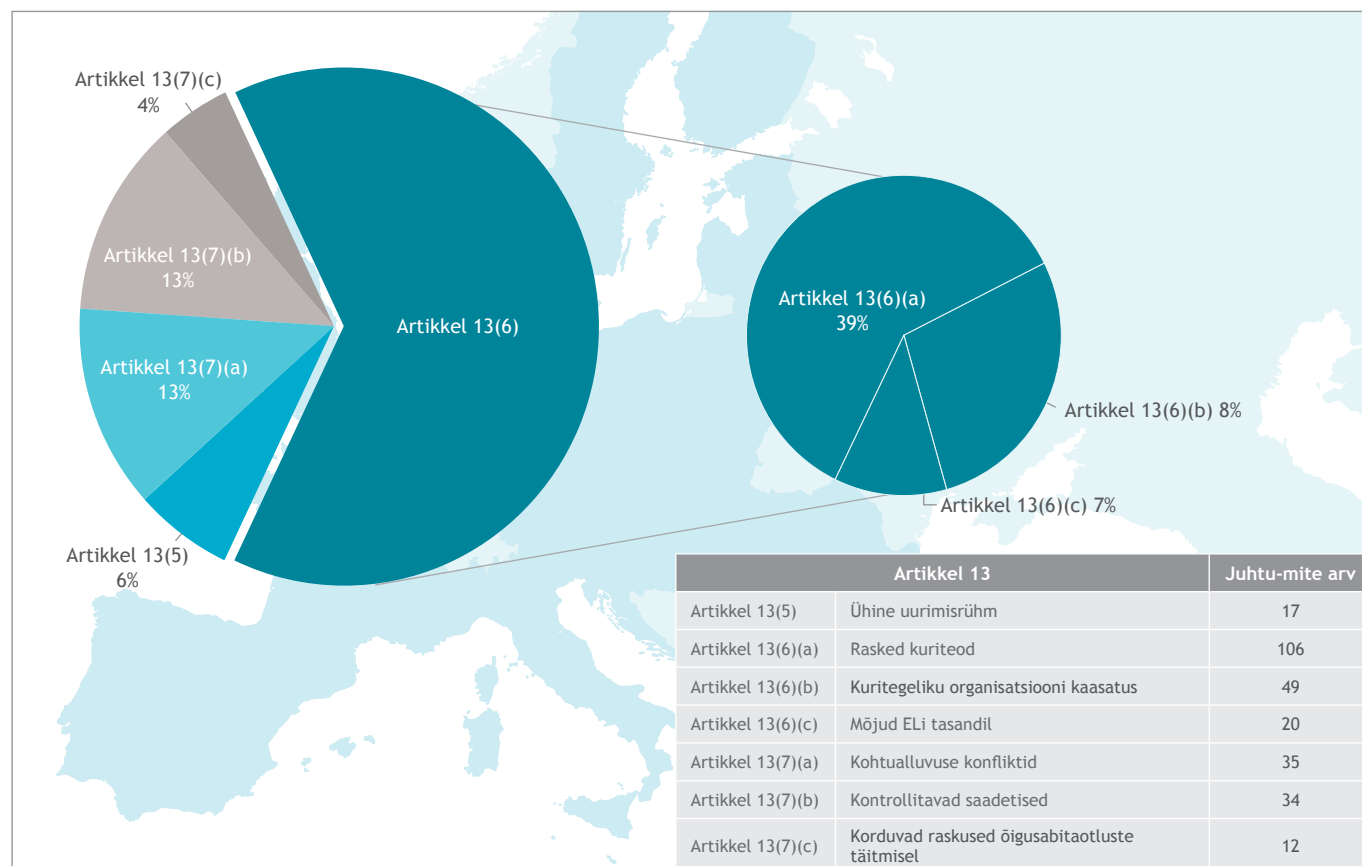
Vastastikused hindamised viidi liikmesriikides ekspertide poolt läbi ajavahemikus 2012. aasta maist kuni 2014. aasta maini; Eurojusti vaatlejad on kõigil neil hindamistel osalenud. Pärast kohapealseid visiite liikmesriikidesse koostati ekspertide poolt Nõukogu sekretariaadi ja vaatlejate toel raportid. Lõppraport, mis peegeldab vastastikuste hindamiste kuuenda vooru üldist tulemust, võeti vastu 17. detsembril 2014. See sisaldab 24 soovitusi liikmesriikidele, Euroopa institutsioonidele, Eurojustile ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustikule.

2014. aasta oktoobris võttis Eurojusti kolleegium vastu sisemise tegevusplaani, et hõlbustada vastastikuste hindamiste kuuendast voorust Eurojustile suunatud soovitude juurutamist. 2015. aastal saavutati edasist edu kõigis valdkondades juurutamises, s.t Eurojusti operatiivsete võimekuste tugevdamises, vahendite ja töövahendite suurendamises infovahetuseks pädevate siseriiklike asutustega ja edasises latusas koostöös Euroopa õigusalase koostöö võrgustikuga.

Eurojusti ekstranet

Eurojusti ekstranet on piiratud ligipääsuga ala Eurojusti veebilehel, mis on juurdepääsetav Eurojusti siseriiklikele kontaktisikutele. See sisaldab õigustöötajate tööks asjakohaseid dokumente, nagu näiteks juhiseid juhtumite jagamisest Eurojusti ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku vahel, siseriiklike juhiseid Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 13 juurutamiseks ja teabelehti *Fiches Suédoises* Eurojusti siseriikliku koordineerimissüsteemi (ENCS) ülesehitusest liikmesriikides.

Artikliga 13 seotud juhtumid

Fiches Suédoises

Fiches Suédoises annab ülevaate Eurojusti siseriikliku koordineerimisüsteemi struktuurist ja toimimisest liikmesriikide kaupa. Seda vahendit ajakohastatakse Eurojusti poolt regulaarselt, et toetada Eurojusti siseriikliku koordineerimisüsteemi juurutamist ning kogemuste ja parima praktika vahetamist. Alates 2014. aasta novembrist sisaldab *Fiches* jaotist, kus on esitatud olemasolevate siseriiklike juhiste kollektsioon, mis on seotud Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 13 juurutamise ja juhtumite jagamisega Eurojusti ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vahel.

Eurojusti ja tema tegevuste välishindamine

Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artiklis 41a on sätestatud, et kolleegium peab läbi viima sõltumatu välishindamise Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse juurutamise kohta, samuti Eurojusti poolt läbiviidud tegevuste kohta enne 4. juunit 2014 ja seejärel iga viie aasta tagant.

Eurojusti kolleegium alustas Eurojusti hindamise läbiviimise protsessi 2013. aastal, võttes Euroopa Komisjoniga konsulteerides vastu hindamise pädevusraamistiku. Hankeprotseduur viidi läbi 2014. aasta esimesel poolel ning EY (varasem Ernst & Young) sai volitused hindamise läbiviimiseks.

Eurojusti hindamine viidi läbi 2014. aasta septembrist kuni 2015. aasta juunini. [EY lõppraport](#) Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse ja Eurojusti poolt läbiviidud tegevuste hindamise kohta avaldati 30. juunil 2015. Raport edastati Euroopa Komisjonile, Euroopa Parlamendile ja Nõukogule.

Kolleegium võttis arvesse ja arutas EY soovitusi arendamiseks ja parendamiseks, eriti valitsemistavade ülesehituse ja vajaduse osas muuta kolleegiumi sisemisi tööstruktuure, praktikaid ja operatiivseid protseduure sujuvamaks. 2015. aasta lõpul võttis kolleegium vastu

sisemise tegevusplaani soovitude juurutamiseks, mis täiendab vastastikuste hindamiste kuuenda vooruga seotud sisemist tegevusplaani. President raporteeris Euroopa Parlamendile hindamise leidudest ja Eurojusti poolt planeeritud järeltegevustest 2015. aasta detsembris.

Seadusandlikud arengud Eurojusti määruse teemal

Arvestades ELi toimimise lepingu artiklit 85 ning Eurojusti tugevdamiseks ja tema tulemuslikkuse suurendamiseks, esitas Euroopa Komisjon 2013. aasta juulis Eurojusti määruse ettepaneku. 2015. aasta märtsis võttis Nõukogu vastu osalise üldise lähenemise, mis katab määruse eelnõu sätteid, väljaarvatud sätteid, mis on seotud Euroopa Prokuratuuriga (EPPO). Eurojust jätkas panustamist ELi institutsioonide läbirääkimistesse, tuginedes oma kogemustele, muu hulgas andmekaitse teemal.

Euroopa Komisjon andis välja oma seadusandliku ettepaneku Euroopa Prokuratuuri asutamiseks paralleelselt koos ettepanekuga Eurojusti määruseks, võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 86, mis sätestab, et tulevane Euroopa Prokuratuur võidakse asutada Eurojustist. See funktsionaalne seos tulevase Euroopa Prokuratuuri ja Eurojusti vahel ning selle mõju Eurojusti tegevustele ning ressurssidele jäävad ELi institutsioonide poolt vaagimise alla. Eurojust on jaganud oma sisendit ja muret ELi institutsioonidega, tuginedes oma oskusteabele.

Tsitaat EY lõppraportist:

„Eurojust on põhimõtteliselt tulemuslik organisatsioon, mis jätkab ikka ja jälle oma põhilise operatiivse töö ületamist. Eurojusti üldine juhtumikorraldus on kasvanud järjekindlalt (suurenedes 1 085 juhtumilt 2007. aastal 1 804 juhtumini 2014. aastal), mis tõendab head mainet ja usaldust, mille organisatsioon on siseriiklike asutustega üles ehitanud, ja lisaväärtust, mida ta on olnud suuteline pakkuma.“

Nõukogu järelduste järelmeetmed

Juulis võttis justiits- ja siseküsimuste nõukogu vastu [Eurojusti 2014. aasta aruande järelduste projekti](#). Täpsem info on leitav allpool valdkondade kohta, milles Nõukogu Eurojustil oma tööd edendada palus ja / või soovitusi esitas.

Operatiivsete võimekuste tugevdamine

- ▶ Tegevuste käsiraamatu arendamine, et parandada Eurojusti tõhusust ja tulemuslikkust, sealhulgas juhiseid koordineerimisnõupidamiste kohta;
- ▶ Eurojust seirab ja hindab regulaarselt erakorralise koordineerimiskeskuse (OCC) kasutamist siseriiklike asutuste poolt. Erakorraline koordineerimiskeskus on loodud kasutamiseks pädevate siseriiklike asutuste poolt, et võtta ühendust oma vastava riikliku esindajaga Eurojustis kiireloomulistes juhtumites väljaspool tööaega. Erakorraline koordineerimiskeskus vastab helistajale tema enda keeles ja edastab kõne siseriiklikule valves olevale erakorralise koordineerimiskeskuse esindajale. Eurojusti välishindamine jõuab järeldusele, et erakorralise koordineerimiskeskuse kasutamine on olnud seni suhteliselt piiratud. Riiklike liikmetega võiks ühendust saada 24/7 alusel isegi enne erakorralise koordineerimiskeskuse juurutamist. Eurojust andis sisendi läbirääkimisteks Eurojusti määruse teksti teemal, soovitudes kustutada fraas „*läbi üheainsa erakorralise koordineerimiskeskuse kontaktpunkti Eurojustis*“, kuna see piirab alternatiivseid lahendusi;
- ▶ Tööd parendatud, kasutajasõbralikuma artikli 13 vormi kallal on alustatud, võttes arvesse liikmesriikide vastastikuste hindamiste kuuenda vooru asjakohaseid soovitusi;
- ▶ Arendati välja uus CMSi funktsionaalsus, et tugevdada Eurojusti võimekust teha siseriiklikele asutustele kättesaadavaks tagasiside artikli 13 teadete tulemusena. See uus lahendus võimaldab üleöö seose avastamist läbi CMSi ja teeb võimalikuks kasulike tabamuste arvu maksimeerimise;
- ▶ 2015. aastal võeti kasutusse veel kaks turvalist võrguühendust Eurojusti ja liikmesriikide (Hispaania ja Luksemburgi) vahel, millega nende koguhulk kasvas 13-ni;
- ▶ Loodi CMSi kaks täiendatud versiooni, et toetada Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 12 juurutamist kooskõlas Eurojusti andmekaitsereeglitega. Eurojust on jätkanud kulutõhusamate viiside uurimist Eurojusti siseriikliku koordineerimisüsteemi liikmete, peamiselt Eurojusti siseriiklike kontaktisikute, juurdepääsuks CMSile;
- ▶ Eurojusti siseriiklike kontaktisikuid teavitatakse regulaarselt siseriiklike juhiste uuendustest, mis puudutavad artikli 13 juurutamist, ning juhtumite jagamisest Eurojusti ja Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vahel. Täiendav info Eurojusti siseriiklike koordineerimisüsteemide toimimisest liikmesriikides on leitav *Fiches Suédoises*'is. Kogu info on kättesaadav Eurojusti ektraneti piiratud ligipääsuga alas;
- ▶ On välja arendatud sisemised tegevusplaanid, et juurutada vastastikuste hindamiste kuuenda vooru ja Eurojusti välishindamise soovitusel õigeaegselt ja sujuval viisil.

Kuriteoalddkonnad: terrorism – välismaised terroristlikud võitlejad ja küberkuritegevus

- ▶ Suurenenud infojagamine vastavuses Nõukogu otsusega 2005/671/JSK;
- ▶ Eurojusti *Terrorismialaste kohtuotsuste ülevaade 2015* (TCM);
- ▶ Kolmas Eurojusti raport välismaiste terroristlike võitlejate kohta;
- ▶ Ühendus Europol'i reisijate fookuspunktiga (Travellers);
- ▶ Panustamine Eurojusti poolt *terrorismi olukorra ja suundumuste raportisse* (TE-SAT);

- ▶ Taktikaline nõupidamine *Ühtse õigusalase vastutoime suunas välisvõitlejatele*;
- ▶ Eurojusti terrorismiasjade siseriiklike kontaktisikute iga-aastane strateegiline nõupidamine;
- ▶ Kontaktpunktide nimetamine Alžeerias, Tšiilist, Iraagist, Jordaaniast, Liibanonist, Palestiina omavalitsusest ja Saudi Araabiast;
- ▶ Eurojusti esindaja lähetamine EC3 juurde;
- ▶ Ühine Eurojusti–Europoli dokument *Ühised väljakutsed küberkuritegevuse juhtumites*;
- ▶ 2006. aasta andmete säilitamise direktiivi kehtetuks tunnistamise mõju hindamine;
- ▶ Taktikaline nõupidamine teemal *Territoriaalsus küberruumis ja e-asitõendite lubatavus küberkuritegudega seonduvates kohtumenetlustes*;
- ▶ Eurojusti nõupidamine *Õigusalase küberkuritegevuse võrgustiku poole*;
- ▶ Osalemine vastastikuste hindamiste seitsmendas voorus, mis on pühendatud küberkuritegevusele.

Koostöö partneritega – EJN, Europol ja OLAF

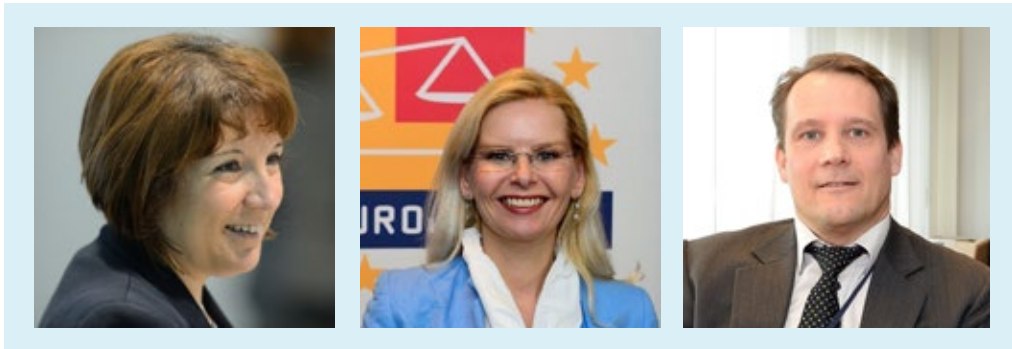
- ▶ Ühine Eurojusti / Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku dokument, *Õigustöötajate abistamine kriminaalasjade-ga seotud rahvusvahelise koostöö vallas: Euroopa õigusalase koostöö võrgustik ja Eurojust, „Mida saame teie heaks teha?“*, on tõlgitud kõigisse ELi ametlikes keeltesse ja kättesaadav mõlemal veebilehel;
- ▶ Eurojust ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustik koordineerisid oma sisemisi tegevusplaanide, et järgida vastastikuste hindamiste kuuenda vooru soovitusi;
- ▶ Europol osales 99 koordineerimisnõupidamisel ja viies koordineerimiskeskuses ning oli kaasatud 34 Eurojusti juhtumisse;
- ▶ Formaalsed ühendused 24-ga kokku 29-st Europoli fookuspunktist ning aktiivne osalemine 2016. aasta operatiivse tegevusplaani arendamises;
- ▶ OLAF osales viiel koordineerimisnõupidamisel ja töötas ühiselt koos Eurojustiga 20 juhtumi kallal; esimene ühine uurimisrühm OLAFi osalusel.

Koostöö kolmandate riikidega

- ▶ Kolmandate riikide suurenenud kaasatus Eurojusti juhtumitesse, koordineerimis-nõupidamistesse, koordineerimiskeskustesse ja ühistesse uurimisrühmadesse;
- ▶ Šveitsi sideprokuröri lähetamine Eurojusti juurde;
- ▶ Läbirääkimised koostöölepinguteks on lõpetatud Ukraina ja Montenegroga;
- ▶ Eurojusti kontaktpunktide võrgustik laienes 39 kolmanda riigini;
- ▶ Seminar *Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheliste vastastikuse õigusabi ja väljaandmise lepingute rakendamine*;
- ▶ Eurojust arutles veel Eurojusti side-täitevametnike rolli ja õigusliku staatuse üle kolmandates riikides, sealhulgas kriteeriumide üle kolmandate riikide valimiseks nende lähetamiseks; Eurojust jätkas tööd juurutamise meetmete vastuvõtmise suunas tehnilise külje osas, konsulteerides Euroopa Komisjoniga, kooskõlas Eurojusti käsitleva Nõukogu otsuse artikli 27a punktiga 4;
- ▶ Eurojust toetab mitmeid projekte Lääne-Balkanil.

Aitäh ja hüvasti

Täname endist *Malta* riiklikku liiget **Donatella Frendo Dimechit**, endist *Austria* riiklikku liiget **Ingrid Maschl-Clausenit** ning endist *Soome* riiklikku liiget **Harri Tiesmaad** nende töö ja väärtusliku panuse eest Eurojusti tegevusse.

Ühtlasi täname pr **Teresa-Angela Calmeliot**, *Itaalia* liikme esimese assistendi ja hr **Pietro Suchanit**, *Itaalia* liikme teise assistendi nende töö ja väärtusliku panuse eest Eurojusti tegevusse.

© Eurojust, 2016

Kõik õigused kaitstud. Ühtki väljaande osa ei tohi Eurojusti loata mis tahes viisil või vormis graafiliselt, elektrooniliselt või mehaaniliselt, sealhulgas valguskoopiadena, salvestistena, helisalvestistena või andmesalvestus- ja otsingusüsteemides reprodutseerida ega kasutada.

Täname kõiki üksusi nende panuse eest.

Fotod: Barry Irvine, Jakov Minić (Eurojust); Shutterstock

EUROJUST

Maanweg 174, 2516 AB The Hague, Netherlands

Telefon: +31 70 412 5000 - E-post: info@eurojust.europa.eu - Veebileht: www.eurojust.europa.eu.